

ЩОКВАРТАЛЬНИК

ЯРОВИЦЯ № 1-4 2022 /33-36/

науково-методичний та культурно-просвітницький часопис

ЗМІСТ

Заснований у 2013 році
Засновник: Обласний науково-методичний центр культури
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія ВЛ № 478-211Р від 18 листопада 2013 року
Головний редактор: Клімчук В.П.
Літературний редактор: Клімчук В.П.
Більд-редактор: Юхтовський А. В.
Дизайн та верстка: Курач О. П.
Відповідальні за випуск: Клімчук В. П., Рожнова Л. В.

Адреса редакції:
43000, Волинська область, м. Луцьк, вул. П'ятницька гірка, 16.
Обласний науково-методичний центр культури, тел.: (0332)72-35-46
www.nmck-volyn.com.ua

Редакція приймає матеріали, подані в першому примірнику комп'ютерного набору, і не завжди поділяє погляди авторів.
Статті друкуються в авторській редакції.
При передруку посилання на часопис «Яровиця» обов'язкове.
Здано до набору 21.09.22р.
Підписано до друку 16.12.22р.
Формат 60х84/8
Папір офсетний 80 г/м2
Друк офсетний
Ум. друк. арк. 13,64
Обл.-вид. арк. 16,8
Наклад 100 пр.
Часопис зверстано у редакційно-видавничому відділі ОНМЦК Волині.
На обкладинці – робота Дарії Федосейкіної, учениці Володимирської ДХШ, переможниці обласного конкурсу творчих робіт «Йде до діток Миколай».

СЛОВО ПОЕТА

Наталія Шамріцька
Коли закінчиться війна 78

«МИ З УКРАЇНИ»

Віталій Клімчук
Ми – з України, бо ми справжні українці 4
Підсумки обласного мистецького конкурсу
«Ми з України» 5
Поезія, проза – малі форми 6
Пісенно-музичні твори 33

НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

Лідія Клімчук
Виявлення та облік елементів нематеріальної культурної спадщини у громадах 48
«Бортництво. «Глідяння пчіл по-Баївські» 56

ПІДСУМКИ РОКУ

Віталій Клімчук
«У врем'я люте до Тараса» 59
Лідія Клімчук
Соломоплетіння – перший елемент НКС Волині, що увійшов до національного реєстру 60
Віталій Клімчук
Мистецька акція заради перемоги 61
Благодійна мистецька акція «Україна переможе!» 62
Працівники культури Волині
достойно тримають духовні рубежі 63

300-РІЧЧЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Ніна Фурділо
Уже триста літ не забуваємо першого українського філософа 64
«Велич постаті українця», сценарій відзначення 300-річчя від дня народження Г.С. Сковороди 64

ПУБЛІЦИСТИКА

Віталій Клімчук
«Єднання. За вісім днів до війни...» 67
«Без московитів у наших храмах» 69
«Солов'їна чи «родная»? 71
«Категорична вимога – скинути маски!» 73
«А під вишиванкою – серце... з пінопласту» 74

ПОЛІТИЧНА САТИРА

Віталій Клімчук
Авторська поезія 78

Редакційна колегія

Головей В. Ю., завідувач кафедри культурології ВНУ імені Лесі Українки, доктор філософських наук, професор;

Зубович В.С., кандидат філологічних наук, член НСЖ України;

Клімчук В. П., письменник, журналіст, член НСЖУ, заступник директора Обласного науково-методичного центру культури;

Охманюк В. Ф., декан факультету культури і мистецтв ВНУ імені Лесі Українки, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України;

Панасюк С. Л., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії та теорії мистецтв факультету культури і мистецтв ВНУ імені Лесі Українки;

Панишко Г. Т., доцент кафедри політології та державного управління ВНУ імені Лесі Українки, кандидат історичних наук;

Рожнова Л. В., директор Обласного науково-методичного центру культури;

Хмілевська І. С., викладач-методист Волинського фахового коледжу культури і мистецтв імені І. Ф. Стравінського Волинської обласної ради, заслужений діяч мистецтв України;

Цюриць С. Н., письменник, журналіст, член НСЖУ та НСПУ;

Яцечко-Блаженко Т. В., історик, журналіст, редактор відділу інформаційної політики ВНУ імені Лесі Українки, радник голови Волинської обласної ради з питань історії.

*НАТАЛІЯ ШАМРІЦЬКА***Коли закінчиться війна**

Коли закінчиться війна —
Я сяду з Пам'яттю за стіл.
Наллю червоного вина
Щоб спом'януть, хто відлетів.
Ми всіх згадаєм, пом'янем...
Оплачем Бучу та Ізюм
І Маріуполь не минем,
Й Ірпінь... Про всіх наш буде сум...
Ми розкладемо на столі
Найзолотіші письмена
Не буде кращих на землі,
Бо там — героїв імена!
Давай, за мир! — я тост скажу
І Пам'ять келих підніме,
Тихцем зітре скупі сльозу,
Простенький олівець візьме
І ми напишем на листку:
«Дорожчого за мир нема»,
За тих дітей, що в сповитку!
Коли закінчиться війна...

Ми – з України, бо ми справжні українці

У травні цього року Обласним науково-методичним центром культури було оголошено творчий конкурс на написання прози, поезії, пісень про Україну, про одержимих людей, захисників і будівничих нашої держави метою якого є об'єднання суспільства, збереження культурних і духовних цінностей та традицій українського народу, піднесення морального духу українців під час воєнного стану.

Ідея провести творчий конкурс на написання авторських творів для репертуару аматорських колективів виникла як потреба часу. Воєнне лихоліття не могло не хвилювати людей мистецтва і в неспокійних серцях народжувались досить не прості, щирі реалістичні твори. Багато служителів музи взяли до рук зброю але навіть там, на передовій, вони не забувають свого істинного призначення.

Аби наповнити новим свіжим матеріалом репертуарний голод колективів до участі було запрошено якнайширше коло учасників. Три вікові категорії учасників знайшли своє місце тільки в жанрі пісенно-музичних творів, адже вправно володіти майстерністю написання нот можуть тільки зрілі майстри. А ось в літературному конкурсі вік не мав ваговитості при визначенні переможців. У жанрі «проза» лауреатами стали представники наймолодшої категорії заявивши на повний голос свої неординарні здібності. Прикро що не звернули уваги на конкурс студенти навчальних закладів (крім дитячих музичних шкіл). Адже їх творчий потенціал міг би прислужитись добрій справі і особистому утвердженні як майбутніх спеціалістів.

Поважне журі пісенно-музичного конкурсу відзначило той факт, що всі твори варті серйозної уваги і можуть бути рекомендованими для сценічного використання. Широка палітра жанрів дещо ускладнювала процес оцінки але кожен учасник був достойно оцінений присіпковими суддями. Не всі твори мали зримий

супровід у формі нотних записів, проте аудіо та відео-версії допомагали оцінити конкурсантів. Електронне посилання на перегляд і прослуховування цих творів допоможе і нашим читачам-глядачам ознайомитись із ними.

Більш масовим щодо учасників і кількості творів став літературний конкурс. Учасники знайшли себе у написанні поезії, трохи менше у прозі. Але всі твори мають право на оприлюднення зі сцени. Найбільша перевага цього творчого набутку в тому, що це оригінальні, ніким не повторювані твори які створені безпосередньо митцями нашого краю. Віримо, що всі ці творчі роботи матимуть щасливу долю і перспективу. Приємно відзначити те, що участь в літературному конкурсі в більшості випадків взяли аматори, показавши приклад керівникам із фаховою освітою, як потрібно вирішувати творчі питання. Літературний конкурс обмежився поетичними та прозовими творами без спроби на серйозні драматичні твори. Щоправда слід відзначити невеличку п'єсу для дітей яку і рекомендуємо для постановки. Адже працівники культури це не тільки музиканти і виконавці, це і автори сценарних творів без яких не відбувається жоден культурно-мистецький захід.

Всі конкурсні твори вирішено опублікувати в електронному випуску часопису «Яровиця» аби всі бажаючі могли скористатися пропонуваним матеріалом для написання тематичних сценаріїв, для виконання цілісних творів, для декламаторів та виконавців пісенних творів. Віримо, що набутий творчий досвід волинян стане у пригоді не тільки нашим землякам а й усім працівникам культури України.

Щиро вітаємо всіх учасників і лауреатів конкурсу із творчими перемогами. Хай ваші твори прислужаться добрій справі перемоги над ворогом і утвердження миру на нашій багатостраждальній землі.

**Підсумки Обласного мистецького конкурсу
«Ми з України»**

**НОМІНАЦІЇ «ПОЕЗІЯ, ПРОЗА –
МАЛІ ФОРМИ»**

НОМІНАЦІЯ «ПІСЕННО-МУЗИЧНІ ТВОРИ»

Голова журі – Василь Чепелюк, народний артист України, професор факультету культури і мистецтв Волинського національного університету ім. Лесі Українки.

Члени журі – Олександр Голошук, заслужений артист естрадного мистецтва України, ст. викладач факультету культури і мистецтв Волинського національного університету ім. Лесі Українки;

Вікторія Скороход, провідний спеціаліст Обласного науково-методичного центру культури.

I ВІКОВА КАТЕГОРІЯ (7–12 РОКІВ)

I місце – Софія Федорович, Маневицька школа мистецтв.

II місце – Марко Костюк, Маневицька школа мистецтв.

II ВІКОВА КАТЕГОРІЯ (13–17 РОКІВ)

I місце – Єлизавета Петрук, аматор БК с. Липини Підгайцівської ТГ.

II місце – Анастасія Подзідзей, Нововолинська дитяча школа мистецтв.

III ВІКОВА КАТЕГОРІЯ (ВІД 18 РОКІВ)

Гран-прі – Юлія Собуцька, Ківерцівський МБК ім. М.П. Ковальова.

I місце – Тетяна Владика, БК с. Городище Боратинської сільської ради.

I місце – Людмила Бражнікова, Володимирська ДМШ.

II місце – Марина Симонович, Заболоттівський ліцей Заболоттівської селищної ради.

II місце – Михайло Дудай, БК Піддубцівського старостинського округу Підгайцівської ТГ.

III місце – Володимир Музиченко, Володимирська ДМШ.

III місце – Зоя Гурська, с. Радовичі Павлівської ТГ.

III місце – Тамара Маліцька-Луя, БК смт Торчин Торчинської ТГ.

III місце – Валентина Лисюк, Колківський БК Колківської ТГ.

Диплом «За професійну майстерність і ліричність текстів» – Ніна Шугніло, Козлиничівський ліцей Поворської сільської ради.

Диплом «За оригінальну самобутню творчість» – Ганна Пархомук, БК с. Згорани, Головинської сільської ради; **Микола Крошук**, Голобський будинок мистецтв Голобської ТГ.

Голова журі – Віктор Гребенюк, письменник, член Волинського осередку Спілки християнських письменників України, літературний редактор.

Члени журі – Андрій Криштальський, письменник, член Національної спілки письменників України, видавець;

Віталій Клімчук, письменник, член Національної спілки журналістів України.

«ПОЕЗІЯ»

Гран-прі – Наталія Шамріцька, Оваднівська сільська рада.

I місце – Ганна Матіїшина, Берестечківський центральний БК Центру культури та національної пам'яті Берестечківської міської ради

I місце – Тетяна Юрчук, Берестечківський центральний БК Центру культури та національної пам'яті Берестечківської міської ради

II місце – Ворона Зінаїда, с. Промінь Боратинської сільської ради.

II місце – Ірина Дерлюк, Маневицький ліцей №2 Маневицької селищної ради.

II місце – Надія Чумак, БК с. Сокіл КЗ «Центр культурних послуг» Рожищенської міської ради.

II місце – Олена Шульга, БК с. Кульчин Турійської селищної ради.

III місце – Людмила Держанович, с. Новий двір Ковельського району.

III місце – Олексій Будчик, БК с. Навіз КЗ «Центр культурних послуг» Рожищенської міської ради.

III місце – Аліна Гриценя, Центр культури дозвілля та спорту Цуманської селищної ради.

Диплом «За оригінальність та образне висвітлення теми твору» – Інна Мірчук, Турійський міський БК; **Ольга Ковальська** – Центр культури, дозвілля та спорту БК Прилісненської сільської ради; **Олена Цюриць** – БК с.Затишшя Шацької ТГ Ковельського району; **Валентина Денисюк** – Шацький БК; **Ярослава Вілігурська** – клуб с. Пальче Підгайцівської ТГ Луцького району; **Валентина Лисюк** – Колківський БК Колківської ТГ.

«ПРОЗА»

I місце – **Олена Алексійчук**, Уховецький ліцей Колодяжненської сільської ради Ковельського району.

I місце – **Евеліна Шинкарук**, Самари-Оріхівський ліцей Самарівської сільської ради Ковельського району.

II місце – **Єгор Тарасюк**, Самари-Оріхівський ліцей Самарівської сільської ради Ковельського району.

II місце – **Катерина Мацур**, Колодяжненський ліцей Колодяжненської сільської ради Ковельського району.

III місце – **Анастасія Тарасюк**, Самари-Оріхівський ліцей Самарівської сільської ради Ковельського району.

Дипломом «За створення драматичного твору для дитячого театрального колективу» – **Ніна Філюк**, с. Прохід Ковельського району.

Конкурс «Ми з України» ПОЕЗІЯ, ПРОЗА – МАЛІ ФОРМИ

АНЮТА МАТІЙШИНА

Мовчіть, раби, мовчіть собі і далі!
А ми - крилаті! Вільні, як птахи.
І хоч сьогодні дехто у підвалі...
І хоч сьогодні плачуть дітлахи...
Усе мине! Бо ми усі – крилаті.
Ми не такі, як ви.
Ми не раби!
Ми вільні, сильні, вперті та завзяті.
І бачить Бог, не хочемо війни.
А ви прийшли топтати нашу волю!
Що знаєте про неї ви, раби?
Дав Бог життя нам, дасть і добру долю,
А вам повік не спекатись ганьби!

Прокинься, світе, досить вже дрімати!
Поглянь, он плаче у скорботі мати.
Дивись, хоронять знов мале дитя.
Москальська куля знищила життя.
Прокинься, світе, годі тобі спати!
Ведуть «Азов», о Господи, на страту.
Молися, світе, ти не спи в цю днину,
Щоб той москаль не вбив й твою дитину.
Бо ж його розум темрява покрила.
Тебе ж Вкраїна пристрасно молила:
«Прокинься, світе, досить тобі спати,
Бо скоро чутимеш і ти гармати».

Мій ангел носить форму ЗСУ.
І він десь там, де рано сходить сонце.
У ясний день і в нічку грозову
Його лиш виглядаю у віконце.
І знаю, незабаром він прийде

З букетом квітів. Ну а я всміхнуся.
Чому ж той час повільно так гряде?
Коли ж уже до нього пригорнуся?
Нанизую щоденно я думки,
Плету намисто з спогадів і болю.
Моє життя - чекання сторінок.
Моє життя - «привіт» у телефоні.
Мій ангел носить форму ЗСУ.
Вже скоро з ним світанки я зустріну.
І лиш тримає віра на плаву –
У ангела, у Бога, у Україну.

ТЕТЯНА ЮРЧУК

Сьогодні сонце червоно сідало,
Лягало важко тіло, як в труну.
І довго ще вогнями клекотало,
Вчепившись в обрію натягнену струну.

І ліс зітхав, й сутулив гострі плечі,
Й хатки сутулились, і гасло у вікні.
Всі затихали, як надходив у двір вечір,
Боялись пострілів. Молились уві сні.

Чекали сонця – ще один світанок!
Хвала Господня – маєм новий день!
І щось робили – мо' то – наостанок.
Бо сліз – як вишень в щедрий рік вишЕнь.

Червоне небо! Земле, злита кров'ю!
Моя Вкраїно, у вогнях й диму!
Ми, ті, що в світ несли пісні з любов'ю,
Узявши зброю, стоїмо в строю .

Мовокрадам

І як земля вас носить «мовокради»?
Спите і бачите, щоб «український» зник.
Якої Божої вимолюєте правди?
Додуматись – в народі вирвати язик!

Як небо не розверзлося над вами?!
Чи вас пече той жовто-синій знак?
Для чого пшениці нам потоптали,
Й гризете, наче яблуко хробак?

Все мало, мало... скільки іще треба?
Скільком ще птахом злинуть в небеса?
Он при дорозі плаче стара верба:
«Побійтесь Бога, наша ж бо земля...»

Україно – вишита колиско,
рідна хата вбрана в рушниках.
Тут яріє мак й зелене жито
і сади всміхаються в вінках.
Вишито-нашито – не розірвеш,
В серце пов'їдалися нитки.
Ні чужинці, ні роки, ні прірви -
те, що карбувалося віки,
те, що тече в жилах разом з кров'ю,
чим душа співає і жива.
Поклик з давнини й волю народу
не зітруть, як квіти з рушника...

ЗІНАЇДА ВОРОНА

Уже дев'ятий рік в моїй країні
Все «Плине кача по Тисині»...
Земля вже захлинається від крові:
– Не хочу я собі стількох героїв!
І знов стоїть Вкраїна на колінах –
В останню путь проводить домовини...
Земля здригнулась, сніг зійшов вже на полях –
Тепер у нас є ще й «дитяча сотня» в небесах...
Десятки ран на тілі, в серці щем.
Якби ж це все змивалося дощем...
А навкруги гроза, гуркоче всюди грім,
Пліч-о-пліч з нами став небесний Михаїл!
У цій пітьмі на світ з'явилися немовлята.
Навіщо їм війна не нами розпочата?
І першу колискову мами, подих, серця стук
Спотворюють усе навколо «Гради» й «Бук».
Та крига скресла, нас вже не спинити.
Ми не дозволим Україні по-старому жити!
Вона всміхнеться і рубцями стануть рани,

Адже за темрявою завжди йде світанок!
Блакитне небо, ясне сонце і зелений гай...
Поглянь, он там веселка прикрашає небокрай!
2022 рік

МАРТА ПОХИЛА

Про війну я знала з книжок...

Про війну я знала з книжок.
І ніколи і думки не мала,
Що настане страшний і болючий шок,
Коли знову біда ця настала.

Стільки планів і стільки думок!
Все на світі вона із собою забрала.
А життя – мов ілюзій пилок,
Що розвіяла й в безвість запхала.

Що ж казати?! – Коли світ здригнувся
І пітьма обступила наш край,
за життя кожен з нас всіх боровся,
І бажав віднайти тихий рай.

Як же добре було в мирний час,
Коли серце спокійне й щасливе.
А тепер всіх за душу стискає нас,
І життя стало враз безнадійне.

Щиро віримо, у правду святу,
Адже ми лише хочемо жити.
І ніколи не забудемо ту війну,
За спокоєм ми будем тужити.

Мрію мати вільну, свою Україну.
Без ніяких підступних «сестер»,
Що кидають ножі у спину
І хочуть щоб дух наш помер.

Тож, прийде переможний той час,
Коли відіб'ємо російську орду
І настане мир і спокій для нас
І здобудемо, навік ми свободу!

16 березня 2022р.

ВІРА САВОНЮК

Синівська любов

Я люблю свою землю, мов рідну Волинь,
І за неї життя я віддам.
Пам'ятайте! – усі хто підніме меч,

МИ З УКРАЇНИ

Не здолаєте нас, заявляю я всім ворогам.
Це вітчизна моя, це мої солов'ї
і верба над водою, калина у лузі.
і Донецькі степи, й полонини Карпат,
Тут родина моя й мої друзі.

Народився я тут, і сім'ю тут створив,
і любов в мене цю не відняти.
Україну свою, все що так я любив,
Пішов на схід, від біди захищати.

Мить остання в житті, і граната в руці,
і живим мене вам вже не взяти.
Землю рідну свою, і родину, й свій дім,
із небес буду вже захищати.

Ви пробачте мені, що так мало прожив,
і не встиг вас усіх долюбити.
Бо синівську любов до своєї землі,
Навіть «Градом» не можна убити!

P. S.

*Життя віддав за єдність Батьківщини,
душа мов голуб, відлетіла в небо.
Геройський вчинок ти здійснив,
і був у цьому впевнений «Так треба!»*

РАЇСА КОЛОШУК

Мольфарко-осене

Потіш мене, Мольфарко-осене,
Не жовтим листям чи дощем,
Здивуй усіх нас – Перемогою!!!
Відчуй наш біль, душевний щем.

Мольфарко-осінь, куриш файку
І пахнеш димом, полином,
Ворожиш і ведеш з дощем розмови,
Іржавим листям укриваєш як рядном.

Хай заговорена, як ритуальна Мольфа,
На всі чотири сторони й до чотирьох стовпів,
Стріляє вправно наша зброя,
Кладе і нищить ненависних ворогів.

Ніж Градовий нехай дістане їхнє серце,
Хай випече наш герб на тіло їм,
Вода, яка тече у Чорнім Черемоші,
Дощем впаде на очі ворогам моїм.

Дістань із кухра згарди й медальйони,
Усе, що заговорене на захист – козакам роздай!
Удар у бубон свій шаманський.
На рунах долю нагадай.....

Потіш нас, осене! Хай зазвучить Трембіта
Сурмою Перемоги понад світом всім!
..... Мольфарко-осінь, будь найкраща!
Зайди із Миром в кожен дім!

ГАЛИНА АДАМОВИЧ

Все, що на душі...

Скільки долі і скільки людей
Загубила війна в країні,
Скільки болю несе вона
Бо страждає народ України.

Скільки ненависті і зла,
Вороги шлють свої «вітання»
І говорять, що ми рідня,
Будять бомбами на світання

І руйнують усе на шляху,
Жаль, минуле не повернути,
Всі міста, що чекали весну,
Села мирні, цього не забути.

Скільки втрачено, вбито життів,
Це невинні ні в чому люди,
Скільки сліз пролито в журбі,
Де межа цій війні вже буде?
Скільки долі людських і дітей
Забирає війна щоднини,
Скільки люди не сплять ночей,
А навколо страшні руїни...

Чорні дні

Ці чорні дні давно настали,
Дні смутку, болі і печалі,
Щодня трагедіях в країні,
Болить усім, хто живий нині.
страждання мирного народу
Що за свою стоїть свободу,
Багато сліз, багато болю,
Усі за мир, усі за волю.

Недобрі ранки, осінь тиха,
Лише на мить і знову крик,
Летять ракети, летить лихо
І серце в кожного болить.

Життя безцінне, хтось бажає
Ще відібрати у людей,
Ти, Боже, бачиш, як страждаєм
Від ворога вночі і вдень.

Ці чорні дні як пережити,
Де спокій віднайти душі,
Дорослі гинуть, гинуть діти,
Цвіт нації і нашої землі...

АЛЛА АНТОНЮК

Десь зачались у душі слова
Десь зачались у душі слова –
завіса з болу не пускає їх на волю,
налякані страшним лицем війни,
спотворені від жаху й горя.
Несила передати той пекучий біль
матусі, що співає мертвій доні колискову,
і крик та плач малесеньких діток,
які все маму обіймають нерухому.
Як змалювать блакить згасаючих очей,
хлопчини юного, убитого на полі бою
та матері гірку печаль,
яка за ніч одну-косу вкриває сивиною.
Не в змозі передати страх красунь-дівчат,
душі й тіла котрих на шмаття роздирають.
І знищену українських міст та сіл красу,
яка в безжальному вогні зникає...
Та прийде час, коли згорьовані слова
зберуться з силами і розірвуть завісу болу,
засвідчать правду, в цілім світі заговорять,
згадають всіх: і мертвих, і живих,
поклоняться своїм солдатам в ноги,
та зазвучать велично і врочисто,
вітаючи здобуту кров'ю нашу Перемогу.

ІРИНА ДЕРЛЮК

Кожен мій...
Іде самотня жінка, поспішає,
Минає всіх незграбно так чомусь...
Хустинку чорну рвучко поправляє,
І вже шепоче:
- Вибачте! - комусь...
- Куди ви, пані? - чується у спину.
Усе гаразд? Запитую у вас...
- Та я на цвинтар, пане, йду до сина,
Пробачте гречно, мушу бігти, час...
Його недавно з фронту повернули,

А я ромашки тут йому несучу...-
З очей сльозу таку гірку змахнула:
- Він так життя любив і цю красу...
А ще любив мене і Україну,
Ту дівчинку, і байк у гаражі...
- Я на авто, дозвольте вас підкину? -
Мужчина, каже їй в комунікації...
- Та ви ж, мабуть?...- застигла на пів кроку.
- З окопів... зараз їду до своїх.
Вони лежать у ряді тім, що збоку...
Прильот в будинок – врятувати не зміг...
Страждання два межі могил схилилось...
Здригнулося, зсутилось плече,
В сиру землю сльозами покотилось
По втраті тій, що у душі пече...
І матір, що лишилась сиротою,
Мов крадькома, хрестила шлях мужчині:
- Хай буде, сину, завжди Бог з тобою,
А рай і спокій доні і дружині...
А ще... як будеш у бліндаж вертати,
Скажи, тим хлопцям, на передовій,
Нехай ЖИВУТЬ!!! - так наказала мати:
- Бо кожен з них, то віднедавна мій...

України біль...

Ну, що болить тобі, моя Вкраїно,
Твій Маріуполь, Буча, твій Херсон,
І кожна мить без мужа, батька, сина,
І янголів у небі дивний сонм?
Такий той біль пекучий, мов Ярило,
Такий, як він, в жертвності ясний.
На двоє нам життя перекроїло
І поріднило тих, хто був чужий...
Ой, так болить, що й дихати не сила,
Що плакала б, а плакати ніяк...
Ти б на світі далекі голосила
Про злочини кремлівських посіпак...
Ти б голосила... Та не зараз, потім...
Немає часу на свою біду,
Ковтнеш її, бо знову десь двоохоті,
Бо ми усі не в райському саду.
Болить... а ти б сьогодні святкувала,
Якби війни цієї не було ...
У літечка барвисте покривало
Дітей горнула б і в м'яке тепло...
Зажди... Ще зашумить калина й лози
І маки зацвітуть серед трави...
Настане час на перемоги сльози,
На пам'ять, на подячні молитви.
Ніколи не була ти на колінах,
Ніхто тебе ніколи не зігне,
Бо незалежна, вільна Україна
Була і є, й ніколи не мине!!!

Минає літо

Минає літо зібгане у жмуток,
Ковтає горе під «Пливе кача'».
Клубочеться такий безкрайї смуток
Що зітканий з вогню, а ще з меча...
Минає літо, а здалося вічність
У відстанях не виплаканих сліз.
Як безрівнева відчаю критичність -
Буденності незгоєний поріз...
Минає літо... чи не вперше хочу,
Час, наче плівку, наперед, скоріш.
До перемоги, що її пророчу,
Щоб видерти зі спини клятий ніж...
Минає літо... Хай би поминуло,
За шкірки цю війну поволокло.
І ми згадали те, про що забули:
Про сон, про тишу, спокою тепло...
Минає літо... Все колись минеться
І це безглуздя, що життя краде.
Що в поколіннях спомином озветься,
Ніколи не повтореним ніде...
Минає літо... І його не шкода,
Бо я б в гуманітарний той вантаж,
Дні із життя загорнуті в турботу
Складала б, щоби вижив кожен наш...
Бо так зболілось, сплакалось на денці,
Нам не дало посмакувати тепла,
Минає літо і лишає в серці
Надії й віри щирих два крила...
І я так хочу медів солодких осінь,
Що золотом її бринить акрил,
У мирну неба подивилась просинь
І за святковий з нами сіла стіл...

Він вже не вернеться...

Плаче небо не дощами, а слізьми,
Серце зупинилось на пів стуку,
Янгол з обгорілими крильми,
Вже летить земну відбувши муку...
Залишивши по собі кривавий слід,
Тугу рідним по душі і роду,
На руках калини ніжний цвіт,
І безсоння до самого сходу...
Не тривожте осені дарма,
Паморозь, що сипле на калину,
Бо його між нами вже нема -
Тата, мужа, братика і сина...
Обірвалась нитка, згас вогонь,
Думка б'ється так же не буває?
Шаленіє там, в районі скронь -
Проклята війна! Його немає...
Закружляли журавлі ключем,
Він не верне, а вони вернуться,

Стишиться, можливо, з часом щем,
Спомином минулі дні озвуться...
Знов багрянцем встелиться зеніт,
Розцяцькує небо в завиточки.
Ягідками стане ніжний цвіт,
Виростуть у янгола синочки...
Щоб з хатини стежкою піти,
У життя своє із дому й двору,
Щоб про батька пам'ять берегти,
Щоби неньці бути за опору...

ОКСАНА КУШКО

Знамено вільних

Розкинувся ген-ген за видноколо
Жовто-гарячий килим колосків,
Над ним – глибоке небо – символ волі,
Цей краєвид у серці навіки.

Жовто-блакитний стяг – українське небо й жито –
Знамено вільних, мужніх, не рабів!
Ці кольори тепер по всьому світу
Як втілення свободи й боротьби.

Державний Прапор – власність незалежних,
Як і Тризуб та мелодійний Гімн.
Ми є народ! І воля в нас безмежна,
Як поле й небо, що без берегів.

Українці – сильна, невтомна нація!
Три століття боронить своє:
Землі, мову, життя і щастя...
Ворог марно думки снує!

В Донецьку, Маріуполі, в Криму
Піднімемо жовто-блакитний стяг!
Він не впаде і в цю страшну війну –
Наш символ честі, гідності, звитяг.

На флагштоці гордо під небом синім
Красується, злітає, майорить
Прапор незламних – Прапор України!
Богом судилось нам його нести.

Колоситься під небосхилом жито,
Залюблене руками хлібороба,
Воно парує добротою й літом –
Так пахне хліб, так пахне Перемога!

ЛЮДМИЛА ДЕРЖАНОВИЧ

Журавлина-Україна

Червленим соком журавлини
Запікся усміх на устах.
Ключем колючим журавлиним
Летить у вирій біль і страх.

Калина грона наливає
І простягає в небокрай,
А потім каменем лягає
На невесільний коровай...

Голосить осінь на руїнах...
Рве вихор коси на вербі.
Моя гарячая молитва
Лише про тебе і тобі.

Блакить твого святого неба
Перетяли димів покоси.
І попіл спалених домівок
Лягає сивиною в коси.

Стрічають втомлених Героїв
Дороги жовті з хризантем.
І шепче мати до дитини:
Тримайся, сину, все пройдем!

Все перебудем! Все здолаєм!
Моя Вкраїно найдорожча!
Так, як поліська журавлина,
Ти від морозів лиш солодша!

НАТАЛІЯ ШАМРІЦЬКА

На українському полі,
Під небесним блакиттям
Лежить вишита доля
Різнобарвним суцвіттям.
Пелюстками ромашка
Губить мрії дівочі:
Обіця (їй не важко)
І любов, й теплі ночі.
Наче, крові краплини,
Густо маки «сипнули» –
То сини України
Сном героя заснули...
А волошки у житі –
То є мамині очі

Слізьми-росами вмиті,
Як ті зорі праотчі.
На безкрайньому полі
Бог рукою Своєю
Вишив, виміряв долю
Для Вкраїни моєї.

Мій син-лелека
Прилетів здалека,
Зі Святом Волі, щоб привітати
Ту рідну хату,
Де батько й мати,
Й осиротілі сади стоять.
Летів шляхами
По-над містами,
Де вражі кулі й гармати б'ють -
Нема кордонів
Для легіонів
Тих, що у небі варту несуть...
Дивлюсь у небо,
Рідний, на тебе -
Ти залетів на мить лишень...
Дякую, сину,
За Україну,
За те, що бачу я новий день!

Над хатою летіли журавлі,
Білим крилом махнули на прощання
І прокричали з висоти мені,
Щоб навесні чекала на світанні.
З собою в далеч спомин понесли
Про землю, що не впала на коліна.
Просили, щоб її ми зберегли –
За нею вічна туга журавлина.
Попереду ліси, степи, вода –
Не всі здолають ту тяжку дорогу.
Хто з них вернеться до свого гнізда,
Про те відомо лиш одному Богу...
Курличуть журавлі у небесах.
«Нас ждять!», – гукнули всьому дорогому.
Хай буде вам легким далекий шлях.
Вертайтеся, журавлики, додому!

Коли закінчиться війна –
Я сяду з Пам'яттю за стіл.
Наллю червоного вина
Щоб спом'януть, хто відлетів.

Ми всіх згадаєм, пом'янем...
Оплачем Бучу та Ізюм
І Маріуполь не минем,
Й Ірпінь... Про всіх наш буде сум...
Ми розкладемо на столі
Найзолотіші письмена
Не буде кращих на землі,
Бо там – героїв імена!
Давай, за мир! – я тост скажу
І Пам'ять келих підніме,
Тихцем зітре скупі сльозу,
Простенький олівець візьме
І ми напишем на листку:
«Дорожчого за мир нема»,
– За тих дітей, що в сповитку!
Коли закінчиться війна...

«Зародять яблука червоні...
Як пахне яблуневий цвіт
І падає дощем в долоні,
І білий-білий цілий світ».
На білий цвіт п'яний, духмяний
Летів червоно-чорний град...
А під гіллям, стиснувши рану,
Увесь в крові, лежить солдат...
У роті присмак металевий...
Вже вечір. Догорає день.
Дививсь на гілку яблуневу,
А, чомусь, хтілося вишень...
Хотілося орати ниву,
Сіяти жито і овес,
Побачити матусю сиву
І (як в тій пісні) рід увесь.
А цвіт все сипався в долоні
І догорав в зіницях день...
«Зародять яблука червоні...
Ох... Як же хочеться вишень...»

«Батальйони, вогонь! Батальйони, до бою!
Батальйони, тримати свої рубежі!»
«Побратиме, ми зможем. Пройдемо з тобою,
Як по лезу ножа. Ми на крайній межі...
На межі, де три слова лиш - буде, як буде...
Я і мамі своїй ті три слова сказав...
Якщо виживу – добре, а ні – не забуду
Я і в небі стежину із запахом трав.
Ту стежину в садку, де росИ прохолода
Освіжає. О! Чуєш? Лунає наказ.

Віриш, рОси оті - це така насолода.
Мрію ними пройтися, хоча б один раз.»
«Батальйони, вогонь! Батальйони, до бою!
Батальйони, тримати свої рубежі!»
«... Бачу з неба стежину сріблясту з росою...
Й побратимів... Без мене... На крайній межі...»

Монгол України

Себе окраїною пам'ятаю
(Отак вважалась на початку я).
І як то сталося, вже й не знаю,
Хтось «Україна» дав мені ім'я.
І все змінилося:

Повиростали
Сини і дочки, і не стали
Коритись мовчки ворогам.
Не всі. Ой, ні! Не всі...

І вража сила
Підрізала сміливцям крила
І знов в неволю віддала,
А з ними і мене...
І поховала я свою надію
Разом з синами,
що за волю полягли.
А решта?

Продали!..
О, вражі діти! Божевільні!
За тридцять срібняків біблійних,
А може й менше...

Я ж ваша мати!
Як ви могли мене продати?!
Як ви могли? Як ви могли?..
Одні за волю полягли,
А другі –

другі вже б ділили.
Як мачуху обдерли. І спалили б...
Та що це?

Сонячна зоря?
Ні! Це надія ожива!
Небесні сили
Моїх героїв воскресили
І чую, так, я чую їхні голоси!
О, Господи Святий!
О, Божа Мати!
І ти, архистратиже Михаїле,
Почуй мене!
Рятуй моїх дітей, додай їм сили!
І я воскресну, вийду із могили
В яку вложили
пасинки невірні.
Молитва...

Віра...
 Боротьба...
 І вийшла я! І встала із колін!
 Ви чуєте?
 То дзвонить дзвін
 СВОБОДИ!
 Я воскресла!
 Хай знають всі народи:
 Я – Україна!
 І звучить це гордо!

СВІТЛАНА ШУЛЬЖУК

Війна

Яке болюче і гірке це слово...
 З сльозами, кров'ю і тугою.
 Час просто зупинився разом із весною.
 Вона прийшла для всіх раптово.
 Війна...
 Вона прийшла коли всі мирно спали
 Злякавши діток вибухом дзвінким
 «Асвібідітюлі» прийшли нас визволяти
 Хоча ніхто про це їх не просив.
 Вони прийшли, забрали тисячі життів,
 Вбиваючи, гвалтуючи жінок, дітей,
 До смерті катуючи безвинних людей...
 Чим Україна заслужила ви скажіть таку
 «свободу»?
 За що прийшла до нас така страшна весна?
 «Асвабадітелів» від «братського народу»
 Лихий приніс і з ним прийшла війна.
 Дияволе в людській подобі, тобі нас не здо-
 лати!
 Постанеш ти перед Страшним Судом,
 Ми переможемо у цій війні проклятій,
 Ми – сильна нація і з нами БОГ!

ІРИНА БУРА

Мій рідний край

Де ліси, поля, гаї,
 Де велика земля,
 Де лелека пролітає,
 Пташенята де співають
 Тут і є Мій Рідний Край!
 За його хоч помирай!
 Смерекова рідна хата...
 І та нива недожата...

Люблю свій край! І ти люби!
 Бо де ще є на цій Землі,
 Рідніший край, де ти прожив!!!
 Рідніший край, де сходить сонце,
 Де перший крок й перша любов,
 Де гріє душу Мама серце
 Нема! Не буде! Не було!
 Мій Рідний Край! Моя Країно!
 За тебе Бога я молю!
 Ти переможеш, Україно!!!
 Тримайсь, рідненька, я вже йду...

ОЛЬГА КОВАЛЬСЬКА

Коли закінчиться війна...

Коли закінчиться війна,
 Я взу туфлі на підборах.
 Навкруг буятиме весна.
 Я знаю, станеться це скоро.
 Коли закінчимо війну
 Я взу туфлі сині-сині
 І жовте плаття одягну.
 Скажу всім: «Слава Україні!»

ГАЛИНА ГУПАЛИК

Рідне слово

Село моє рідне, люблю я тебе,
 Тому що я виросла тут.
 Іще із колиски любов зав'язалась до тебе навек.
 Село моє рідне, тебе не забуду повік.
 Тебе пам'ятатиму вічно.
 Тут мама мене народила
 І в школу за руку мене повела,
 Дитинство моє у селі промайнуло.
 Шкільні всі роки та дівочі літа.
 І перше кохання, яке не забувається.
 Пов'язане все із тобою щодня.
 Село моє рідне, у тебе закохана кожного дня.
 Село моє гарне та мальовниче,
 Такого не знайдеш будь-де.
 Природа яка у нас, о це диво вже!
 Такої краси не побачиш ніде.
 Село Тоболи – це моя батьківщина.
 З цим словом у мене пов'язане все.
 Всі луки та поля, що навкруг обвиваються
 стежкою.
 Всі ліси і ріка та ставки, що знаходяться в нас.
 Все це можна назвати мені
 Отчою хатою, ненькою.

І цій неньці-моїй Батьківщині
Буду дякувати кожного дня.

ОЛЕКСІЙ БУДЧИК

Журавлі тримають стрій

Осінь. Дощ. Тривожний вечір.
Сіре небо нахилилось.
Сум чомусь упав на плечі
І навкруг все зажурилось.
В ніч високо від землі
Летять в вирій журавлі.

Їх чекають бурі, зливи.
Кілометри лету, втоми.
А хіба ж хтось з нас щасливий,
Коли залишає дому?
Де гніздечко змайстрував.
Пташенят де годував.

Полетять понад містами,
Що, мов привиди повстали.
Де на площах вирви, ями,
Де сліди орди навали.
Де поплавився метал.
Де свинцю в повітрі шквал.

Полетять понад ярами,
Де нашвидкоруч - могили
Замордованих повстали,
Безневинні де спочили.
Де навік ураз принишк
Немовлят і плач, і крик.

Полетять крізь пекло бою,
Де земля горить і плаче,
Де солдат закрив собою
Тіло зране юначе.
Де кладуть життя сини
На жертвовники війни.

Разом з нашими полками,
Що ідуть до ПЕРЕМОГИ, -
Журавлі летять клинками
Крізь зневіру, крізь тривоги.
Крізь ракет шалений рій
ЖУРАВЛІ ТРИМАЮТЬ СТРИЙ!

НАДІЯ ЧУМАК

Присвята жінці

Я хочу серцем обійняти кожну жінку,
Яка чекає чоловіка із війни,
Яка і вдень і в ніч без відпочинку
Молитвами боронить наші сни.

Вклонитися я хочу кожній мамі,
Яка провела сина на війну,
Яка в своє волосся ще так рано
Вплела з печалі й болю сивину.

Для кожної дитини прошу в Бога,
Яка татуса із війни чекає,
Щоб легкою була їхня дорога,
Хай ангел їх усіх оберігає.

Я разом з вами плачу і молюся,
І разом з вами вірю і чекаю,
І разом з вами в небо я дивлюся,
Й про мир разом із вами я благаю.

Я вірю, що загояться всі рани,
Які на серці вам війна відкрила,
Й в душі розійдуться густі розлук тумани,
Бо щастя в Бога ви вже заслужили.

ОЛЬГА МАТВІЙЧУК

Рушник

Рушники народжені із болю,
З радості і тихої журби.
Вишивала не рушник, а долю
Сива жінка пізньої пори.
Люба жінка! Славна берегиня!
З голкою в натрудженій руці.
Український рід ніколи не загине,
Доки ще живуть такі митці!
Доки є в нас ненька – Україна,
Доки є калина і верба.
Буде квітнуть рідна Батьківщина
На тих вишитих вкраїнських рушниках.

Україні...

Україно, ненько любя, Панно синьоока.
Яка ж доля в тебе важка,
Гірка і жорстока!
Злі чужинці своїм військом
землю твою вкрили.
Б'ють, плюндрують, палять,
нищать, рвуть тебе щосили.
По степах твоїх широких
суне руськая орда.
Робить все, що зветься лихом.
Тобто: йде війна.
Нищить ворог твою землю.

ОЛЕНА ШУЛЬГА

Б'є в міста і села.
 Найстрашніше гинуть люди,
 але ми є сила!
 Ми здобудем перемогу –
 тільки треба час:
 Буде квітнуть Україна!
 Ворог не здолає нас!
 За Гостомель, Ірпінь,
 Бучу, Маріуполь, Азовсталь...
 Жде відплата неминуча ворогів.
 Нам їх не жаль.
 За невинно вбитих діток,
 за згвалтованих дівчат
 Катам треба «відплатити»:
 руський нам не брат.
 Посивіла враз матуся,
 в батька мову відняло,
 Як до сина нахилився ,
 і промовив лиш: «За що?»
 «За що, синку, кляті орки,
 за що, тебе вбили?
 Бодай вони поздыхали,
 бодай і не жили!»
 Терпи, люба наша нене, Україно – мати.
 Перемога вже за нами, здолаємо ката.
 Зацвіте калина в лузі, заспівають діти.
 Ще жаданій перемозі, будемо радіти!

ЯРОСЛАВА ВІЛГУРСЬКА

Так трепетно і так незвично
 Всі літа нотки скоро відлетять удаль,
 Вони так бережно і так харизматично,
 Принесуть в дарунок осені тонку вуаль.
 Тендітні промені теплом всміхнуться,
 Заграють у незвичній та простій красі.
 Ми знаємо, додому наші рідні повернуться,
 На це надіємось і чекаємо всі.
 Одягнеться усе в нові, яскраві барви,
 З небес замаюрить велична голубинь.
 Ми створимо свої єднальні фарби,
 Де буде наше сьогодення поколінь.
 Де по-новому зацвіте червона калина
 Там де колосяться хліба навкруг,
 Де в радості і щасті зростатиме дитина,
 Де кожен з нас це є порадник, і є друг.
 Отож, єднаймося заради перемоги
 У цей нелегкий та непростий час.
 Так, ми сильні і в кожного свої дороги
 Ми всі є українці, та Україна назавжди
 об'єднала нас!

*Передісторія поезії. Син воює на війні.
 Останній дзвінок був 7 квітня. Кажуть, що у
 полоні. Батько чекає і вірить, що побачить
 живого. А тітка поки пише вірші і молиться
 за племінника.*

Ти дзвонив мені сьомого квітня.
 Скільки часу минуло по тому!
 Ми без тебе уже шостий місяць.
 Повертайся, мій сину, додому.

Надішли мені вісточку, сину,
 Бо в нестерпнім чеканні існую.
 Божа Мати дає мені силу,
 І молитва до Бога рятує.

Повернися, прошу, повернися!
 Я не хочу ні срібла, ні злата.
 Не у снах – наяву посміхнися.
 Все віддам, щоб тебе обійняти.

ІННА МІРЧУК

Клята війна сонце моєї країни закрила.
 Серед зими чорною хусткою землю покрила.
 Задурманила світ, щоб стерти навіки любов.
 Спопелила життя між тисячі зрад і обмов.

Свічі горять... Душі безвинні зірками палають.
 Серце болить! Стогін із страхом рідню розлучають.
 І заплакала доля. Шукала у Бога розрад.
 І дивлялося небо у правдивість душевних свідад.

Бог і любов, віра і правда війну цю здолають.
 Вольності кров піснею долю дітей завітчають.
 Заспіваєш ще, доле, твій погляд забуде про сум,
 Хоч озвуться ще пам'ять і спогад мільйонами дум.

Мати засне. В мирі похрестить щасливу дитину.
 Квіти зійдуть, сіяні з вірою в добру годину .
 Воз'єднаються слава і пам'ять, героїв слова:
 «Ні! Не вмере Україна! Вона вічна і в мене одна!

* * * * *

Воскреснеш ти, бо єдність не здолати!
 Струна до тебе Лесина озветься.

Всміхнеться день, і витре сльози мати.
Весна до шибки квіткою торкнеться.

Розквітнеш знов, і зорі запалають.
У мирнім небі птах повернеться додому.
Запахне дощ, веселка біль здолає,
У рідній хаті сон прихилиться до втоми.

Повстануть істин віщі заповіти,
В саду вишневім стіл збере родину
Зведуть велично стебла наші квіти
Та давня казка прийде в Україну.

АЛІНА ГРИЦЕНЯ

Я достукатись хочу до правди.
Я втомилась тонути у зраді.
Я шукаю двері любові,
Та лиш бачу калюжу із крові.

Вітер гойдає дерева.
До небес сонце кричить.
Нам ця війна не треба!
Нам ця війна болить!

Стукаю в двері правди...
Пусто... Ніхто не відкрив.
Люди ви що, несправжні?!
Хто вам так очі заклав?!

Уже руки в крові від ударів.
Уже очі від сліз печуть.
Уже душі болять від градів.
А ви не можете нас почути...

Помирають маленькі діти.
Помирають похилі люди.
Помирають, а мали радіти.
А радіти уже не будуть...

Як пробачити смерть дитини,
Що згоріла на твоїх очах?..
Ще недавно були хрестини,
А уже лежить при свічках...

Її вогник погас. Вже не буде
Вона сміятись мамі своїй.
Вже її ніхто не почує,

Бо її хворий дядя убив.
Але, знайте, вам нас не здолати!
Вам ще серце за нас поболить!
Там вас вчили як воювати,
А ми покажемо як треба жити!

Нашу кров вам ніяк не змити!
Не зруйнуєте, ви, наших скель!
І не забудьте розказати дітям,
Куди відправили ваш корабель!

ОЛЕНА ЦЮРИЦЬ

Я маленька українка

Я маленька українка,
і горджуся цим щодня.
Тут живе моя родина,
саме тут зростаю я.
Тут ступала перші кроки,
бігла зранку по росі
я до сонечка на зустріч,
прапорець трима в руці.
Я милуюся лісами
української землі
і лугами, і полями,
і блакитним небом цим.
Як співають птахи зранку,
як курличуть журавлі,
як біжить згори струмочок
чую я, чи чуєш ти?
А як сонечко сідає
закотившись за ліси...
Цю красу чи бачиш ти?
В нас країна, наче
казка,
незалежна, вольова,
а народ у нас
незламний...
Україна в нас жива!

ВАЛЕНТИНА ДЕНИСЮК

Мої Українці

Українці мої, Українці!
Бережіте країну свою,

Бережіть землю прадіда, діда,
Будьте завжди на варті, в строю.

Бо ворог підступний нагрянув,
В полон схоче волю забрать,
Будьте ж ви, Українці, готові,
Щоби землю свою відстоять.

Я прошу, бережіть Україну,
Віддавайтесь їй спільним добром,
Не давайте, щоб край наш загинув,
Щоб народ став комусь батраком.

Українці, брати, Українці!
Своє спільне добро бережіть,
Свою мову і пісню чарівну,
Своє небо і землю любіть.

Щоб цвіли і поля, і долини,
Щоби пахла хлібами земля,
Щоби вічно жила Україна,
Щоби в щасті жили ти і я.

Бо Вкраїна, це наше багатство,
Бо Вкраїна, це наше добро,
Україна, це мама і тато,
Це любові надійне крило.

Українці, мої, Українці!
Бережіть, те ще є в нас св'яте,
А св'ята наша ненька Вкраїна,
Що до волі і правди веде.

ОЛЕНА ФЕНЮК

Чому війна?

Чому війна?
Невже ти хочеш собі слави?
Чи може більшої країни?
Але це наша Україна!
Це наша рідна Батьківщина!
Тож припиняй війну негайно,
Якщо не хочеш від нас лави!
І забирайся з України,
Роби в своїй державі справи!
Чому війна?
Підступний план
Ви уявляєте –
У нас військовий стан!

І кожної хвилини хтось вмирає...
Невже ти хочеш відчаю і болю?
І «Привид Києва» у небі пролітає,
А серце матері стикається від горя.
Тепер ти не назвеш це раєм –
Тут ціле місто вщент згорає...
Тож припини цей вихор сірий
І забирайся з нашої країни!

ЮЛІЯ ГЕРАСИМЧУК

Боріться, люди, закликав Кобзар.
Із москалями діла, ви не майте.
Тримайтеся усі разом у купі
Та рід свій славний прославляйте.
Вони не полишать домівлі твоєї –
Кочівники, невігласи прокляті.
А ми господарі землі своєї,
Такії славні і такі завзяті.
Нам нав'язали дивну річ:
Теорію про малоросів вони склали.
Як же забули швидко всі про Січ,
Де за єдність до бою вставали.
Візьміть у руки міцно булаву,
Яка давно закопана в руїну.
З такою силою стисніть її в руках
І поскидайте вже тих проклятих в могилу!
2022 рік

СТАНІСЛАВ ГУМЕНЮК

Стояла Україна під небом босонога...

Стояла Україна під небом босонога,
І тихо розмовляла молитвою із Богом.
«Чому, – спитала – землю вони мою плюндрують?
Що їм народ зробив мій? Чому із ним воюють?
Чи їм вчинили лихо? Чи, може, тяжкий гріх?
Взялось де стільки злості у їх серцях черствих?
Чим їм не догодили ці вільні й чесні люди?
Чому крові проливають, стріляють просто в груди?»
Замовкла, застогнала, заплакала Вкраїна
І перед Богом щиро упала на коліна.
«Ти збережи, – просила – моїх усіх людей,
Щоб не вбивали більше малесеньких дітей,
Щоб всі мої солдати вернулися живі.
І покарай усіх тих, що руки у крові».
Дивилась Україна. І очі ті сумні.

МИ З УКРАЇНИ

А всі міста й містечка горіли у вогні.
Та в небесах почули її молитву щирю.
Просила Україна лиш перемоги й миру.
Настане скоро спокій і буде перемога.
А більше в Україні не треба нам нічого.
Щоб тільки лиш живими вернулися з війни
Батьки, брати і сестри, і доньки та сини.
Нарешті запанує хай в Україні мир.
Бо буде незалежність, то вільні будем ми!

УЛЯНА КАРАЩУК

Ми з України

Летіли лелеки далеко-далеко
Летіли, співали та щастя шукали...
Не знали птахи, що зимової днини
Їх щастя під кулями піде з України.
Не всі повернулись до рідного краю,
Ніхто не зустрів бо нічого не має.
Настала для краю недобра година,
В молитві усі: вся дружня родина,
Моляться щиро про мир в Україні,
Щоб щастя вернулось майбутньої днини,
Щоб мами і діти завжди усміхались
І щоби лелеки в свій край повертались.

ІРИНА ЛУЦЮК

Мамо прости

Мамо, матусю, чи чуєш ?
Мамо, ось тут болить!
Серце на клапті рветься,
за тих кого вбив «Руський мір».
Мамо, мене ніколи вже не зустрінеш.
Я лежу у вологій землі.
Я помер захищаючи Україну,
Та тіло вже не болить мені,
Душа неспокійно тріпоче,
За рідну землю, що нещадно б'ють,
За тих хто зараз в окопах,
За тих кого не знайдуть!
Мамо, я ж не побачив доньку,
І сина теж не зустрів,
Я не бачив своїх дітей,
Не тримав на руках я їх!
Мамо, мамо рідненька,
Не обійняв я тебе ще хоч раз.
Мамо прости мене ненька,
Я ж не хотів, це все підступний снаряд.
Мамо, а як там тато?

Йому ж теж серце болить.
Не стало у нього брата,
загинув єдиний син.
Мамо не плач благаю!
Я прийду янголом уві сні!
Мамо пробач, я ж жити хотів!
Я лежу в цьому окопі,
і не холодно вже мені,
Я бачу побратимів стомлені очі,
Як хотів би я бути біля них.
І серце моє болить,
І рветься моя душа.
У грудях мертвих щемить.
Мамо прости, я ж хотів лише жить ...

ГЕРМАН МІРЧУК

Розкажи, як ти любиш свою Україну.
Запитай про любов у людей.
Намалюй свою землю й родину
І схились до вкраїнських грудей.

Розпитай де болить, не тривож, заспокій.
Передай їй палкі сподівання.
Пронесися із нею у пісні дзвінкій
І присядь на смачне чаювання

У колиску вклади і при зіроньці ясній
Заплети у вінок свої мрії живі,
Щоби з сонцем збудити їх рясно
І понести з любов'ю у світ.

Розкажи про любов ти справах добра
Не дивись, що чорніє за дверями зло
Для життя кожен фарбу свою обира
І малює все те, що на серце лягло.

Розкажи Україні свою казку земну,
Де дитинство крокує грайливо
І усмішку подаруй свою, як весну!
Будь щаслива, моя Україно!

НІНА ШУГНІЛО

(Пісенна лірика)

Мамин оберіг

Вишивала мати сину вишиванку,
жаром чорнобривців слала береги.
Та в годину чорну раннього світанку

на рідненьку землю прийшли вороги.
Заступили небо, заступили сонце,
в чорних хмарах диму хата й ясени...
Запекло у грудях, закололо серце:
землю боронити в бій пішли сини!

Приспів

Зглянься, білий світе, зглянься, Божа мати,
збережи від кулі дочок і синів...
Дай їм, Боже, сили ворогів здолати,
вийти переможцями в цій страшній війні.

Гай шумить вже листом молодим, зеленим,
вишиванка мами сяє на стіні!
І стоїть матуся під високим кленом,
і в сльозах вимолює долю для синів!

Ой синочки наші, воїни-герої,
весна білим цвітом тче вам рушники.
Вірить повернетесь живими із бою,
згинуть наші воріженьки на усі віки!

16 квітня 2022р.

Вернись у рідний дім

Закінчиться війна...

Нарвем конвалій в гаї –
Нам аромат п'янкий під серце потече.
Лише ти вір мені: я так тебе чекаю,
Свічусь тобі зорею крізь полум'я ночей.

– Вернись, – прошу, – живим
з усіх боїв жорстоких!
Я втому і твій біль загою й обійму!
Летять з чужих країв додому вже лелеки
Й несуть тобі й мені кохання і весну!

Закінчиться війна...Конвалій сяйво знову
Поверне, як колись, нам ніжність і любов.
Про це розкаже вітер, про це розкаже сонце,
І соловейко співом із весняних дібров.

Закінчиться війна – і вороги всі згинуть!
Прийдеш, коханий мій, і станеш на поріг!
Найкращий від усіх, в житті моїм єдиний,
із поглядом палким, як сяєво зорі!

Хай кулі обминуть і гради не задіють!
Салютом Перемоги запалимо вогні!
Люблю тебе, люблю, як можу, як умію,
бо найрідніший в світі, коханий, ти мені!

Підем в зелений гай і в ньому заблукаєм...
Без воєн буде світ, красивим і новим!

Я здалеку тебе до серця пригортаю,
Лише прошу:

«Вернись у рідний дім живим!»

26 березня 2022р.

Журавлику білий

(жаль такий, що й сліз не вистачає)

Журавлику білий, куди ти летиш
Далеко від рідної хати?
Мабуть, дороги тобі не знайти і
Вічно ти будеш кружляти
Сивим туманом на рідній землі,
Дощами-сльозами по полю...
Журавлики-діти, а ви ж ще малі!
Хто вибрав для вас таку долю?

Ми плачемо гірко: не з вами весна
І наша не в тому провина...
Забрала життя ваше грізна війна –
Доньку й маленького сина...
І ви тепер – ангели у небесах –
В молитвах благаєте Бога,
Щоб вільною стала земля наша вся
І сонцем зійшла Перемога!

Весна наші душі теплом причастить,
Ми будем вас кликати снами...
Як жалем нестерпним душа заболить –
Ми знайдемо вас між світами!
Журавлики білі, я вас не верну...
І нічим утішитись в горі...
Ви ж в пору вечірню, годину сумну
Засяєте в небі, як зорі.

Ми віримо: раєм ще буде земля –
Вишневим, пахучим до скону.
Нестиме в долонях мале журавля білий світ,
Як безсмертя ікону!
Жахнуть від ката завмерлі слова,
Що подобі людської немає.
Буде вироком раші – правда жива!
Вічним пеклом Господь покарає!

20 березня 2022р.

За крок до рідного порогу

Вже час той близько, зовсім недалеко,
як скине воїн зброю із плеча!
До гнізд своїх повернуться лелеки,
засяє радість кожному в очах.
Кохана скаже: «Ти мій любий, милий!»
Від щастя слізьми виміє лице,

МИ З УКРАЇНИ

і його очі – стомлені, змарнілі –
гарячим поцілунком обпече!
А рідна ненька рук розкриє крила,
Притулить сина до своїх грудей:
«Синочку, сину, я така щаслива! «
І слів забракне... Сльози із очей...
Синочок маленький тупотить завзято
І вперше «тато» невміло промовля.
Якого щастя треба ще солдату:
Де всі чекають – там його земля!

15 березня 2022р.

Перемога буде!!!

(моїй Україні та українцям)

Той день прийде благословенний Богом,
і ангел Миру буде на плечі.
Той світлий День Святої Перемоги
засяє сонцем й болем загірчить!

Той день прийде з усіх боїв натовлений,
весняним цвітом упаде до ніг.
Такий красивий, гордий і нескорений,
щоб війнам в світі всім сказати: «Ні!»

Той день прийде в очах сльозою щирою,
і житнім полем землю обійме...
З любов'ю в серці і навіки з вірою,
що кращої землі нема ніде!

Той день прийде – і горе переоре,
і гімн життю співатиме в сльозах...
Такий ясний, глибокий, наче море,
такий високий, наче небеса!

Той день прийде благословенний Богом
на нашу землю, в душі глянє нам.
Лиш вірте й знайте: буде Перемога
і будуть сонце, квіти і весна!!!

15 березня 2022р.

Чого прийшли?

Чого прийшли? І що ви тут шукали?!!
Сніги торішні вже давно зійшли.
А ми є люди! Ви ж того не знали?
Ми звірами ніколи не були!

Ми й кроку вбік супроти не ступали:
У нас свій дім і воля в нас своя,
І на чуже в житті не зазіхали,
Бо найрідніша батьківська земля!

Не вбивці ми! Й не будемо ніколи!
А ви до нас посміли йти з мечем!
Вбивати Україну не дозволим,
Як мАтері, підставимо плече!

Ми всі тут є! Ми всі є Україна!
І кожна гілочка, стежина – то своє.
Любов одна і правда в нас єдина!
І прапор миру віри додає!

Схотіли крові і плачу дитини?!!
У люті захлинетеся своїй,
І весь ваш рід із цього світу згине,
Бо з нами Бог і праведний наш бій!

Чого прийшли і що ви тут шукали?!
Супроти світу підняли мечі!
Знайдете смерть, бо правди ви не мали.
Вас морок тьми поглине уночі!

Чого прийшли?!! Ми встанем з-під каміння,
І крізь бетон, як списи, проростем!
Вам не знайти на цій землі спасіння!
Ми вас і в пеклі, нелюди, знайдем!

Чого прийшли?!!

12 березня 2022р.

ВАЛЕНТИНА ЛИСЮК

Моя Україна

Одна така – легендами овіяна,
Красива, мирна, затишна, проста,
Велична, неповторна і замріяна –
Моя Вкраїна синьо-золота!
В ланах пшеничних, колосом завітчаних,
В озерах синіх, в пісні солов'я,
Лірична, дружелюбна і освічена –
То Україна зболена моя!
Її топтали, ставили на милиці –
І вперто пхали в бездну забуття.
Та Україна не просила милості,
А споконвік боролась за життя.
Хоча вона мечами не розмахує,
Та їх завжди тримати довелось.
Тепер летить пораненою птахою –
О, скільки ран у неї вже було!
Аж від Аскольда і до днів сьогоднішніх
Боронить землю праведну свою
З одвічною святою благородністю
У чесному і гідному бою.
Їй не завжди щастило на правителів –
Не кожний, ой не кожний ніс добро!

Тепер іще сусіди-«визволителі»
 П'ють, як вампіри, українську кров...
 Чим, Україно, долю ти образила?
 Кому поперек горла стала ти?!
 Ніколи і нікому ти не заздрила,
 А тільки йшла до власної мети.
 Така ошатна, древня, горда, віддана,
 Пісенна, калинова, чарівна,
 Ти лиш одне хотіла – бути вільною,
 Та в двері знов постукала війна...
 Прости нас, рідна, – дуже винуваті ми,
 Що цю війну впустили в отчий дім!
 Тепер твоїми платимо солдатами –
 Ідуть у Вічність хлопці молоді...
 Прости, сердешна, що ми всі змирилися,
 Що точить нас байдужості шашіль,
 Що з підлістю в двобої не зчепилися,
 Що зрадили далеких предків ціль.
 Прости, що саранча-русифікація
 Надовго сіла на твої поля,
 Що ми забули, як цвіте акація
 І як п'янить доглянута земля...
 О Україно, щедра й доброзичлива!
 Ми, твої вірні дочки і сини,
 Всі, як один, поборемося з відчаєм –
 І вирвемо тебе із лап війни!
 І наведемо лад в своїй оселі ми,
 І будемо на зло всім ворогам
 В майбутнє йти щасливими й веселими,
 Бо ж, врешті, має пощастити нам!
 І ти, найкраща, станеш всім єдиною,
 Великою й оновленою вмиє –
 Й загордимися всі ми Україною
 На цілий світ, аж серце защемить!

ОЛЕНА АЛЕКСІЙЧУК

*Нехай Ваші очі ніжно торкаються
 до кожного написаного слова, що вигрілося
 в гніздечку моєї душі, як пташенятко,
 і вилетіло, щоб навчитися літати!*

Одна на світі

Вона з тих, яка одна на світі!

Її ім'я хтось носить в душі, хтось тулить в
 серці, а багато є таких серед нас, у кого воно
 спалахує іскринками в очах або малює усміш-
 ку на нашому обличчі при кожній зустрічі з
 тою, яка одна на світі! Її можна відчутти всюди,
 бо вона в повітрі, яким ми дихаємо, у теплі, яке
 відчуваємо, у світлі, яке живить наші сили, у
 красі, яка виклепує в нас людину, як закоханий
 косар свою косу...

Чи зможе дорівнятися до цієї жінки своїми

пройденими довгими дорогами та випробу-
 ваннями найвідоміший мандрівник?! Щодня, з
 року в рік, століття за століттям вона ходить се-
 лами й містами України, відкриваючи світ пе-
 ред новими поколіннями та долаючи гори не-
 гараздів, море турбот; занурюється у безодню
 часу, щоб підняти з глибини неоціненні скар-
 би, що були вкрадені та заховані від нас без-
 родьками: мову, історію, пісню, традиції свого
 великого народу; підкорює вершини Гідності
 та Свободи, на шляху до яких вирують криваві
 стихії повстань, революцій та війн!

Марійку, відколи її Сашко на Сході боро-
 нить свою землю, в селі жінки, співчуваючи,
 називають не інакше, як Мати.

– Подивіться, Мати впала на коліна та як то
 молиться! – А не питали, де тепер та дитина? –
 Хіба кожного разу треба таке питати в Матері?
 На війні... – перешіптуються між собою жінки
 в церкві.

– Як то тій Матері винести все!? – прово-
 джає жалісливим поглядом кожна жінка неве-
 личку Марійку, що ходить вулицею не ногами,
 а серцем: дрібні кроки чергуються з випадками
 вверх та вниз, нагадуючи малюнок кардіогра-
 ми хворої людини.

– Мати вже чорна ходить... – так говорять
 в магазині, на зупинці, коли чекають автобу-
 са, в поїзді, в школі, по сільських хатах кож-
 ного дня, обговорюючи останні воєнні новини
 в Україні, і не згадати Марійчину долю – це
 бути камінним.

Сина Марійка знайшла... Знайшла у велико-
 му почутті, на яке тільки здатне юне дівоче сер-
 це, що ввібрало в себе переживання закоханих
 Марічки та Івана, Наталки та Миколи, Мавки
 та Лукаша, Марусі та Гриця – героїв україн-
 ських творів, які несла доньці для читання зі
 школи Світлана Платонівна – мама-вчителька.

– О, які турботливі та красиві мої тато з ма-
 мою, – раділо щасливе дівча, спостерігаючи за
 батьками. Про таке подружжя кажуть: «Жи-
 вуть душа в душу!»

Маленький згорточок, який випинався чу-
 дернацькими гулями, привезла додому Марій-
 ка з інституту у квітучу весняну пору. Саме
 цвіли вишневі сади. Молодосінька жінка рано-
 вранці невпевнено ступила на перон, висипаний
 дрібним щербом, який заскреготів під серцем
 різким болем, нагадуючи звук медичних інстру-

ментів під час нелегких пологів, на яких була сама за себе і за дитя. Залізна машина потягнула довге, як дорога: «Туууут!»

– Так, тут... Тут, синочку, будеш рости... – ковтнула думку Марійка та задріботіла стежкою до села, що бовваніло вдалині закутане у фату, зіткану із світанкового туману. Принишкле та не займане ще сонячним променем, воно повинно було зустріти та прийняти ту, якій нашептано солодке «кохана», «наймиліша», «єдина», «моя наречена» – і зраджено, покинуто, ту, яка стала однією на світі без вінця, без обряду, без батьківського благословення, порушивши закони роду.

Ближче біля села присіла під дикою вишнею, що красувалася білим пишним вбранням, бо груди, наче налиті соком яблука, ось-ось, здавалося, репнуть від молока. Немовля відчуло бажання матері, поцілунком обхопило спочатку одне лоно, потім – друге – і заграла мелодія життя. У цю мить перший сонячний промінь кривавим кинджалом розітнув обрій і відбився, неначе у дзеркалі, в блакитних очах щасливого хлопчика. Молода матір, яка втішалася годівлею сина, підняла погляд до неба, а там, там не схід сонця – битва світла і темряви: другий промінь-лезо розсік небокрай яскраво-червоною загравою, наступний – обпік небесну висоту червоногарячою цівкою, ще наступний – линів вишневим струменем на фату світанкового туману, і лише після цієї різанини над горизонтом замайоріла жовто-блакитна стрічка лагідного світла, на яке викотилося золоте диво-сонце!

– Який важкий схід... Аж очі мої засльозив! – промовила Марійка до сина, видавивши із себе усмішку, бо побачене таки не на жарт схвилювало її тонку вдачу, долонею витерла мокрі вії і рушила до батьківського дому, у який не вступала з тих пір, відколи почав помітно округлюватися дівочий стан.

– Простіть, мамо! Простіть, тату! – стоячи в порозі прошепотіла колись покірна та слухняна донька спантеличеним батькам.

Ці слова вдарились об стіну й повернулись до Марійки бажано красивими: «Просить мати! Просить батько! І я прошу!...» Почала опускати стеля, а ноги танули, мов свічки, від вогню... Материн зойк... Далі яскравий спалах...

Дідусь Санько посадив на честь народження внука біля воріт дубочка, зробив ясену ко-

лисочку та любив співати:

– Гойда, гойда, гойда-да

Добра в коника хода,

Поводи шовкові,

Золоті підкови... (Нар.тв.)

Бабуся взялася вишивати долю дитині дубовим листям та жолудями, щоб ріс міцним та мудрим; купала у любистку, у м'яті, чебреці, молоці; вчила ходити та приказувала:

– Диби, диби!

Ішла баба по гриби,

А дід по опеньки

В неділю раненько... (Нар.тв.)

Марійка ж пташкою припадала біля маленького синочка, хоча свого гнізда вити не поспішала: зрада зробила її непідступною скелею для чоловіцтва, гордячкою та реалісткою. (Не чекайте інтимних відвертостей про життя жінки-одиначки, не про те тут!)

Сашко став сенсом її життя, а вона, як і годиться в добрих українських традиціях, тою для нього, яка одна на світі! Малому сину виспівувала колискові про котка, дрімоту, голубів, гусей, вітер, силу і міць, турботу і ласку, зиму і літо, про бабусю і дідуся. Чуть підростло дитятко, то мамина або бабусина казка брала за руку хлоп'ятко та вела у світ поразки та перемоги, красивого та не дуже, добра і зла й відводила від хвороб, які дошкуляли час від часу тільки дитини. Школяр Сашко захопився математикою, фізикою і водночас з неабияким бажанням йшов туди, де звучало поетичне слово. Коли випасав сільську череду, то любив майструвати літачки, човники, машинки з тих деревинок і прутиків, що знаходив серед пасовиська, перев'язуючи дрібні деталі своїх винаходів цупкими травами: шуваром, різаконюшиною або деревієм.

– Мамо, подивіться, що я зробив для Вас! – радісно ще здалеку гукав до Марійки син, наближаючись з чередою худоби до залізничного переїзду, на якому вже чатувала мати, і в руці, яку витягував над своєю кучерявою білявою головою, красувався якийсь чудернацький апарат.

– Бачу, бачу, мій любий! – відгукувала у відповідь вкотре розчулена мати одиначка, і у роті робилося чомусь гірко, неначе від настоянки з полину, бо розуміла, що син успадкував від батька-інженера здібності моделювати, проєктувати, але згадувати про нього Марійці завжди було бо-

ляче, та й не хотіла, щоб її кровинка бодай щось мала від чоловіка, який здавався їй наймужнішим, а несміливо промовив: «Ми будемо мати дітей, але...пізніше. А тепер я щось придумую...Не переживай...Я знайду лікаря, який зробить це...»

Пам'ятає, як ще довгий час він приходив, сідав у кімнату і мовчав, мовчали вдвох. Насправді у цьому мовчанні голосила вона з дитям під серцем і плакав молодий хлопець, у якого мрія про новий літак була сильніша від мрії про майбутнього сина...

Коли народила, Мирослав не зустрів з пологового будинку, бо, як кращий студент, ще за місяць до події рушив на практику на один із найсучасніших авіаційних заводів України наздоганяти свою мрію. Молоденькі медсестри організували урочисту виписку з квітами, кульками, шампанським та цукерками. Ці атрибути свята згодом дісталися таксисту, який погодився довести до вокзалу Марійку з дитям.

—Ту-туу... — ніби замість маленького Сашка потяг покликав незнаного тата і промчав через перейзд, розтоптавши стальними колесами спогади, які жінка згубила на рельсах. Черета наближалася тим часом до села з красивою назвою Вишнівка.

Ріс Сашко — а біля нього росла його мати Марійка. Він вчився — і вчилася вона: зуміла заочно закінчити вуз і влаштувалася працювати в рідному селі бібліотекарем. Не стало несподіванкою для родини Вишневських, що їх внук вирішив вступати до Харківського авіаційного інституту. Сашка кликала мрія так сильно, як колись — його батька Мирослава.

— Добрий вибір, сину! — злукавила Марійка, коли рідна дитина прийшла на пораду.

Лютневий ранок 2022 року не зазирнув у вікно, як завжди, пильним поглядом яскравого переможного світла, він вибухнув о четвертій ранку голоною темрявою : «Війна!»

— Не може такого бути! Не вірю... — викрикнула у розпачі Марійка собі, обхвативши голову руками і встромивши пальці, немов гребінці, у волосся. — Мій Сашко уміє добре літати у мирному небі...

Уже четвертий місяць війна в Україні низує людські долі на мотузок, щоб зробити яскраве намисто з кольорів смерті, страждань та руїн, надіючись вийти у ньому в кремлі під

руку з головним рашистським монстром перед свинособаками¹. Четвертий місяць Марійка чекає додому сина ...Сашко ж загнуждав сталеву пташку — МіГ-29 — й увесь цей час літає нею на хвилюючі побачення під палюче сонце і тремтячі зорі, але не з коханою дівчиною, з лютим ворогом, який, ніби змієподібне чудовисько, намагається обдати жаром українську землю — села з її невтомними хліборобами, міста, де набрали швидкості різні науки і творять нове для життя, унікальну природу. Молодий льотчик збиває ракети і безпілотники, які вилітають із пащі рф, знищує російську техніку, склади з боєприпасами, подеколи виконує роботу цілої артилерійської батареї, доводиться підтримувати й наземні війська під час контрнаступу. У хвилини бойового зіткнення спалахи кривавим кинджалом відбиваються, неначе у дзеркалі, в блакитних очах щасливого юнака, бо ціль взято, завдання виконано, — і вони живі зі сталевим птахом!

— Моя мамо, у мене все ок! — весело доповідав у Вишнівку Сашко і провалювався в сон, наче в глибоку яму.

— Мамусик, привезу тобі вогняних квіток, які спалахують цвітом у хмарах! — жартував син до матері і поправляв першу зморшку на лобі, щоб, бодай, не впала, бо «падати» — це не для льотчиків.

— Ріднесенька, приїду, чекай, ще лишилося проспівати наших пісень з двадцять п'ять, — відповідав Марійці на її: — Синочку, а коли вже додому?

Марія-мати повірила словам сина, як мала дитина казкам, взялася сама співати пісні, які тільки знала, намагаючись вгадати повернення рідної дитини, і бідкалася, що не справна у співах так, як в читанні: забувала слова, збивалася з мелодії, вибирала не те місце для пісні або час (хтось несподівано втручався в магичний обряд Матері своєю появою).

— Андрію, то мені здалося, чи Марійка Санькова співала ото, як йшла? — запитала жінка, яка поралася в квітнику, у свого чоловіка, який лагодив ворота.

— І мені здалося, що ніби щось наспівува-

¹Свинособаки—це монстрики, ззовні схожі на людину, але всередині із сутністю дитиновбивці, гвалтівника, мародера; народжені від згвалтованих рашистською пропагандою маток; з ядом маток всмоктують рашистський меседж «гав-хрю х@йлу».

ла, – зніяковіло відповів кремезний чоловік, ховаючи вуха у плечах та одночасно видувши нижню губу вперед і вирячивши очі так, як це роблять при здивуванні.

– Здуріла чи що вже?! Дитина ж то в самому пеклі... – пожурувала вголос сусідка, захитала головою і прийнялася закінчувати полоти квітника, без якого сільська господиня, що поле без господаря.

Усе частіше можна було почути, як Мати десь співає все голосніше і голосніше: на горі, в лісі, як дріботіла своєю зболоною ногою на роботу, у бібліотеці. Односельчани із сумом переглядалися, співчутливо зітхали, але ніхто не наважувався заговорити до тої, яка одна на світі...

Бажання піснями повернути до себе єдину дитину росло з кожним днем, і в один із червневих днів вибухнуло дзвінкою 25 піснею Марії на драбині, яка здійнялася, ніби трап, на вишню, червоні плоди якої вона старанно обіривувала у мірку, прив'язану до пояса :

Ой у вишневому садочку,
Там соловейко щебетав:
Віть-віть-віть, тьох-тьох-тьох,
Ай-я-я, ох-ох-ох,
Там соловейко щебетав...

Ой у зеленому садочку
Козак дівчину умовляв.
Віть-віть-віть, тьох-тьох-тьох,
Ай-я-я, ох-ох-ох,
Козак дівчину умовляв...

(Українська народна пісня)

Пісня блискавкою різонула очі батька Санька, який тесав на подвір'ї держално до сапки, та накрила голову шапкою грому.

– Марієчко, дитино, що з тобою? – скільки є сили крикнув доньці сивочолий Санько, підводячись зі стільчика. – Нащо ти співаєш так голосно ту пісню?

У той момент чи то так мало статися, чи батькові слова похитнули тіло дочки, драбина раптом неначе тупнула одною коротесенькою ногою, колупнула землю, а тоді зробила різкий танцювальний крок, вибравши собі до пари співачку Марію.

Мати летіла з вишні у мирній Вишнівці на

землю – Сашко, її син, зірвавши вогняну квітку у хмарах, летів у вічність там, де сходить сонце...

Більше Сашко не подзвонив... Більше Марія не заспівала... Все молилася: молилася вдома, молилася в церкві.

Холодну цинкову труну обійняла, наче синові широкі плечі, коли зацвіли липи... Солодкий ніжний липовий аромат ще дужче підсилював страждання Марії: чітко відчувала, якою могла б бути висота щастя зустрічі із сином у цю пору, – і водночас діставала свідомість до днища свого материнського горя. Чекання мертвого тіла рідної дитини було вбивчим і для Матері, і для дідуса з бабусею... Воно стогнало по кутках, вило вовком в подушках, голосило в садку, качалося по підлозі, зігнуте удвоє, кавкало сухими блювотами та лякало сусідів своїм божевільним поглядом...

На хату Вишневських впала чорна тінь великої трагедії всього волелюбного українського народу, який у 3-ому тисячолітті став на захист рідної землі без новітньої зброї, обманутий фальшивими обіцянками сильних світу цього, що, одягнуті в красиві парадні вечірні костюми з кришталевими келихами шампанського в руках, запевняли про вічний мир, наш народ випрямився на захист свого майбутнього без віри в його силу духу світового розвинутого суспільства. Україна стала лакмусовим кіно-театром-індикатором площею у 600 700 м. кв. для всіх європейців та азіатів, які захотіли перевірити себе, чи здатні ще реагувати на чужий біль, чи здатні відрізнити добро від зла, правду від брехні, горе від щастя?!

«На щиті» в'їхав у Вишнівку в обідню пору, здалеку долинуло довге «тууут!», сповіщаючи траурному кортежу про правильність шляху. Люди, від малого до старого, схилені на коліна, з опущеними головами, які звисали донизу, наче обрубані, читали на асфальті про чорне горе тої, яка одна на світі...

Марія вибігла назустріч синові, який урочисто повертався додому: під жовто-блакитними прапорами України, перейменованій війною із Сашка на Героя! Заломлюючи руки, вона впала навколішки перед майбутнім, яке ніколи не здійсниться. Підбігли... підняли... повели ледь притомну до подвір'я, де на столі серед свічок,

колива, посміхався квітками до світу весільний хліб на вишитому червоними і чорними нитками рушнику.

Не зважаючи на всі заборони, Санько, який зменшився за дні горювання за внуком від душого до кволого, попросив сусіда Андрія, до якого часто забігав Сашко, привідкрити труну, щоб впевнитися (всяке ж буває), що найдорожче покладуть в землю біля славного роду Вишневських.

— Сашко!?!— не то вигукнув, не то покликав Андрій, відібравши останню надію у рідних. Подвір'я вибухнуло плачем...Марія знепритомніла...

На могилках Мати звивалася чорною стрічкою після кожного слова священника, хрипіла дивними звуками, взивала до неба і землі... Коли землекопи насипали земляний горб, Мати кинулася його розгрібати руками зі словами:

— Боже, та ж він задихнеться!

До Марійки потягнулася чорною безкрилою пташкою зболена її Мати.

Літо заговорило до села журавлиним: «Йдуу». Село кинулося збирати врожаї із садів і полів, так перемагаючи життям смерть. Дні все більше капризували різною погодою: вранці хникали дощем, у підобіддя усміхалися сонечком, ближче до вечора починали сумувати холодом, а вночі без настрою гупали яблуками, які вибирали коротке, але вільне життя на романтичній висоті, ніж довге — в ящиках у теплих хатніх коморах.

Марія далі несла свій нелегкий хрест тихо, непомітно, ніби німа ... Молилася за душу свого похованого сина і за міць живих синів-захисників. Стоячи перед розп'яттям Ісуса Христа, знаходила розраду та духовні сили жити: приходило усвідомлення того, що тепер її материнська любов та терпіння ще потрібніші синові, який втратив тіло; відрізаний від матеріального світу людей, самотужки не зможе заслужити заслуги у Царстві Небесному: Сашку допоможуть її молитви та добрі справи отримати спасіння від цілковитої смерті!

Осінній недільний ранок розплющив сірі очі, потягнувся першими несміливими сонячними променями до землі, позіхнув — і полетіло жовте золото з дерев до ніг Марії, яка уже

встигла у квітнику зірвати чимало білих пахучих хризантем в невеликий оберемок. Вранішня прохолодна роса з квітів потрапила на шию, груди, поцілувала щоку й ніс, лишивши мокрі плямки.

Деся недалеко по вулиці було чути, як загомоніли чоловічі голоси.

— Напевно, розносять повістки,— подумала Марія і зачепилася поглядом ще за один корчик квіткової краси. Простягнула руку до нього, і раптом з-за воріт долинуло ніжно тремтять:

— Мамо...

Завмерла...Тоді випростилася... Вдихнула з повітрям цілу цеглину... Видихнула її назад... Знову завмерла у чеканні...

— Мамо, то я, Сашко...

Коли повернулася, то побачила два солдата: сивочолого чоловіка та так схожого на нього худорлявого блідого Сашка:

— Ми приїхали з татом...

І ввійшла у Маріїну душу весна: розтанув біль й струмками побігли сльози. З неба поглянув на світ могутній Дажбог — опікун людської долі, той, хто народжує світло, є джерелом життя.

«Знай, після ночі завжди сходить сонце!» — вчив правнука дід Санько, погойдуючи в ясенівій колісці, яку багато років тому змайстрував для його батька.

КАТЕРИНА МАЦУР

Мій сон

У всіх людей є своє місце та роль у житті. Хтось керує державами, хтось пише статті та філософствує, надихаючи людей на роздуми, хтось рятує, а хтось вбиває, а є й такі, що нищать усе, бо не знайшли свого місця, та й, певно, не шукали.

Вітер б'є в лице, але це не заважає мені насолоджуватися красою, що простяглась піді мною. Ці смереки зеленими хвилями ллються по горах, а величезні дуби стоять на сторожі надзвичайної краси української природи, все мов співає, звеличуючи ці землі. Я настільки захопилася розгляданням могутнього лісу, що не помітила наскільки далеко відлетіла. Ліс закінчився, і почався степ, з його безкраїм кили-

мом квітів, з його безцінно цікавими байками про степових русалок, з його барвами, що так і миготять в очах. Синій, жовтий, рожевий та червоний... але червоного чомусь надто багато, та й квіти не такі гарні, ніби їх хтось потоптав. Полечу далі, гляну. І ось переді мною почали розгортатися криваві події: пречудовий степ вже не лежить, як господар, він зіпсований окопами, квітів тут вже і не видно – кругом тіла і шматки чогось. Це ж просто жахіття! Оселі знищені... Не хочу на це дивитися, лечу я звідси. Втікаючи з того пекла, я хотіла знову повернутися до раю, ще раз почути спів пташок, шелест трав та тихий спокій лісу. Але побувавши в самому центрі пекла, я почала помічати, що вже нічого нема. Ліси вже не мають того спокою і не наділяють ним мене, пташки не співають, а плачуть, природа потроху вмирає, сумує за колишньою могутністю. Летіла я довго... Не помічала нічого, поглинувши у роздуми. Та що це..? Чую гомін міста: сигналять автомобілі, розмовляють люди, сміються та плачуть діти – все як завжди. Так мені здалося спочатку, але відбиток тих подій є і тут, де-не-де видніються зруйновані будівлі, погорілі, ніби перенесені з поля бою. На мене знову нападає журба, сумно і боляче, як раптом, мов промінчик світла, до мене у свідомість проривається українська пісня, її мелодійне звучання, чудові слова кохання, сказані найгарнішою мовою світу, і я захоплююсь цією піснею, віддаюся їй вся, танцюю, співаю, кружляю, моє серце наповнене радістю і щастям. І щоб поділитися тим щастям, щоб віддати його людям, які давно поринули в скорботу, я починаю співати. Слова линуць з моїх вуст, мов ріка, наповнюючи простір тим настроєм, що палає в мені. Невдовзі й інші люди підхоплюють, тепер і вони зрозуміли красу і велич української мови і мені здалось, що я вже можу йти далі. Піднявшись у небо, я точно знала, що робити-му зараз, як можу допомогти Батьківщині, та не помітивши за собою хвіст, відчула удар... Ох, ну й болить у мене голова. Це що – був сон?

СОЛОМІЯ МОЧИЧУК

Жахіття війни

Ранок. Який же це був страшний ранок! Вибухи, виття сирен, сльози бабусі... Всі в паніці...

Що робити? Куди подітися? Як далі жити? І ось рішення – їдемо за кордон.

Важко покидати рідну землю. Але ж я люблю подорожі. Отже, вперед!

Але чому так сумно мені? Чому тяжка дорога? На очах сльози – наша земля у вогні. Нові зустрічі не приносять радості, тут все спокійно, а наша ненька-Україна одягнула чорну хустину. Наші сусіди прийшли до нас з мечем і вогнем. Вони нещадно бомблять наші міста та села, вбивають наших батьків, дідів та дітей і нищать все, що стоїть на їхньому шляху: архітектурні об'єкти, пам'ятники, музеї, нашу культуру, яка накопичувалась роками.

Культурна спадщина є надбанням всього людства, а також зв'язком людських поколінь. Тому збереження об'єктів культурної спадщини є дуже важливим під час війни, коли є загроза їхнього пошкодження або навіть знищення. І ми не повинні цього допустити, ми повинні це зберегти для наших наступних поколінь. Адже культура допомагає людям повернути надію у краще життя, а їхнім травмованим душам – шанс забути свої жахіття, образи. Культура – це насіння трав і квітів, що виросте і покриє страшні руїни своїм цвітом.

Вірю, що наше покоління, доклавши зусиль, розуму і вміння, зможе відбудувати нашу державу. Ми обов'язково переможемо, все в нас буде добре.

І все буде Україна!

АНАСТАСІЯ ТАРАСЮК

Завтра Покрова

Настусю, доню, допоможи мені!

З радістю, матусю!

Ось тобі продукти. Ми ж з тобою разом уже готували цей салат. Ти зможеш його зробити самостійно?

Без проблем! Я ж твоя права рука!

Ти моя радість! – поцілувала. – Тим часом займуся тортом.

Мамо, а що означає вислів «престольне свято»?

Це день, коли у селі чи місті освятили храм, а найважливіше місце в ньому престол, – тому так і кажуть. У нас це сталося на Покрову 1997 року.

А що означає назва свята?

Колись наші предки-язичники на чолі з київським князем Аскольдом хотіли завоювати

Константинополь, і це їм майже вдалося. Але міщани зібралися у Влахернському храмі й стали молитися до Божої Матері, просити Її заступництва. І тоді над містом з'явилася постать, яка розгорнула свій покров. І сталося диво: на морі здійнялася така буря, що рознесла кораблі завойовників. Наші предки відступили й були настільки вражені побаченням, що багато з них навіть прийняли хрещення. З того часу стали відзначати це свято.

То ми також живемо під заступництвом Діви Марії?

Так. Пригадай перші дні війни. Пам'ятаєш, з того боку кордону, за три кілометри від нас, стояли ворожі війська. Кожної миті ми чекали нападу, страх і паніка відчувалися навіть у повітрі.

Я тоді боялася заснути... А раптом не встигну сховатися, коли почнуть стріляти.

Пам'ятаєш? 25 лютого батюшка всіх покликав до храму. Там зібралося багато людей, усі просили допомоги у нашої Заступниці.

А коли повернулися додому, я спокійно заснула. І більше ніколи не відчувала небезпеки. Матусю, я впевнена, що все буде добре!

А через тиждень чи два тих чеченців відправили на Київ - ми полегшено зітхнули. Видно, Божа Матінка й над нами простелила свій святий омофор.

Це ті ж самі, які громили Бучу?

Можливо, дитино, але краще того не знати. Скільки лиха прийшло на нашу землю? Який підступний і жорстокий ворог хоче здолати нас? Чи зможуть наші захисники вистояти?

Зможуть, бо за нами правда й Пресвята Богородиця.

Щиро вірю твоїм словам. Недаремно ж саме на Покрову святкують День українського козацтва – найвправніших воїнів у Європі в сімнадцятому столітті.

А чому саме в цей день?

Бо козаки також шанували Матінку Божу. На Хортиці стояв храм Покрови, як у нас. Славні воїни, вирушаючи в похід, також просили у Неї захисту, а повертаючись, приносили дари й подячні молитви. Вони ж були щирими християнами і навіть ішли на смерть, але не зраджували своєї віри.

То їх вважали захисниками?

Так. Мабуть, тому цього ж дня відзначають свято захисника Вітчизни.

Мамо, захисники – це ті, які воюють там, на Сході?

Не тільки, донечко. Це і наші прикордонники, і тероборонівці, і волонтери, і лікарі, і рятувальники – це всі ті, хто в ці важкі дні беруть на себе відповідальність за долю інших, допомагають тим, хто цього потребує.

А наш Дмитрик також буде захисником?

Обов'язково! Але йому ще треба вирости. Завтра йому виповнюється тільки місяць. Вірю, що він буде міцною, надійною опорою і вам, сестричкам, і нам, батькам, і дідусям, і бабусям. Хай росте здоровий!

А от і салат у мене готовий! А ти, матусю, встигла?

Ні. Он уже Дмитрик кличе до себе! Ти закінчиш?

Звичайно, рідна! Ти у нас найкраща!!!

ЄГОР ТАРАСЮК

А як же я, сину, тобі в очі дивитимуся?

Осіннє сонечко заглядає у вікно, лоскоче своїм промінням, ніби каже:

Прокидайся, соня!

Відразу ж зриваюся з ліжка: «А тато ще вдома»? Як відповідь на моє німе питання, з кухні чути його голос. «Удома! УРА!!! Ще один день поруч із ним! Найкращим, найсильнішим, найдорожчим!!!»

Він, напевне, як зазвичай, п'є каву й радиться з мамою. До тата!!! Біжу, щоб іще раз обняти... Запізнився!.. Молодша сестра Настя безсоромно встилася в нього на колінах, пригорнулася, як у дитинстві. А ще школярка! Діваха! Але ж і мені ніхто не заборонить сісти поруч і притулитися до такого рідного і необхідного щохвилини плеча. Тато посміхається, гладить мені голову, називає козаком і питає, чи скоро підемо у свати. Він завжди так жартує. Я вже не зважаю. Головне, що він тут, його можна бачити й чути.

Ви знаєте? Тато вміє все: наш дім він збудував майже сам (іноді когось кликав на поміч); може вирізати з колоди справжнього їжача чи ведмеда, а замовите, то й лиса, який на пеньку сидить. Для дядька Міші змайстрував таку альтанку, що в ній можна знімати фільми про сиву давнину. А біля лікарні поставив водограй, і той тішить хворих людей своїм дзюрчанням. А ще насадив сад, який щороку приносить щедрі плоди.

На жаль, другого березня тата покликали

у військкомат... Ми не бачили його пів року, вірніше, іноді спілкувалися по вайберу, але ж хіба тоді можна до нього пригорнутися? Сім днів тому він несподівано з'явився на порозі з повною торбою подарунків, зі щирою усмішкою на вустах. Яке це щастя?!! Ми так і не можемо ним натішитися. Мама розцвіла й помолодшала. Скрізь чути її дзвінкий голос і сміх. А до столу щодня якісь нові смаколики. Бо ж тато пів року такого не їв!

Сьогодні неділя. Усією сім'єю рушаємо до храму. Постійно ми, і мама, і бабусі Оксана й Галя моляться за тата, та й за інших воїнів із нашого села, щоб ворожа куля їх обминала, щоб Мати Божа від біди оберігала. От і тепер після Євангелія батюшка читає молитву за Україну, за наших захисників – усі в церкві стають на коліна.

Любуюся татовою міцною постаттю. А Нاستя, зовсім не соромлячись, навіть у храмі все крутиться біля нього, тримає за руку, гладить її, цілує. Тато стоїть незворушно, слухає молитви. Заглядаю в рідне обличчя: по ньому одна за одною біжать сльози. Що ж це? Ще ж хтось це помітить... Щось шепочу сестрі на вухо й вивожу на вулицю. Може, так він заспокоїться?

Тим часом служба йде до кінця. Отець Миколай дякує нашим захисникам, вітає тата, дає просфору. Так буває завжди, коли хтось із воїнів приїжджає у відпустку.

Уже вдома по обіді виходимо вдвох із татом у садок, сідаємо на лаві.

Тату, - питаю, - а хіба ти не можеш залишитися вдома? Бачиш, як ми за тобою скучили, як мама побивається, як хвилюється бабуса Оксана?

Знаю, сину, бачу й розумію, але інакше не можу. Там гинуть невинні люди, зникають під обстрілами села і навіть міста. Якщо ворога не зупинити там, він прийде сюди. А як я тоді тобі в очі дивитимуся? Це наша Батьківщина, і нам її захищати!

ЕВЕЛІНА ШИНКАРУК

«Зелені люди»

Земля вкрита білим холодним полотном... Нахабна сніжинка вкотре сіла на мій ніс. Гам! Клац зубами!

От я зараз вас усіх!!!

Діточки, на «раз– два - три» – тікайте! Хутчіш!. Раз, два...

Бах, бах, бах...

Що таке?! Даринко, Данилку, чому ви роз-

ляглися на снігу? Тітко Марино, а ти чому поклала голову на поріг? Навіщо розлило червону фарбу на білий сніг? Ану піднімайтесь! Замерзнете! Знову не пустять на вулицю зі мною гратись. Чому лежите, не рухаючись? Відгукніться! Клятий ланцюг!!! Не досягаюсь до вас.

Лежать... Мовчать... Свист. Вибух! Горить будинок. Зелені люди виносять з будинку речі.

Гав! Гав! Ось я вас дістану! Ланцюг!..

Що це за дивні палки в руках зелених людей? Не бачив ще таких... Ага! Ось вулицею іде дядько Микита. Зараз він відчепить мене з ланцюжка і я побіжу до Данилка з Даринкою. Оближу їх личко і затягну у вцілілу частину будинку. Довго ж лежать! Замерзнуть...

Бах! Ба – бах!!!

Що?! Знову?! Дядьку Микито, вставай!!!

На сирій холодній землі лежать схудлі Даринка і Данилко. Вони так і не відгукнулися до мене. Не піднялися. Їсти хочеться! Тітка Марина так і не винесла мені кісточку. Маленьку таку... Зі шматочком м'яса... А які смачні пиріжки вона пече! Данилко завжди виїдає серединку, а тістом ділиться зі мною.

Гей, Данилку! Ну, вставай же!

Гуркіт коліс. Машина. Зелені люди виходять з неї.

Що?! Куди ви несете діток? Куди ви їх забираєте? Гав! Де мої сили? Не чують гавкіт...

Бах!!!

Ау -ууууу!!!! Боляче! Моя лапка! Та ж сама фарба...

Теплими променями сонце обіймає поодинокую травичку. На хвостик сів кольоровий метелик. Лапка загоїлась, їсти вже не хочеться, ланцюг ще ніколи не був таким важким... Бракує сил. Обіймає сон. Заплющую очі.

Кексику, ану лови паличку! – біжить назустріч усміхнена Даринка. Данилко, як завжди, набиває м'яча на задньому дворі, а тітка Марина, схилившись на хвртку, теревенить з бабою Зіною.

Де ви всі??? Чому наш двір сірий і розбитий? Чому замість квітника – велика яма? Чому зелені люди з палками в руках, що гучно бахають, роблять рани? Навіщо вони зруйнували наше подвір'я і наше життя? Страшні жорстокі зелені люди...

Чую кроки. Відкриваю очі. На стовпі за парканом вітер гордо розхитує жовто-блакитну тканину.

О, ні! Зелена людина іде до мене. Мені – кінець.

Слава Україні, волохатий друже! – зелена людина звільняє мене від важкого ланцюга і дає шматок пирога. Вони ще ніколи не смакували волею.

Зелені люди бувають злі, бувають добрі.

ВІКТОРІЯ ГРИСЮК

Багряний оберег

Червоні кетяги калини ваблять, милують зір, нагадують, що споконвіку вони є символом українського народу. Сьогодні калина похилилася і разом з українським народом зажурилася. Мабуть немає в теперішній час людей, які б тією чи іншою мірою не мали б відношення до подій, що відбуваються у нашій державі. Наші люди стали на захист рідної України, чим показують приклад мужності, патріотизму, відваги та героїзму. Ціною власного життя захищають суверенітет та незалежність наших кордонів, щоб поблизу наших домівок ніколи не вибухали снаряди, а з опадів були лише дощ, та сніг, але обов'язково без «Граду» та вибухів.

В кого вдома росте кущ калини? Та виявилося, що не у всіх калина є оберегом домівки. Час пливе без зупинки, одні покоління приходять на зміну іншим і по тихеньку втрачається між ними зв'язок. Нажаль наше покоління відходить від традицій, які плекали наші предки. Сьогодні модним стало садити біля оселі різні декоративні кущі, квіти, дерева, а справжні українські обереги пропадають. В мене в дома росте кущ калини, який посадили, ще мої прабабуся разом із прадідусем. Я ніколи не задумувалась чому росте цей стрункий кущ, який навесні, ніби наречена, приваблює білим цвітом, а взимку вабить багряними кетягами. Тепер я знаю, що ці невеличкі червоні ягоди, які дуже схожі на краплинки крові, вважаються символом життя, любові, щастя, краси, поваги та безсмертя. Калина і український народ одне ціле. Любов до Батьківщини починається від батьківського порогу, материнської колицкової, та куща калини біля рідної домівки. Майбутні покоління повинні виховуватися на традиціях, які плекали наші предки.

Цей рік докорінно змінив Україну і кожного із нас. Нам доводиться переживати багато жакливих подій дорогою ціною, цінною життя нам доводиться виборювати право жити у вільній країні. Але все погане рано чи пізно закін-

чується і українські села таки будуть потопати навесні в білім цвітінні та рум'яніті червоними ягодами аж до зими. Бо без калини – нема України. Україна, з нашою допомогою, ніколи не схилить коліна ні перед яким ворогом, ми підіймемо і розвеселимо її. Кожний повинен пишатися своєю Батьківщиною, беззавітно вірити в Україну, як вірять в неї безстрашні, мужні, відважні наші захисники. Тільки почуття любові і патріотизму разом із вірою у її велике майбуття дає змогу кожному українцеві, незалежно від того, молодий він, чи сивий, чи живе він в Україні чи в інших краях, право стверджувати: це моя країна, це мій народ, моя Україна і ми нескорені, бо ми з України.

НІНА ФІЛЮК

«Козел-мародер»

(за мотивами казки «Коза-дереза»)

Дія відбувається в хаті Зайчика

Ведучий: Був собі на світі зайчик

Сірий, косоокий,

Мріяв завше про сарайчик

В зимну пору року.

В завірюху і морози

Він бажав собі тепла,

Отож звів із верболозу

Дім, що ліпший від дупла.

Наносив у хатку зілля,

Соковиту капустину

І затіяв новосілля,

Друзям влаштував гостину.

Під музику відомої пісні на сцені з'являються двоє друзів і, взявшись за руки водять хоровод навколо маленького столика на якому красується соковита капуста.

– У лісі, лісі темному

Де ходить хитрий лис

Росла собі ялинонька

І зайчик з нею ріс.

А під зеленим деревом

Із хмизу і гілок

Пухнастий сірий заєнько

Зробив будиночок!

Двері різко відчиняються і на сцену вривається Козел обвішаний з ніг до голови різноманітною зброєю.

Козел: Я – Козел кривавий мер,

Мародер завзятий.

Захотів я зайчика
Вигнати із хати.
Я нікого не боюсь,
До зубів озброєний,
Я на світі найсильніший
І ніким не скорений!

З хати мерців вибігають Бурундучок, за ним Їжачок.

Козел підходить до столу на якому лежить капуста. Куштує її і кидає в Зайчика. Той з переляку забивається в куток.

Козел: Хочу я, тебе, «зайчішка»
В «руській мір» послати,
Добровольно, бескорисно
Виселить із хати.
Проведемо референдум,
Ти підпишеш «ксиву».
Хату ти здаєш в оренду
І гуляй щасливо...

Раптом в хатину повертаються Бурундучок, Їжачок і ведуть за собою Ведмедика, Вовка, Лисичку і Рака.

Ведмідь: А з яких то таких пір
Тут вселився «руській мір»?

Зайчик: Я відмовляюсь щось писати,
Не покину власну хату!

Козлик: Тихо будьте! Всім мовчати!
В «руській мір» – під автоматом!
Наставляє на присутніх автомат

Вовк: Ти на світі найсильніший,
З автоматом найкрутіший?

Козел: Я нікого не боюсь,
До зубів озброєний,
Я на світі найсильніший
І ніким не скорений!

Вовк: Ти на світі найдурніший,
Нечиста сила – твій кумир,
Загризу тебе успішно,
Бо я справді грізний звір-р-р!
Козел стріляє зі зброї вгору.

Козел: Я Козел, я руській мер
У житті непутній
Поведу вас в СССР
У бункер до трутнів!

Лисичка: Я Лисичка, я сестричка,
Не сиджу без діла,
Я козляток пасла.
Полювать ходила.

А тепер стояти струнко –
То для мене стид і срам,
Не піду з тобою в бункер,
Будеш там сидіти сам!

Маєш, Козлику, кімнату,
Сидиш в бункері і спиш,
Тож хатинку у зайчати
Не займай, її облиш!

Козлик: Я Козел – нахабний мер,
З кличкою «пуйло»,
І щоб зайчати відтепер
У хатині не було!

Цілиться зі зброї в Зайчика

Рак стрибає на Козлика і убезпечує Зайчика від пострілу.

Козлик: Що за потвора нетутешня,
Забери від мене клешні!

Рак: А я рак-неборак,
Як вщипну, то буде знак!

Козлик: Відчепися, чупа-кабра,
Дай мені чуже загарбать!

Я Козел, я справжній мер,
Моя хата і земля,

Я би вас усіх пожер,
Приєднав би до кремля.
Я нескорений і злий,
Я нахабний і тупий!...

Всі дружно стають навпроти Козла і випихують його зі сцени. Козлик впирається:

– Ану тихо! Усім струнко!

Я втечу від вас у бункер!
Всіх дістану з-під землі...
Буде погріб у кремлі...

Ведмідь: Ми таким, як ти, козлам
Поламаєм роги,
Буде місця мало вам
Навіть у барлогах.

Вовк: Ти дурний, немов вівця,
Глупий, як баран,
Вже скінчилась казка ця –
Йдемо на таран!

Всі дружно виштовхують Козлика за сцену і закривають за ним двері. Дякують Ракові за мужність:

Їжачок: Хай світлі дні будуть прийдешні
Хай спокій буде у оселях,
Твої потужні грізні клешні
Козлам у бункер шлях простелять.

Рак: Не тільки це моя заслуга,
Коли ми разом – грізна сила,
Завжди надіємось на друга
Коли біда когось скосила.

Ведмідь: Усім козлам зламаєм роги
Якщо підуть в чужі городи,

Від нас ведуть усі дороги
У боротьбу до перемоги.

Вовк: Усі ми боремось за мир,
За справжній мир а не за «русскій»,
Ми вам покажем від цих пір
Козлам знайому «маму кузьки»!

Лисиця: Усім нахабам круторогим
Хай небо буде «у клітинку»,
Хай вас ведуть усі дороги
В тайгу, у бункерну хатинку.

Зайчик: Спасибі, друзі за зусилля,
За вашу щирю допомогу,
Отож, продовжим новосілля.
За нашу спільну перемогу!

*Всі учасники-звірята водять дружно хоро-
вод співаючи пісню:*

У лісі, лісі темному
Де морок кожну мить,
У бункері підземному
Козел тупий сидить.
Ішов тим лісом наш загін,
Наш дружній колектив,
Він козлику нечемному
Дверцята зачинив.
Тупенький сірий козлику
Сиди собі в пійтмі,
Усім рогатим нелюдам
Ми кажем: Ні війні!
Завіса.

ВІТАЛІЙ КЛІМЧУК

Рукавичка

чи «варежка»?

Сценарій для дитячого
драматичного колективу

*Мовну культуру потрібно прививати ді-
тям із ранніх літ життя. Важливість
української вимови і знання літературних
слів, уникання так званих «суржиків» та ру-
сизмів має стати головними завданнями у
вихованні дітей.*

*Сцену оформлено у стилі зимової лісової га-
лявини. Використано гілочки під снігом (вата),
зелені ялинки чи сосни. Сюжет театралізації
передбачає використання рукавички. Для цьо-
го потрібно виготовити одну велику рукавицю*

*(яку губить дідусь) всередині якої знаходяться
ще кілька менших рукавичок. Дійові особи діс-
таватимуть з великої рукавиці менші за роз-
міром і обіграватимуть власну присутність у
загубленій основній рукавиці.*

*Театралізоване дійство починають двоє
ведучих. Вони ведуть безпосередню розповідь,
доповнюють акторів, дотримуються сюжет-
ної лінії, пояснюють дію.*

1-й ведучий: Ліс. Зима. Глибокий слід.

Тут ходив старенький дід.

Загубив він невеличку,

Але теплу рукавичку.

*Повз ведучих через сцену поволі проходить
дід у зимовому одязі – кожуху та шапці-ву-
шанці. Після перехожого на сцені залишаєть-
ся величенький згорт. Ведучі піднімають
його і розмотують величеньку кольорову рука-
вичку і вішають її на куц. Відповідно у глибині
сцени з'являється досить велика за розміром
рукавичка.*

2-й ведучий: Не помітив. Іде далі.

Аж тут – жабка у сандалях!

Вся тремтить вона... Й не знає,

Що робити...З-з-з-амерз-з-зає...

*Під веселу бадьору музику на сцену вистри-
бує Жабка. Вона хоч і тремтить від холоду,
але із цікавістю оглядає рукавичку.*

Жабка: Буду жити в рукавиці.

Хто залізе – дам по пиці!

Тут такий тепленький мех...

Не вселитись – просто грех!

1-й ведучий: Й треба ж так, що в тій хвили-
ні Дід вернувся по стежині.

Дід: (непомітно виходить на сцену)

Мила жабко! Я не проти,

Аби ти збулась турботи.

Непокоїть мене, любя,

Твоя мова, надто груба.

Бо не мех у рукавиці,

А овчина із ягниці.

І не «грех» а, мабуть, гріх.

Так казати просто сміх...

2-й ведучий: Не завершив дід розмову,

Як почулись звуки знову.

*На сцену з-за лаштунків, сторожко роз-
зираючись і попискуючи вибігає Мишка. Вона
теж тремтить від холоду.*

Мишка: Пі! Це я, маленька миша!

Зле мені – не маю криши...

МИ З УКРАЇНИ

Замерзаю, навіть дуже....

Я в отчаянні, о, ужас!..

Дід: Мишко, мишко, ну, не плач!

За мороз зимі пробач.

Годі скиглити. Доволі –

Треба вчитися у школі.

І вивчати рідну мову –

Мелодійну та чудову.

*Раптом з іншого боку з-за куща з'являється
захекана Лисичка.*

Лисичка: (роззирається на всі боки, приню-
хується)

Якби віхола не стихла,

То, мабуть, сюди б не встигла.

Хто тут крайній? Хто тут скраю?

Стати в очерעדь? Та знаю!

Ви, напевно, ветеран.

Розкажіть: який ваш план?

Бо я – бідная лисичка,

Хочу в варежку, до пічки...

(плаче)

Дід: Та не плач, руда хитрого!

В тебе з мовою ой туго...

Треба вчитись говорити,

А не хвостиком крутити.

Рукавиця вас зігріє,

Порятує, як уміє.

Зрозуміти це не годна

Лише «варежка» холодна!

*Чути гуркіт, шум, гам. За сценою щось трі-
щить і важко гупає. Врешті на кін виходить
Ведмідь.*

Ведмідь: А я – Міша-клишоніг.

Буде мій отут барліг.

Житиму у рукавиці,

В теплій, затишній світлиці.

(Запримітив зненацька діда).

О! А ти що за чувак?

Власник хази, алі как?

Якщо так, послушай, старий,

Отвічаю за базари –

Буду головним я тут.

Блін, согласен? О'кей? Гут?

Дід: Чувак Міша, Гут Лисиця.

Ужас Мишка... Не го-дить-ся!

Не годиться так, звірята,

Навіть в лісі розмовляти.

Ви забули рідну мову!

Тож запрошую у школу,

У просторий, світлий клас,

Де навчатимуть всіх вас

І як грамотно писати,

І правильно розмовляти.

Лисичка: Діду, в лісі зимно дуже,

Вчитись хочеться, та стужа...

Ведмідь: Всі залякнуть тут без шуби.

Школа – добре. Холод – згуба.

Мишка: Пі-пі-пі! Які то муки...

Зледенію від науки...

Жабка: Заморозить, ква-ква-ква,

Всіх нас школа лісова...

Дід: Досить скиглити і нити,

Хочу дещо пояснити:

Щоб тепло було усім –

Я придумав спільний дім.

Рукавичку цю, звірята,

Хочу вам подарувати.

Опановуйте в ній мову,

Щоб не схибили у слові.

Будьте чемні, добре вчіться

І ніколи не сваріться.

А у школу цю нову

Ми запросимо Сову –

Вона знає всі науки.

Згода? Тисну ваші руки.

Дід щиро тисне звірятам лапи і лапки.

Дід: Наша школа невеличка,

Та важлива дуже.

Всі: Назва школи –

«РУКАВИЧКА!»

Приходь до нас, друже!

*Всі учасники піднімають руки з рукавичка-
ми, де написано назву школи*

ПІСЕННО-МУЗИЧНІ ТВОРИ

МИ - УКРАЇНЦІ

муз. Н.Бугайчук
сл.М Костюка

Чуттєво, з рухом

У ти-ху ніч, ко-ли всі ще спа-ли во-рог зне-наць-ка на-пав. На
tr за-хист кра-ї - ни Ге - ро - ї вста-ли во - лю в бо - ю здо-бу- вать. Ми-ук-ра-
Приспів
mf їн-ці, в цьо-му на-ша си-ла, те-че ко-заць-ка в на-ших жи-лах кров, Сто-літ-тя-
f ми лю-бов до Бать-ків - щи-ни в сер-цях пле - кав нес-ко-ре-ний на-род! Ми-ук-ра-
їн-ці, в цьо-му на-ша си-ла, те-че ко-заць-ка в на-ших жи-лах кров, Сто-літ-тя-
ми лю-бов до Бать-ків - щи-ни в сер-цях пле - кав нес-ко-ре-ний на-род!

2. Ми боремось - ми усе здолаєм.
До Перемоги йдемо,
Хай віра усіх нас ще більш єднає,
Бо з нами Правда і Бог!
Приспів:

Українська колискова 2022

слова Ірини Дерлюк,
музика Ліни Марич,

аранжування для бандури Софії Федорович

Andante

Голос

Бандура

5 *p* 1 куплет

Ой лю-леч-ки, лю - лі, спи, мо - є ди-тя. Най во-ро-жі ку - лі

8

не спи-нять жит-тя. Жу-рав-лі кур-ли- чуть, а ти, рід-ний, спи,

Вірш:

Покручі рашистської холери!
Затулили вись тим пташенятм,

2

11

ду-шу бо-лі сми-чуть, а ти по-тер-пи.

Що за серце маєте? Змію?! Ваші "Смерчі", Гради", "Іскандери" зранили Україноньку мою...
що лиш тільки стали на крило. З кривдою прийшли у наші хати, крадучи життя, весну, тепло...

14

17

21

2 куплет

По-ки спить ди-ти-на я сі по-мо-лю за донь-ку, за си-на,

24 3

що сер-цем люб-лю. Їм сльо-за-ми вми - ю до-ро-ги жит-тя,

27

від ос-кол-ків вкри - ю... Спи, мо - є ди - тя...

30 **Meno mosso**

Meno mosso
Ой, лю-леч-ки лю - лі,

34 **rit..**

rit..
ні-чень-ко свя-та, бе-ре-жи від ку - лі на дов-гі-лі- та...

Ой, люлечки-люлі, спи, моє дитя.
 Най ворожі кулі не спинять життя.
 Журавлі курличуть, а ти, рідний, спи,
 Душу болі смичуть,
 А ти потерпи.

Покручі рашистської холери!
 Що за серце маєте? Змію?!
 Ваші «Смерчі», «Гради», «Іскандери»
 Зранили Вкраїноньку мою...
 Затулили вись тим пташеняткам,
 Що лиш тільки стали на крило.
 З кривдою прийшли у наші хати,
 Крадучи життя, весну, тепло...

Поки спить дитина я сі помолю
 За доньку, за сина, що серцем люблю.
 Їм сльозами вмию дороги життя,
 Від осколків вкрию.
 Спи, моє дитя...

Ой, люлечки-люлі, ніченько свята,
 Бережи від кулі на довгі літа...

До тебе, Україно

Леся Українка

Людмила Бражнікова

Урочисто

До те-бе, Ук-ра-ї-но, на-на без-доль-на-я ма-ти ду-

Урочисто

ша мо-я пер-ша о - зветь - ся. І бу-де стру-на у-ро-чис-то і ти-хо лу-

на - ти. І піс - ня від сер - ця по-ллєть - ся. По

Copyright © Людмила Бражнікова

2

10

сві - ту ши-ро-ко-му бу-де та піс-ня лі - та - ти, А з не - ю на-ді - я ко-

13

ха - на скрізь бу-де лі - та - ти, по сві-ті пи - та - ти, Де

16

схо - ва-на до - ля не - зна - на. до - лю. І

19

мо - же то-ді за-ві - та-є та до-ля жа - да - на, до на - шо-ї рід - но-ї

22

ха - ти, До те-бе, мо-я Ук-ра-ї - но, ти ми-ла, ко-ха - на, мо-

25

я без - та - лан - на - я Ма - ти, мо -

27

я без - та - лан - на - я Ма - ти.

До тебе, Україно, наша бездольная мати,
Струна моя перша озветься.
І буде струна урочисто і тихо лунати,
І пісня від серця поллється.

Приспів:

По світі широкому буде та пісня літати,
А з нею надія кохана
Скрізь буде літати, по світі між людьми питати,
Де схована доля незнана?

І, може, зустрінеться пісня моя самотная
У світі з пташками-піснями,
То швидко полине тоді тая гучная згря
Далеко шляхами-тернами.

Приспів:

Полине за синєє море, полине за гори,
Літатиме в чистому полі,
Здійметься високо в небесні простори
І, може, спітка тую долю.

Приспів:

І, може, тоді завітає та доля жадана
До нашої рідної хати,
До тебе, моя Україно, ти мила, кохана,
Моя безталанная мати!

Україно моя

Сл. Йосипа Струцюка

Муз. Володимира Музиченка

Allegretto §

Голос

Ф-но

4

7

10

Am E7 Am E7 Am G7

Між бо-ра - ми се - ло. За бо-ра - ми рі-

The musical score is written for voice and piano. It begins with a vocal line that is mostly silent, indicated by a large 'Z' shape. The piano accompaniment starts with a series of chords and eighth notes. The tempo is marked 'Allegretto'. There are three systems of music. The first system has measures 1-3. The second system has measures 4-6. The third system has measures 7-9. The fourth system has measures 10-12. The lyrics are in Ukrainian and are placed under the vocal line. The piano part includes various chords such as A7, Dm, G9, C, G, G7, E7, and Am. The score ends with a double bar line.

Copyright © Володимир Музиченко

13 Gm C7 F Dm E7 Am

ка. Та рі - ка із бо - рів і струм - ка ви - ті - ка,

16 G/B C G/D C C/Bb F Dm

із струм - ка ви - ті - ка. Та рі - ка із бо - рів і струм

19 E7 Am Dm Dm6 E& E7 1. Am

ка ви - ті - ка, із струм - ка ви - ті ка.

22 2. Am E7 Am A7 1. Am

є. я.

2. Dm G9

25

Dm Dm6 E& E7 Am

Укр - ра - ї - но мо - я!

C A7

Між борами село.
За борами ріка.
Та ріка із борів
І струмка витіка
Із струмка витіка.
Та ріка із борів
І струмка витіка
Із струмка витіка.

І карпатські плаї,
І дніпровські сади.
І пісні, як ніде,
І степи, як завжди,
І степи, як завжди.
І пісні, як ніде,
І степи, як завжди,
І степи, як завжди.

Коси в лузі дзвенять
І зозуля кує.
То моя сторона,
То Полісся моє,
То Полісся моє.
То моя сторона,
То Полісся моє,
То Полісся моє.

І високий політ,
І широкі поля -
Все це рідна земля,
Україна моя,
Україна моя.
Все це рідна земля,
Україна моя,
Україна моя.

З Різдвом Христовим, Україно!

Сл. Йосипа Струцюка

Муз. Михайла Дудая

Allegro

Хор

а нам спі- ва - ти і ра -

Хай за вік - ном хур-те - ча злить-ся,

Хор

ді - ти. Го - рить я - лин-ка у світ - ли-ці З Різд - вом Хрис-то-вим лю - бі

Хор

ді - ти! З Різд вом Хрис-то-вим лю - бі ді-ти! Дні-ро об-няв дзвін-кі Кар-иа-

Хор

- ти, а в ха-ті вже ку-тя і сі - но. Доз-воль-те за-ко-ля-ду - ва - ти:-З Різд

18

Хор

вом Хрис-то - вим, Ук - ра - ї но! Доз - воць - те за - ко - ля - ду -

21

Хор

ва - ти: -З Різд - вом Хрис - то - вим, Ук - ра - ї - но!

Хай за вікном хуртеча злиться,
А нам співати і радіти.
Горить ялинка у світлиці —
З Різдвом Христовим, любі діти!

Приспів:

*Дніпро обняв дзвінки Карпати,
А в хаті вже — кутя і сіно.
Дозвольте заколядувати:
— З Різдвом Христовим, Україно!*

Сьогодні всі ми будем разом
Й вертеп, напевне, буде з нами.
Пробачте, що внесли морозу:
— З Різдвом Христовим, тату й мамо!

Приспів:

Схилився за ворота вечір.
Нова зоря зійшла на обрій.
Той вечір завітав, до речі:
— З Різдвом Христовим, люди добрі!

Приспів:

Посилання для перегляду музичних творів

Музика і слова **Анастасії Подзізей**, «Той самий день» – https://youtu.be/k_4Z0kl1LFQ

Музика **Тетяни Владики**, слова Оксани Кравчук, «За волю народу» – <https://www.youtube.com/watch?v=9yfCpddbPu0E>

Музика і слова **Юлії Собуцької**, «Непереможна нація» – <https://youtu.be/wFVpnD-wAdM>

«Виявлення та облік елементів нематеріальної культурної спадщини у громадах»

Окупанти нищать не лише нашу інфраструктуру, нещадно руйнують матеріальні, культурні цінності, а й хочуть вкрати і переписати нашу історію, стерти колективну пам'ять українців, релігійну та культурну ідентичність. Їх чи не найбільше дратує, що ми народ з великою цікавою історією, багатючими традиціями. Нам треба докласти максимум зусиль, щоб зберегти для нащадків кращі народні знання і практики, осередки традиційних народних ремесел. Тобто потрібно разом з місцевими громадами виявити, записати, дослідити кожен осередок культурної спадщини і зробити усе можливе для його збереження. Це і буде нашим культурним фронтом!

Обласний науково-методичний центр культури продовжує виявляти, вивчати й підтримувати елементи нематеріальної культурної спадщини Волині. До обласного реєстру внесено дванадцять елементів НКС. Це неповторне художнє ткацтво та біління полотна, високохудожня вишивка технікою занизування, унікальна чорнодимлена кераміка, золотаве соломоплетіння та пісні, традиції і обряди волинян під час збирання чорниць. Усі ці осередки – величезна цінність, яку нині також важливо охороняти і підтримувати перш за все у громадах, бо кожен народ цікавий і неповторний саме своєю самобутністю.

Останніми десятиліттями ЮНЕСКО направило ряд важливих актів, які мають сприяти розвитку різноманіття культур. Зокрема, у 1989 році прийнято Рекомендації щодо збереження традиційної культури і фольклору, у 2001 – Всесвітню Декларацію про культурне різноманіття, а у 2003 році була схвалена Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини. Україна була серед тих країн, що підтримали ініціативу ЮНЕСКО та проголосувала за прийняття Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини. У 2008 році наша держава приєдналась до цієї Конвенції. Це є доказом того, що світ визнав, що ми є неповторною коштовною перлиною у розманітті європейських культур. Беручи за основу нормативні документи Конвенції

ЮНЕСКО та Міністерства культури та інформаційної політики України були напрацьовані методичні рекомендації «Виявлення та облік елементів нематеріальної культурної спадщини у громадах».

Загальні підходи: Перед початком роботи з виявлення елементів нематеріальної культурної спадщини у регіоні важливо ознайомитися з Конвенцією про охорону нематеріальної культурної спадщини (2003).

Український переклад доступний на офіційному сайті Верховної ради України (http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_d69).

Головні тези цього документа полягають у тому, що він містить основні визначення, положення та засадничі принципи діяльності в царині збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини, якими варто послуговуватися і при організації роботи на місцевому рівні.

Будь-яка культурна практика може вважатися елементом нематеріальної культурної спадщини та бути внесеною до відповідних переліків, якщо вона:

- а) належить до нематеріальної культурної спадщини (див. визначення в Конвенції);
- б) є на даний момент «живою» (не допускається використання практик, які побутували в давнину, проте сьогодні не відтворюються);
- в) передається з покоління в покоління в родині та/або засобами неформальної освіти (гуртки, клуби за інтересами, аматорські колективи тощо);
- г) є важливою частиною життя спільноти та визначається її членами як така.

Приклади елементів нематеріальної культурної спадщини

1. Традиційні ремесла: ткацтво, вишивання, різьблення, лозоплетіння, ковальство, гончарство, декоративний розпис, виготовлення народної іграшки та хатніх прикрас, виготовлення музичних інструментів, писанкарство.

2. Виконавські мистецтва: гра на тому чи іншому музичному інструменті, пісенні традиції,

народний театр, зокрема ляльковий, народні побутові танці.

3. Звичай та обряди: колядування, щедрювання, дівочі ворожіння, Водохреща, майова каша, Івана Купала, обжинки, вечорниці, весілля, народина, пострижени, проводи в армію, поминальна обрядовість.

4. Господарські та побутові практики: народні традиції будівництва, дитячі ігри, народна педагогіка, народна система прогнозування погоди, народна медицина, народна астрономія, догляд за свійськими тваринами, рибальство, полювання, кулінарія.

Пошук елементів нематеріальної культурної спадщини та формування переліку

1. Додавайте до переліку лише місцеві елементи, носіями яких були щонайменше три покоління місцевих мешканців.

2. Використовуйте різноманітні підходи до збору й опису елементів. Елементом нематеріальної культурної спадщини може вважатися практично будь-який обряд або господарський звичай, якщо він є важливою частиною життя спільноти: випікання хліба, приготування алкогольних напоїв, місцеві традиції будівництва, поховальна чи весільна обрядовість тощо та не спричиняє шкоди життю і здоров'ю людини.

3. Не ставте собі за мету знайти виключно унікальні культурні практики, які побутують лише у вашому селі чи районі. Описуючи елемент, намагайтеся все ж продемонструвати його локальну специфіку.

4. Складаючи перелік, слідкуйте, аби назва елементу відображала його суть та вказувала на територію поширення (наприклад «Смідинська капуста»).

5. Розглядайте елемент у загальному контексті, як важливу частину життя громади (однак, уникайте занадто широких формулювань, зосереджуйтеся на конкретному прояві культурного життя громади).

Відбір елементів нематеріальної культурної спадщини

Логічно почати роботу виявлення елементів нематеріальної культурної спадщини з невеликої історичної розвідки та підбору архівних матеріалів. Рекомендуємо звернутися за довідкою до музеїв місцевого рівня, опрацювати архів районної газети та місцеві архіви.

НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

Все ж важливим напрямком роботи є також опитування місцевих мешканців. Збираючи усні свідчення, не забувайте фіксувати, від кого і коли ви їх отримали.

Інформацію слід записувати на окремому аркуші з одного боку і паспортизувати. У паспорті має бути вказано:

- а) від кого записаний цей твір – прізвище, ім'я, по-батькові;
- б) національність виконавця;
- в) рік народження чи просто вік;
- г) місце народження;
- д) освіта;
- е) професія;
- ж) місце запису (назва села, району, області) – бажано точну адресу носія елементу (виконавця чи інформатора);
- з) ким записана інформація (ініціали і прізвище збирача);
- і) дата запису.

Для полегшення фіксації інформації про елемент нематеріальної культурної спадщини необхідно попередньо скласти перелік питань.

Медіа-матеріали (додаткові матеріали)

Усі медіа-матеріали (фотографії (5-10 фотографій належної якості), фільм (5-7 хв.)) мають представляти історію елементу та сучасний стан його збереженості, відображати значення для спільноти, демонструвати спадковість поколінь. Відбирайте різнопланові знімки: наприклад, виробничий процес та готовий виріб в інтер'єрі, портрет майстра, процес навчання ремеслу. Особливо цінними є архівні, давні фотографії, які поряд з сучасними знімками допоможуть продемонструвати тяглість традиції.

Фільм-презентація, присвячений елементу, повинен розповідати про історію та побутування в сучасних умовах, значення в житті громади.

Можна додати, якщо є у наявності, каталоги, книги, фотоальбоми, іншу друковану продукцію про конкретний елемент НКС.

Результат роботи

Кінцевим результатом Вашої діяльності має стати формування Переліку елементів нематеріальної культурної спадщини на місцевому (обласному) рівнях з перспективою включення окремих елементів НКС до Національного реєстру. Для цього потрібно заповнити Облікову картку (додаток 1) та отримати згоду на оприлюднення інформації від особи, яка є носієм елемента НКС (додаток 2).

ОБЛІКОВА КАРТКА

елемента нематеріальної культурної спадщини України

(офіційна/визнана назва елемента нематеріальної культурної спадщини, до 10 слів)

**інша назва елемента нематеріальної культурної спадщини
(за потреби/наявності)**

(назва, яку використовує(ють) громада(и), група(и), окрема(і) особа(и), пов'язана з побутуванням елемента нематеріальної культурної спадщини, або назва, під якою елемент нематеріальної культурної спадщини вже відомий)

1. Загальна характеристика елемента нематеріальної культурної спадщини

Ареал сучасного побутування елемента нематеріальної культурної спадщини	Адміністративно-територіальна одиниця чи її частина (Автономна Республіка Крим, область, район, місто, селище, село), в якій зосереджено елемент НКС
Ареал історичного побутування елемента нематеріальної культурної спадщини	За наявності інформації
Носій(і) елемента нематеріальної культурної спадщини, що має(ють) безпосередній зв'язок з елементом НКС та вважає(ють) його частиною своєї спадщини	Громада(и), група(и), окрема(і) особа(и)
Галузь спадщини, яку представляє елемент нематеріальної культурної спадщини	Відмітити потрібне: ☐ усні традиції та форми вираження; ☐ виконавське мистецтво;

	☐ звичаї, обряди, святкування; ☐ знання та практики, що стосуються природи і Всесвіту; ☐ традиційні ремесла; ☐ інше (зазначити іншу галузь, яку представляє елемент нематеріальної культурної спадщини)
Стислий опис елемента	До 500 слів
Матеріальні предмети, пов'язані з елементом нематеріальної культурної спадщини	За наявності - сировина, інструменти, одяг, ритуальні предмети, певне місце тощо, які пов'язані з побутуванням елемента нематеріальної культурної спадщини та без яких неможливе його застосування на практиці. До 200 слів
Стисле визначення стану життєздатності елемента нематеріальної культурної спадщини	Опис стану життєздатності: вік носіїв елемента нематеріальної культурної спадщини та середній вік інших членів громади (групи), які цікавляться елементом (слухачів, глядачів, учасників обрядів, споживачів традиційних знань, користувачів виробів народних промислів тощо); широта охоплення елементом нематеріальної культурної спадщини членів громади (кількість носіїв) та ареал поширення елемента нематеріальної культурної спадщини; способи передачі елемента нематеріальної культурної спадщини в громаді від покоління до покоління, опис цього процесу; загрози сучасному побутуванню елемента нематеріальної культурної спадщини або

НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

	ризиками, що можуть виникнути в майбутньому для побутування елемента (за наявності); необхідність вжиття заходів із забезпечення життєздатності елемента нематеріальної культурної спадщини на цей час, опис заходів, необхідних для усунення існуючих загроз або уникнення майбутніх ризиків, для збереження елемента нематеріальної культурної спадщини. До 500 слів
Подібні елементи нематеріальної культурної спадщини, які існують у сусідніх адміністративно-територіальних одиницях чи їх частинах (за наявності інформації)	Вказуються елементи нематеріальної культурної спадщини, що подібні до елемента нематеріальної культурної спадщини, на який заповнюється облікова картка
Інформація щодо включення елемента нематеріальної культурної спадщини до місцевого переліку елементів нематеріальної культурної спадщини (інформаційної системи, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та доступ до інформації про наявні в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці елементи нематеріальної культурної спадщини з метою їх охорони)	За наявності

2. Заходи з охорони елемента нематеріальної культурної спадщини

Зазначаються заходи, які проведено та плануються для забезпечення життєздатності елемента, рівень залучення до них членів громади, носіїв елемента: ідентифікація, документування, дослідження, збереження, захист, популяризація, передання наступним поколінням, інші заходи.

До 500 слів

3. Участь заінтересованих сторін у підготовці облікової картки

Зазначаються підприємства, установи, організації, громади, групи, окремі особи, в тому числі носії елемента, які та в який спосіб брали участь у підготовці облікової картки

4. Згода носія(ів) елемента нематеріальної культурної спадщини на його занесення до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України, спосіб її отримання

- ☐ письмова згода
- ☐ згода, зафіксована аудіозаписом
- ☐ згода, зафіксована відеозаписом
- ☐ згода не запитувалася (нижче зазначити причину)

5. Допоміжні матеріали, що презентують елемент нематеріальної культурної спадщини

Назва	Кількість	Стислий опис зображеного (зафіксованого) у фото-, аудіо-, відеоматеріалах	Дата виконання (день, місяць, рік)	Прізвище, ім'я, по батькові, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності) особи,

НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

				яка підготувала допоміжні матеріали
Фотоматеріали	До 10 од.			
Аудіоматеріали	До 5 записів не більше 30 хв.			
Відеоматеріали	До 5 записів не більше 30 хв.			
Інше (за наявності)				

До облікової картки може додаватися інформація про наявні інформаційні ресурси щодо елемента нематеріальної культурної спадщини, зокрема друковані джерела, посилання в мережі Інтернет. Перелік джерел подається згідно з правилами бібліографічного опису.

6. Облікову картку підготовлено

Посада, найменування організації	Спеціальність, науковий ступінь, вчене звання (за наявності)	П.І.Б.	Підпис	Дата складення

Посада (зазначається посада керівника відповідального)	_____ (підпис)	Ініціали, прізвище
--	-------------------	--------------------

структурного підрозділу органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування або уповноваженої особи установи, організації, громадського об'єднання тощо, відповідального(ї) за підготовку облікової картки)	М.П. (за наявності)	
--	----------------------------	--

Додаток 2 - ЗРАЗОК

Лист-згода

Ми, члени _____ громади
(або ОТГ чи П.І.Б. носія елемента НКС)
_____ області надаємо свою попередню, вільну та
інформовану згоду на включення елемента нематеріальної культурної
спадщини _____

_____ до Національного переліку елементів нематеріальної культурної
спадщини України та дозволяємо оприлюднити Облікову картку на
зазначений елемент та всі допоміжні матеріали (фото, аудіо, відеоматеріали
тощо), які додаються до неї.

№ п/п	П.І.Б. (повністю)	Адреса проживання, контактний номер телефону	Власний підпис, дата
1.			
2.			
3.			

Засвідчую

Керівник підприємства, установи,
організації, відповідальної за підготовку
Облікової картки та допоміжних матеріалів

М. П.

« _____ » _____ 2022

«Бортництво. «Глядіння пчіл по-Баївські»

У кінці жовтня Волинський обласний реєстр елементів НКС поповнився новим елементом «Бортництво. «Глядіння пчіл по-Баївські». Головними носіями цього елемента НКС є Душак Іван Анастасійович – 1950 року народження, Кривич Володимир Іванович – 1957 року народження та Наконечка Надія Кирилівна – 1950 року народження. Усі вони проживають в селі Баїв Луцького району.

Бортництво на Волині має тисячолітню історію, адже бджолиний мед завжди був цілющим нектаром, яким смакували і діти, і дорослі, використовували при приготуванні обрядових страв і ліків. Мед згадується у щедрівках, народних побутових піснях. Колоди, давні вулики, можна було зустріти у волинських лісах ще в середині ХХ століття. Колись це були лісові пасіки, де бджоли самостійно селилися у дуплах. Пізніше волиняни почали виготовляти з колод вулики і селити туди бджіл. Розміщували їх здебільшого неподалік лугів і узлісь, де було достатньо квітучої рослинності. Колоди були зручними будиночками для комах і для видобування меду. З новою активністю бортництво та бджільництво почало відроджуватися на Волині у 90-х роках, тоді значно зросла потреба на мед.

Одним із найстаріших членів «Братства бджолярів Землі Волинської Ройовий Стан» є носій цього елемента Іван Душак. Чоловік не просто добуває мед, вирощує божих комах, а й займається племінною справою, розводить королев вулика – маток, на яких тримається усе життя бджолиної сім'ї. Адже вони відповідають за виведення потомства, відкладають яйця, з яких виводяться нові крилаті трудівниці, що дарують мед. Душака Івана Анастасійовича знають у селі як хорошого пасічника, відомого не лише на Волині, а й за її межами. Іван Анастасійович має більш як 100 вуликів і чималий досвід роботи з божими комахами. Із 1989 року він завідував колгоспною пасікою, якою до нього опікувався Іван Гураль (його, пан Іван, називає своїм вчителем, бо він прищепив йому любов до бджілок). Коли приймав пасіку було 17 бджолосімей. А через кілька років господарювання вже мав 110 бджолиних сімей.

У різні пори року «глядіння пчіл» відрізняється. Наприклад, колись на «Святого Олексія» (30 березня), пасічники прогрівали вулики на сонці, окроплюючи їх освяченою в храмі водою.

Цілу весну бджолярі стежать за обльотами та за тим, як розвиваються сім'ї. Після обльоту, швидко оглядаються бджолині сім'ї та виконуються необхідні роботи: видаляють підмор, зайві та опрошені рамки, поповнюють кормові запаси, в тому числі білкові (медово-пергові рамки із запасу).

Влітку спостерігають за кількістю бджіл у вулику, бо стара бджола починає «отпадати», займаються врівноваженням сімей у вулику. Зокрема, не можна поміщати слабкі бджоли із сильними. Влітку, коли цвітуть різні медоносні квіти, є можливість принести чималі «взятки». Коли рамки наповняться, пасічнику можна брати мед. Важливо правильно вибрати день для відкачування меду. Потрібно уважно слідкувати за барометром, яким є льоток у вулику, коли на льотку немає бджіл, погода зазвичай хороша, тоді можна приступати до справи. Колись пасічники обов'язково молилися, мили руки перед початком роботи, одягалися в чистий одяг.

В серпні пасічники починають готувати бджіл до зими, обробляють їхні домівки від шкідників. Взимку, час від часу, потрібно оглядати вулики та «слухати» їх. Є різні звуки по яких можна розрізнити, що коїться всередині. Якщо гучний шум – може бути, що завівся шкідник, соломину з льотка говорить про те, що поруч з бджолами поселилася миша, яку обов'язково потрібно ліквідувати. Про температурний режим (мікроклімат) у вулику добре ілюструє зимовий ранок, коли видно як тонкою цівкою піднімається пара. Найкраща температура для зимівника – від 0°C до +2°C, допустимо до +4°C, бо подальше підвищення спричиняє збудження бджіл, вони можуть виповзати з льотка та гинути. Буває коли недостатня температура (низька), то за таких умов можна ву-

лик забрати до хати, а потім розмістити у льосі. В засніжену зиму – нагортають сніг на вулик, роблять так званий кожух, який зберігає тепло і не дає бджолам вилетіти дуже рано.

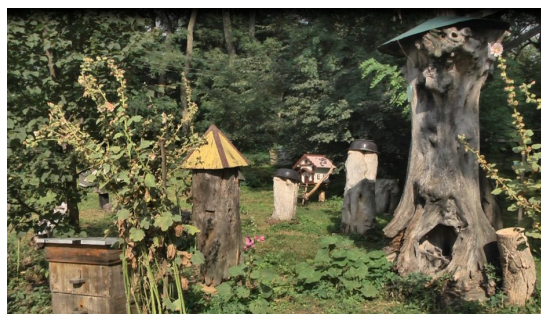
Головний носій елемента «Бортництво «Глядіння пчіл по-Баївські» Душак Іван Анастасійович корінний житель села Баїв Луцького району. Незважаючи на поважний вік, 72 роки, працює завідувачем клубу-музею та веде гурток бжільництва для дітей сіл Городище, Баїв. Середній вік членів громади, які переймають дідову науку – 30 років.

Перейняти науку «глядіння пчіл» до pana Душакa приїжджають бджолярі-початківці з усієї України. Пан Іван завжди охоче ділиться своїм досвідом з усіма бажаючими. 12 осіб Боратинської громади наполегливо вивчають премудрості догляду пчіл у досвідченого пасічника, мають наміри продовжити його справу. Чимало з них і собі завели бджілок (Кривич Володимир, Конечна Ніна, Антон та Марія Шотіки та інші). Любов до комах-трудівниць дідусь передає й дітям-односельчанам: Давидчукам Дмитру та Діані; Супрунюк Олені; Палімончук Вікторії; своїм онукам – Сергієві, Григорію, Олександрі, які із задоволенням допомагають йому поратися в крилатому господарстві. Пасічник організував школу бджолярства у клубі-музеї села Баїв, єдиному не лише в області, а й в Україні. Школа бджолярства працює понад 10 років. Тут премудростям

НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА
бджолої справи навчаються місцеві школярі. На території музею кожен гуртківець має свій вулик, в якому доглядає бджолину родину: виготовляє хатку для бджіл та рамку, вчиться прикріплювати вошину (суш), поведінки з бджолами, вміння одягатися до бджіл, підготувати їх тощо.

У діда Івана у клубі музею велике господарство – 25 робочих вуликів, у яких він розводить маток та 70 вуликів-експонатів. Найбільша його гордість – вулик-дуплянка (1805 р.). Найцікавіша реліквія пасічника – знамена бортників (пасічників часів Київської Русі), її передав Івану Анастасійовичу 96-річний дідусь Гарлінський Анатолій Никандрович (1925 р.н.), який проживав у селі Вівчицьк Ковельського району. Таку перлину старожитності можна побачити лише у музеї Баєва. Загалом тут у дворі зібрані будиночки для бджіл різних конструкцій. Привертають увагу вулики-колоди, які колись наші предки розміщували на деревах, аби ведмеді не могли дістатися до них. Для цього придумали хитромудрий пристрій, який бив їх по лапах, коли намагалися запустити її у бджолину оселю. Є на території музею і вулики-шафи, і нуклеуси, де виводять маток. Окремі прототипи будиночків для крилатих трудівниць, які ставили наші предки, Іван Душак змайстрував сам.

«У ВРЕМ'Я ЛЮТЕ» ДО ТАРАСА

В пам'яті кожного українця ще й досі величні враження від святкування двохсотлітнього ювілею Тараса Шевченка – геніального співвітчизника, поета і пророка. Тоді ми свято вірили в непереможність його української ідеї і готові були до подальших звитяг.

І час настав. Цьогорічний день народження Тараса прийшов до нас у якнайпотрібніший час – московське іго вищирило ікла на нашу волю і свободу. І знову натхненником нашої переможної боротьби виступив Шевченко. Він зібрав у Луцьку біля головного корпусу Волинського національного університету щирих українців які традиційно прийшли за його підмогою і добрим

щирим словом. Люди принесли квіти, книги-кобзарі і віру в перемогу у своїх серцях. Звучали Тарасові вірші і твори про Шевченка, співали Державний гімн України. Такого щирого народного зібрання Тарас Григорович вже давно не бачив.

А зорганізували тематичну основу мітингу працівники Обласного науково-методичного центру культури Волині. На відміну від традиційної акції «Прийди зі своїм кобзарем» цього разу тема звучала трохи інакше» «Прийди до Тараса із вірою в перемогу!»

СОЛОМОПЛЕТІННЯ ТУРІЙЩИНИ – ПЕРШИЙ ЕЛЕМЕНТ НКС ВОЛИНІ, ЩО УВІЙШОВ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО РЕЄСТРУ

25 липня Міністерство культури та інформаційної політики внесло до Національного переліку нематеріальної культурної спадщини України три нові елементи. Новими елементами нематеріальної культурної спадщини України стали: «Традиція соломоплетіння у Турійській громаді Волинської області», «Практика та культурний контекст приготування «чіберек» та «янтик» – традиційних страв кримських татар», «Сливовий леквар – традиція приготування та культура споживання на Закарпатті».

Елемент НКС «Соломоплетіння та народна флористика Турійщини» (друга назва «Традиція соломоплетіння у Турійській громаді Волинської області») цілком заслужено і очікувано включено до Національного реєстру НКС. Це не тільки результат кропіткої роботи майстрів Волині, таке рішення дасть насамперед можливість краще популяризувати і підтримувати волинську традицію соломоплетіння на Всеукраїнському рівні та просувати її у Міжнародні реєстри.

Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України ведеться на виконання Конвенції ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини, яку Україна ратифікувала у 2008 році. За 14 років до цього переліку було включено лише 26 елементів НКС з різних регіонів України, проте, цього року цей перелік потроївся. Тепер, коли ворог нищить наші пам'ятки культури, дуже важливо зберегти багатство народної культури українців, як основи нематеріальної культурної спадщини великої європейської нації. Ми повинні якнайшвидше досліджувати, записувати, популяризувати живі традиції, щоб не втратити те головне, за що нині проливають кров наші мужні воїни, а це наша ідентичність!

Комплект документів на розгляд Експертної ради при Міністерстві культури та інформаційної політики (опис елемента, дослідження, історія походження традиції), підготувала провідний методист з охорони НКС Обласного

науково-методичного центру культури Волині Лідія Клімчук. Вона тісно співпрацювала з головними носіями елемента у регіоні Марією Кравчук та Валентиною Якимович, головним спеціалістом з гуманітарних питань Турійської селищної ради Інною Мірчук. Також було використано у роботі понад півсотні публікацій ЗМІ, відеоархіви Волинського телебачення.

Соломоплетіння є ствердженням того, що поліщуки мали вишукані естетичні смаки, передавали з покоління до покоління свої звичаї та обряди. Цей елемент НКС і досі можна зустріти у селах Турійської територіальної громади. Зокрема, селах Купичів, Туличів, Новий двір, Мокрець, Обеніжи, Соловичі, Кустичі, а також у селищі Турійськ.

Дослідження засвідчують, що у минулому столітті соломоплетіння на Волині було збережено у селах Ковельського, Турійського, Рожищенського, Любомльського, Старовижівського, Володимир-Волинського районів. Соломоплетіння – прадавнє ремесло і ліки. Елемент був поширений на території Волинської області з давніх давен. У побуті селян ще у 30-40 роках минулого століття можна було зустріти солом'яні шкатулки, бочки для зберігання зерна, і павуки, які вішали на стелі, та дідухи, які вносили господарі і встановлювали на покуті, у Свят-вечір. Дідух і павук знову набувають чинного місця у різдвяній атрибутиці Волині. Дідух – це сніп із колосків різних злакових рослин, який прикрашається квітами та стрічками. Люди вірять, що він приносить в дім добрий врожай. Також він є символом єдності родини і пам'яті наших предків. Ляльки із соломи підтверджують обрядовий зв'язок наших пращурів з хлібом, як символ родючості. Світове дерево трактується як божество, що здійснює зв'язок між небесною, земною й підземною сферами.

«Соломоплетіння та народна флористика Турійщини» – перший елемент НКС Волині, що увійшов до Національного реєстру, тепер важливо працювати над популяризацією інших

традицій та народних ремесел, якими можемо зацікавити світ. Обласним науково-методичним центром культури Волині за останні чотири роки було досліджено і внесено до обласного реєстру одинадцять елементів НКС: «Традиції та обряди під час збирання чорниць», «Вишивка «занизування»», «Чорнодимлена кераміка», «Біління полотна», «Художнє ткацтво Волин-

ського Полісся», «Гончарство Рокитівського осередку чорнодимленої кераміки», «Ягідні пісні волинського полісся», «Традиція соломоплетіння у Турійській громаді Волинської області», «Традиція приготування Мандричок», «Одспівування сиру», «Смідинська капуста».

Віталій Клімчук

МИСТЕЦЬКА АКЦІЯ ЗАРАДИ ПЕРЕМОГИ

7 вересня на пішохідній вулиці міста Луцька проведено благодійну мистецьку акцію «Перемогу наближаємо разом!».

Захід приурочено збору коштів для ЗСУ (спецпідрозділ «Любарт» який захищає на фронті незалежність і цілісність нашої держави). У мистецькій програмі «Потреба слова як молитви!» – брали участь окремі виконавці та художні колективи громад області.

Ведуча і головна виконавиця творів Ліни Костенко, відома на Волині Світлана Кресак, зуміла донести до глибини серця всіх присутніх високе поетичне слово. В імпровізованому вуличному дійстві брали участь аматори із Ківерцівського міського будинку культури Людмила і Володимир Максимчуки

та Андрій Гундар, виконавши декілька патріотичних хореографічних композицій, задушевні музичні твори на скрипці виконала Анастасія Гарбуза.

Зібрані кошти передано керівництву спецпідрозділу «Любарт» на придбання електродрону.

Присутні глядачі мали змогу самостійно почитати поезію Ліни Костенко.

Мистецьку благодійну акцію організовано Обласним науково-методичним центром культури спільно з Волинським національним університетом імені Лесі Українки за сприяння управлінням культури з питань релігій та національностей Волинської облдержадміністрації.

«УКРАЇНА ПЕРЕМОЖЕ!» БЛАГОДІЙНА МИСТЕЦЬКА АКЦІЯ

6 жовтня у місті Луцьку проведено благодійну мистецьку акцію. Захід, що відбувся безпосередньо, на древній вулиці міста, приурочено збору коштів для ЗСУ. У мистецькій програмі «Україна переможе!» – брали участь окремі виконавці та художні колективи.

Привітав учасників і глядачів староста Луцького Свято-Троїцького кафедрального собору Володимир Подолець. Спільна щира молитва була гарним початком дійства.

Не залишили байдужими присутніх солісти Ольга Поліщук, Надія Пилип, Дарина Гарбар, Альона Квятковська. Патріотично-поетичне слово лунало із вуст студентів Волинського фахового коледжу культури і мистецтв імені І.Ф. Стравінського Анни Ковирної, Уляни Олексюк, Анастасії Панасович. Зворушили при-

сутніх пісні у виконанні вокального дуету ГО «Союз українок» та читець Наталія Пушкар. Голова організації Любов Ганейчук звернулась до присутніх із закликом внести посильний внесок кожного громадянина в перемогу над московським агресором, подякувала всім учасникам акції.

Мистецьку благодійну акцію на підтримку Збройних Сил України організували – Обласний науково-методичний центр культури, Громадська організація «Союз Українок» за підтримки Волинського фахового коледжу культури і мистецтв Волинської обласної ради, Волинської обласної філармонії.

ПРАЦІВНИКИ КУЛЬТУРИ ВОЛИНИ ДОСТОЙНО ТРИМАЮТЬ ДУХОВНІ РУБЕЖІ

9-го листопада 2022 року, в м. Луцьку, відбувся благодійний мистецький марафон «Разом переможемо», приурочений Всеукраїнському Дню працівників культури та майстрів народного мистецтва.

Цього дня, в рамках марафону, проходили музичні виступи, виставки, концерти під час яких збирали гроші на потреби ЗСУ. Обласні бібліотеки презентували книжки українських авторів, артисти виступали на вулиці, популяризуючи українське народне мистецтво.

Завітали до обласного центру у своє професійне свято аматори, художні колективи Камінь-Каширської, Ковельської, Ратнівської, Боратинської територіальних громад. Популяризуючи своє, рідне, українці чинять супротив загарбникам, міцно тримаючи культурний фронт. Разом з тим надають конкретну допомогу війнам збираючи благодійні внески.

Лучани вітали оплесками ансамбль «Поліські вертепа» Центру культури та дозвілля Камінь-Каширської міської ради (керівник Олена Комар), які показали тематичну, співзвучну сьогодишньому дню патріотичну програму.

Заряд оптимізму та досконалості виконання продемонстрували митці із селища Ратне. Пісні та щире патріотичне слово у виконанні народного аматорського вокального тріо «Зорецвіт» Ратнівського КЗ «Центр культури та дозвілля Ратнівської селищної ради» не залишилися поза увагою глядачів.

Широку палітру цікавих концертних номерів приготували аматори із закладів культури Бора-

тинської ТГ. Звучали вокальні твори, солоспіви та досконале читання художніх патріотичних творів.

На завершення вуличного благодійного концерту виступили відомі на Волині – народний аматорський ансамбль «Награш» Ковельського МНД «Просвіта» та виконавець пісень, начальник управління культури, молоді, спорту та туризму Ковельської міської громади Андрій Мигуля. Вокально-інструментальні твори у їх виконанні подарували глядачам не тільки хороший настрій, а й переконливу віру в те, що українська культура та її творці твердо стоять на позиціях переможного культурного фронту.

Безпосередньо із цієї концертної локації за участі митців із територіальних громад було зібрано 19 тисяч 214 грн. благодійних внесків. Кошти відправлено на потреби Збройних сил України.

Захід організовано управлінням культури, з питань релігій та національностей Волинської військової обласної адміністрації, Обласним науково-методичним центром культури, департаментом культури Луцької міської ради.

УЖЕ ТРИСТА ЛІТ НЕ ЗАБУВАЄМО ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ФІЛОСОФА

В цьому році відзначаємо супер-ювілей Григорія Сковороди – першого українського філософа і культурно-освітнього подвижника.

17 листопада у Луцькому прикордонному загоні і 29 листопада 2022 року в приміщенні бібліотеки Волинського Національного університету імені Лесі Українки Обласний науково-методичний центр культури розпочав відзначення 300-річчя з дня народження великого і мудрого українця.

Ініціював проведення першого заходу Сергій Годлевський – офіцер Луцького прикордонного загону. Пізнавальним був його виступ перед бійцями-прикордонниками, в якому він означив культурну місію Григорія Сковороди як мислителя, якого називають духовним ко-

дом української культури, розкрив значення його філософії для українців, що століттями «у пошуках щастя» для рідної держави.

У мистецьких програмах звучали твори Григорія Сковороди у виконанні викладачів та студентів навчальних закладів міста Луцька.

Учасникам заходу було продемонстровано відеоролик, створений творчим колективом Центру культури за мотивами повнометражного фільму «У пошуках щастя». У залі бібліотеки діяла виставка книг Г.С. Сковороди та про його творчість. Роздруковані байки письменника, виготовлені видавничим відділом Центру культури, викликали зацікавленість, адже кожен міг для себе їх прочитати сам.

«ВЕЛИЧ ПОСТАТІ УКРАЇНЦЯ»

У залі звучать у запису пісні у виконанні Тараса Компаніченка музичного гурту «Хорея козацька»

Ведуча. 3 грудня 2022 минуло 300 літ, коли з'явився на українській землі її великий син Григорій Савич Сковорода – просвітитель, гуманіст, мислитель, філософ-містик, учитель, письменник-демократ, музикант, композитор літургійної музики, чернець без ряси, богослов, проповідник, еретик, вічний мандрівник і безсрібник, самотник, особливий чоловік – за способом життя, способом мислення і способом діяння.

Народився Григорій Сковорода 3 грудня (22 листопада за юліанським календарем) 1722 року ХУІІІ століття у селі Чорнухи (тоді Лу-

бенський полк, Гетьманщина, Російська імперія, нині Полтавська область), у родині, за легендами, козаків-характерників. Помер — 29 жовтня (9 листопада) 1794 у селі Іванівка, Харківщина, Російська імперія).

Ювілейна дата – 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди відзначалася на державному рівні у нашій та ще у 120-ти країнах світу.

Сковороду називають духовним кодом української культури, українським Сократом, українським Конфуцієм, його порівнюють з Діогеном і пантеїстом Спінозою. За даними ЮНЕСКО він увійшов у п'ятірку наймудріших людей планети.

«Сковорода – це шлях до гармонії, універсальності, внутрішньої свободи... Разом із Шевчен-

ком це два полюси українського генія. І якщо ювіляр Шевченко допоміг нам вистояти у трагічних 2013-14 роках, ювіляр Сковорода – це дороговказ, як нам знайти самих себе у цьому бурхливому світі... Заради нашого майбутнього маємо популяризувати його спадщину й тримати стрій, наближаючи перемогу України», – сказав міністр культури та інформаційної політики України Олександр Ткаченко.

Світ ловив Григорія у привабливі сіті, спокушав і владою і славою, церковним саном і багатством, йому пропонували сан єпископа в Києво-Печерській лаврі та він від усього відмовився, залишившись вірним Апостолом Духу.

Світ ловить Григорія Сковороду і сьогодні. Росія не може пробачити Великому українцю його зневаги до імперії, любов до України та свободи! Росіяни бояться його і мертвого... тому 6 травня 2022 року вони знищили музей у Сковородинівці, а 7 липня розбомбили Харківський педагогічний університет імені Григорія Сковороди. І тут без дива не обійшлося! На обох руїнах вціліли тільки пам'ятники Мислителю! Оркам не збагнути, що вони можуть зруйнувати рай на землі, стіни і домівку останніх літ Великого Українця, музей, але вони ніколи не зможуть знищити Дух Сковороди і сковородинство. Григорій Савич десь сміється над ними. Росія скоро мине, а Сковорода – вічний.

Ми запросили вас сьогодні, шановні викладачі, юні ліцеїсти на коротку «зустріч» з першим українським філософом, Просвітником і Великим Учителем людства – Григорієм Сковородою.

До вашої уваги відеоролик, створений творчим колективом Волинського обласного науково-методичного центру культури на основі художньо-публіцистичного фільму «У пошуках щастя», у якому головну роль виконує наш волинський актор, заслужений артист України Василь Гриб, в епізодах брав участь Борис Ревенко, колишній працівник Центру культури – керівник кіностудії «Волинь».

(Перегляд ролика, посилання на сайті ОНМЦК).

Ведуча. Серед дослідників життя і творчості Григорія Сковороди не вщухає полеміка – який талент переважає у нього більше: філософа чи письменника, музиканта чи співака, теолога чи педагога, містика, мораліста чи проповідника? Одні називають його народним філософом, інші – елітарним, одні вважають богословом,

інші – єретиком, що не визнавав церковні церемонії та обряди. Одні вважали його Святим Пророком, інші – чаклуном який творив чудеса, зцілював хворих, знав мову тварин, спілкувався з силами Природи, мандрував у часі і просторі. Про Любомудра за життя складали легенди, кобзарі співали пісні на його вірші, а в багатьох хатах на покуті, поряд з іконами ставили його портрети.

Сам мислитель назвав себе «Варсавою», що означає «син світу». Сковорода дійсно належить Всесвіту, оскільки в його творах немає ніякої національної, чи релігійної обмеженості. Є мислення справжньої, вільної людини, яка сягає небесних висот і оберігає духовний космос Землі.

(Виконується літературна композиція за творами Григорія Сковороди).

Ведуча. «Важливе значення має з ким щоденно спілкуєшся і кого слухаєш. Поки ми їх слухаємо, ми цей дух в себе вбираємо. Негативні думки породжують демона страху і печалі». «Не спілкуйтеся з людьми, враженими якимись пороками, так само не читайте книжок, які навівають печаль. Вони засмучують серце, породжують страх, ...що позбавляє радості життя». Григорій Сковорода.

Ведуча. «О, Боже мій! Яке важке все те, що ненадійне і дурне! Яке легке і солодке все, що істинне і потрібне! Головне – пізнати себе, пізнати в собі істинну Людину!». «Хто сліпий, тому – скрізь ніч. Якщо ти в темряві, тобі повсюди пекло. Пізнаєш істину – ввійде у твою кров сонце!», – говорив філософ.

Де пролягає вісь Сковороди? Якою є ця вісь? І як нам для себе відкрити Григорія Сковороду і по новому осмислити його спадок?..

«Світ ловив мене, та не спіймав» – літературно-музична композиція за творами Григорія Сковороди.

Ведуча. Крила філософії Сковороди у двох словах: ВІРА і МІРА.

Сковорода вважав, що кожна людина народжена бути щасливою і займатися сродною працею. «Хай буде вовк кухарем, ведмідь м'ясником, а лошак під вершником! Це чесне діло! Та коли вовк грає на сопілці, ведмідь танцює, а лошак бігає за сідлом – це смішно. Але, коли вовк за пастуха, ведмідь за попа, а лошак за радника – тоді це не жарт, а лихо», – говорив Григорій Сковорода.

Літературно-художні номери

Ведуча. «Найдорожчий друже Михайле!,

– писав він до Михайла Ковалинського (після смерті Сковороди, М. Ковалинський став його першим біографом), – Дехто, як каже Сократ, живе, щоб їсти й пити, я ж навпаки – їм, щоб жити. Хоч більшість зовсім не знає, що значить жити, тому найважче мистецтво - навчитися жити... Ми уникаємо хворих тілом, щоб вони не могли нас заразити різними хворобами, але охоче підтримуємо зносини з людьми, чий дух пошкоджений розпустою, блудодійством, чревоугодництвом? Хвороби душі породжують хвороби тіла. Сократ під час чуми залишився здоровим, бо звик до найсвятішого життя, до простої й помірної їжі».

«Я хочу, щоб в ці весняні дні ти менше спав і вживав холоднішу їжу. Враховуй жар твоєї юності, тепло весни, сидяче життя і твою надзвичайну старанність. Нещодавно прочитав я у Муре, що Гален, другий після Гіппократа батько лікарів, міркуючи про здоров'я, висловив думку, що юнакам слід вживати холоднішу їжу, а старим – теплішу. Бо з гарячої їжі розвивається зайва вологість, а звідти катар – нежить, а це ніщо інше, як гній, що згустився з надмірного жару. Тому греки називають жар у тілі, або гній, флегмою. Лікування ж у тому, щоб бути веселим і бадьорим!»

Одним із улюблених занять Сковороди була музика. Він грав на скрипці, флейті, бандурі, гусях, органі, створив духовні концерти, поклав деякі псалми та вірші на музику, а пізніше його пісні були записані з уст кобзарів і лірників.

Виконується пісня на слова Г. Сковороди «Стоїть явор над горою» та під супровід бандури вірш «О, спокою наш коханий».

Ведуча. Гармонія природи й світу, внутрішня свобода людини, оптимізм, одержимість до науки, до праці, до людської дружби – ці вчення Сковороди актуальні і нині. Він говорить правду про нас, як нам себе пізнати, зрозуміти і змінити, ... І лише ті, котрі захочуть це зробити, будуть завжди звертатися до Григорія Сковороди...

Дороге товариство, ми лише приторкнулися сьогодні до безмежного світу Григорія Сковороди, бо пізнати і осягнути його піднебесність і глибину достеменно ще не вдалося нікому...

«Життя є тільки тоді справжнім, коли наш розум висліджує стежку до пізнання правди», – вважав Григорій Сковорода.

Світоч розуму й духових ідеалів він продовжує жити, його пам'ятають, знають, люблять. А він і найбільше в світі цінував Любов.

«Що дає основу? – Любов!

Що творить? – Любов!

Що зберігає? – Любов!

Що дає насолоду? – Любов!

Вона – початок, середина й кінець.

Альфа і омега».

Григорій Сковорода

І, не зважаючи на віддаль віків:

«Вербовий шлях, кленовий посох...

Перепочинок де-не-де.

Мудрець, замріяний філософ

До дальніх правнуків іде».

Пантелеймон Куліш

Концертний номер

Ведуча. Іде до завершення 2022 рік – рік, у якому Україна бореться за своє право бути незалежною, і рік, у якому, попри війну, на державному рівні відзначався ювілей Григорія Сковороди. Обласний науково-методичний центр культури вніс свій внесок у гідне пошанування українського генія, яким захоплюється світ.

Росія може зруйнувати рай на землі, стіни і домівку останніх літ Великого Українця, музей, але вони ніколи не зможуть знищити Дух Сковороди і сквородинство. «Росія скоро мине, а Сковорода – вічний».

ЄДНАННЯ. ЗА ВІСІМ ДНІВ ДО ВІЙНИ...

Безумовно, дата «24 лютого» увійде в історію України сумним відголосом небаченої трагедії людства. Підлий, цинічно жорстокий і брехливий рашизм вніс іще один чорний термін у відразливий лексикон цивілізованого світу. Віру в перемогу та оптимізм українців буде втілено в іншу дату – день нашої звияги над звірством північного сусіда. Світлу цифру календаря ми наближаємо кожної миті – всі в міру власних можливостей і понад міру. Платимо найдорожчим і не перестаємо вражатися ницістю ворога в людській подобі.

Проте згадаймо ще одну значиму дату за вісім днів до війни: Президент Володимир Зеленський своїм указом оголосив 16 лютого Днем єднання – на тлі повідомлень, що саме в цей день може відбутися повномасштабне вторгнення. Тоді в кожному поселенні вийшли на майдани люди і засвідчили активною присутністю готовність до боротьби і єдності. Не обійшлося і без скептиків: мовляв, для чого дублювати свято Соборності, яке у нас уже відзначається? Суті новоствореного торжества тоді не всі й зрозуміли. Нині ж воно щомиті насичується повноцінним змістом. Але оскільки настав час усе називати своїми іменами, не утаїмо, що відбувалося те свято здебільшого плакатно і формально. Багато «діячів» почали інертно прикриватися гучними закличками, так і не прозрівши до жорсткої реальності.

Уявіть собі картину масштабної лісової пожежі: вся живність, об'єднана єдиною думкою про порятунок, покидає вогнище небезпеки, аби потім знову повернутися до рідних нірок і гнізд. Біжать щодуху від всепоглинаючого полум'я – як траводні, так і хижаки. Чи виникає в когось із них думка пожитися у тій гонитві статком іншого або й ним самим? Ні, всі одержимі однією метою спасіння і боротьби з небезпекою. Йдеться про братів наших менших, у яких, як не дивно, мудрості виявляється більше, аніж у деяких Homo sapiens.

Що ж бачимо ми у протидії цинічному ворогові під час теперішньої народної війни? Дивною здається далекоглядність деяких політиків, які, дбаючи вже про майбутні вибори (а вони будуть обов'язково), не забувають про власний

піар. Особливо тих товстосумів, які володіють інформаційними каналами. Цілком логічне рішення медійників було – відразу згуртуватися в єдину інформаційну мережу, аби спільними зусиллями вести об'єктивне мовлення для громадян України. Проте до гурту приєдналися не всі. На 25-й день війни виникла потреба офіційного рішення закликати мас-медіа до такої спільноти. Глава держави ввів у дію рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про реалізацію єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану». Ним забезпечується об'єднання всіх загальнонаціональних телеканалів на інформаційній платформі стратегічної комунікації – цілодобовому марафоні «Єдині новини #UAразом».

Ідеться тільки про необхідність підключення до телемарафону – повністю або частково. Притім у каналів є певна творча свобода. Інша справа, що під час повномасштабної війни повинна бути єдина інформаційна політика в телепросторі. Адже не секрет, що телеканали в контексті воєнної теми акцентували увагу на власних героях-благодійниках, які вкладають гроші в рекламу своїх здобутків, щоб про них не забули після майбутньої Перемоги.

Деякі регіональні ЗМІ теж сумлінно відпрацьовують фінансування ексможновладців, політичних діячів та інколи й не згадують у випусках про нинішню владу і Президента Зеленського, який уже здобув право бути історичною особою і став, по суті, лідером європейського та світового масштабу. Натомість завсідники телестудій дають оцінку стратегії і тактиці ЗСУ, перебуваючи в ролі рядових воїнів чи командирів маленьких воєнних підрозділів. Чи про таке єднання ми говорили за вісім днів до початку війни і чи правильно втямили його сутність?

Володимир Зеленський на інавгурації сказав, що тепер кожен із нас – Президент. Не факт, що всі відчули себе на найвищому державному троні, проте чи не кожен тепер постав у ролі журналіста. Адже соціальні мережі дають кожному можливість розповсюджувати як свою, так і чужу думку. Про її правильність і правдивість говорити не доводиться. В електо-

ральному полі під час війни вже розпочалася виборча кампанія.

Мабуть, таки лісова пожежа не стала очевидною для тих, хто не зрозумів терміна «виборець». Сьогодні кожен повинен «виборювати» право на життя – своє і свого ближнього, віддаючи максимум для перемоги. Навіть якщо хтось, піднімаючи ціни на речі першої необхідності, назбирає мішок хрустких гривень і не перекаже жодної копійки на ЗСУ, то чи не запропонують їх потім обміняти на рублі?..

Свідомі ж підприємці роздають продукти біженцям безплатно, організовують для них притулки, їдальні, транспорт. У той же час метикуваті ФОПи і корисливі власники нерухомості в разі піднімають орендну плату за житло, готельні номери. Коли є попит, тоді зникає совість? Запах грошей для таких людей сильніший за дим згарищ і паленого пороху?

Єднання нації має відбуватися в конкретних вимірах: безпосередньо в окопі чи на іншому фронті – гуманітарному, інформаційному, мистецькому. Справжні митці мають створювати патріотичні підбадьорливі твори, а не сидіти зі старим репертуаром, очікуючи повернення платних «халтур».

Понад три мільйони українських заробітчан перебували останнім часом за кордоном, в основному в Польщі. Після двадцяти днів війни понад 320 тисяч українців повернулися додому. Переважна більшість – чоловіки. Таке єднання із тими, хто боронить країну в тилу, і є продовженням оголошеного свята 16 лютого. Звичайно, не обходиться без винятків, чи то пак, виродків. Молоді люди призовного віку були затримані на кордоні митниками, і таким «емігрантам» вручили... квіти. Благо, квітів на такі заходи пішло не так багато.

«Соцмережівські» журналісти часто порушують питання російської мови, якою користуються біженці, намагаються формувати до них майже вороже ставлення. Опитування соціологічної групи «Рейтинг» показало: лише 2 % українців вважають, що Росія прийшла захищати російськомовних громадян України, – цей міф українці не прийняли. То чи варто загострювати це питання зараз, коли ми всі повинні порозумітися не належністю до мови, а до змісту того, що говоримо? У Святому Письмі сказано: «Хто має вуха, щоб слухати, нехай

слухає!» (Мф. 13:9). Аби бути єдиними у своїх помислах, ми повинні в першу чергу почути один одного, незалежно від вибраної мови.

Щодо православних храмів України, які офіційно належать до Московського патріархату й сіяли серед прихожан отруйні зерна «руського міра», то тут ніби все стало на свої місця. А для затятих москвитян хочу навести очевидний приклад: у селі Мала Рогань Харківської області російський вертоліт завдав удару по своїх же позиціях, знищив велику кількість особового складу та військової техніки. І якщо це трапилося внаслідок традиційного головотяпства їхнього командування, то щодо церков УПЦ (МП) картина більш чітка й зрозуміла. Авіація і крилаті ракети москвитян бомбардують усі храми на нашій землі, і московські в тому числі. Нині понад шістдесят Божих домів зруйновано. Як можна підняти руку на святинню православної віри?

Чи забули Біблію, якою прикриваються? Адже Євангеліє писане для всіх однаково: якщо людина сповідала Ісуса Христа Сином Божим і Господом (незалежно, з якої вона конфесії), то це означає, що в цій людині є Дух Божий. І якщо ми також сповідали Христа Сином Божим і Господом, це означає, що ми з тією людиною – брати во Христі. Це означає, що ми – діти Божі, і в нас один Отець. А якщо у нас один Отець і між собою ми брати, то повинні мати любов: «З того знатимуть усі, що ви Мої ученики, якщо будете мати любов між собою» (Ін. 13:35). Якщо є любов – є і єдність. Якщо любові немає – єдності також немає. Любов – це і є те, що об'єднує нас із Христом, одне з одним уже назавжди, тому що «любов ніколи не минає...» (1 Кор. 13:8). Ось ця любов і робить нас єдиними з Богом, єдиними між собою. Ця єдність у любові і є нашим спасінням: «Ми знаємо, що ми перейшли зі смерті в життя, бо любимо братів; той, хто не любить брата, перебуває в смерті» (1 Ін. 3:14).

То хто й кому бажає смерті та благословляє кровожерних вояків на війну із братами і сестрами? Час агітації через амвон минув і агресор показує своє справжнє обличчя. Адже московська церква в особі їхнього предстоятеля Кирила (Гундяєва) благословила воєнне кровопролиття на Україні. Чи мріють про подальше «єднання» із ним очільники українського МП,

уже показує час. Щоправда, вони не хочуть єднання із канонічною Православною церквою України, а ставлять питання про надання їм ще однієї автокефалії. Невже більш канонічної і більш української?

Воєнне лихоліття в країні дає змогу прозріти до істин єдності і тверезої оцінки ситуації. Віримо, що оптимістичне майбутнє нашої держави не за горами і залежить від нашої мудрості, щирості та ентузіазму. Пора забути і ніколи не повертатися до ганебної приказки «де два українці, там три гетьмани». Віримо, що буде у

нас і сьомий президент, і десятий, і сотий. Порядкові цифри наших достойних лідерів, як і добробут українців, будуть зростати...

Отже, День єднання знайде прописку в нашому святковому календарі оновленої і відродженої України. Тільки відзначатимемо його не лише 16 лютого, а щоденно. Шлях прозріння українського народу веде нас саме до такої ідейної вершини.

БЕЗ МОСКОВИТІВ У НАШИХ ХРАМАХ

Для початку без будь-яких емоцій поміркуймо над цифрами та фактами присутності на рідній українській землі представників Москви в церковній сфері.

Зараз в Україні діють дві великі православні юрисдикції: Українська православна церква Московського патріархату (УПЦ МП) та Православна церква України (ПЦУ). УПЦ (МП) перед російським вторгненням мала близько 12 тисяч парафій, ПЦУ – близько 7 тисяч. ПЦУ має статус канонічної автокефалії, УПЦ (МП) – самоуправної, але не автономної, у складі Російської православної церкви, її керівник митрополит Онуфрій є постійним членом синоду РПЦ.

20 грудня 2018 року Верховна Рада ухвалила законопроект № 5309 про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо назви релігійних організацій, які входять до структури релігійної організації, керівний центр якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та тимчасово окупувала частину території України. За таке рішення проголосувало 240 парламентарів. Згідно з цим Законом, УПЦ (МП), яка підпорядковується Росії, повинна називатися «Російська православна церква в Україні».

Під стінами парламенту зібралося тоді декілька сотень вірян УПЦ (Московського патріархату), які виступали проти. П'ята колона притомно кинулась боротися проти цього рішення, бо їм вигідне саме таке «маскування». Адже храми на території Росії не набагато переважають числом українські з приставкою «МП» (там їх трохи більше 13 тисяч), проте

вплив на наших вірян є куди ефективнішим. Бо Росія належить до найменш віруючих країн світу: з року в рік їхня поліція звітує про всього-на-всього 4 % росіян у храмах на Великдень.

Чи була виготовлена хоч одна табличка з аббревіатурою РПЦвУ на місцевих українських храмах? Однозначно, ні. Новоутворені територіальні громади теж проігнорували можливість навести порядок хоча б в офіційних назвах місцевих церков.

Дещо в настроях УПЦ (МП) змінилося після початку повномасштабної війни. Вже за кілька годин після початку вторгнення митрополит Онуфрій звернувся до Путіна із закликом «негайно припинити братовбивчу війну».

На п'ятий день війни синод УПЦ (МП) попросив патріарха Московського і всієї Русі Кирила закликати керівництво Російської Федерації до негайного припинення воєнних дій, які вже загрожують перетворитися на світову війну. Прямої відповіді на ці два звернення не надійшло.

Проте 6 березня, у Прощену неділю перед початком Великого посту патріарх Кирил фактично підтримав кремлівську версію подій в Україні, додавши до неї нові деталі. За його словами, чи не головною причиною «конфлікту на Донбасі» був відчайдушний спротив сходу України, щоб на цій території не проводилися... гей-паради. «Ми знаємо, що якщо люди або країни відкидають ці вимоги (провести гей-парад), то вони не входять до того (західного) світу, вони стають для нього чужими», – сказав він. Кирил не засудив війну в Україні, підтримав версію Путіна.

Більшість єпископів УПЦ незадоволені позицією Кирила, але не всі про це кажуть публічно. У 15 єпархіях із 53-х вирішено не поминати Кирила за богослужіннями, але митрополит Онуфрій – поминає, хоч тепер і за скороченою формою.

На Волині, де найактивніше відбувався перехід парафій МП в ПЦУ після надання їй канонічної автокефалії, більшість православних усе ще належать до РПЦ. Але жорстока війна дала прозріння і їм. Священники, члени єпархіальних рад, отці благочинні обох єпархій, Луцької і Волинської та Володимир-Волинської, звернулися до керуючих ними, відповідно архієпископа Луцького і Волинського Нафанаїла та Володимир-Волинського і Ковельського Володимира, щоб вони негайно порушили перед вищим керівництвом питання про повну автокефалію Української православної церкви. Йдеться ще не про перехід до ПЦУ, а про власне і гарантоване місце під сонцем, тобто несприйняття канонічної Київської митрополії, офіційно визнаної Вселенським Патріархатом. Можливо, готові просити у Патріарха Варфоломія ще один томос – для своєї автокефалії після від'єднання від Московського патріархату.

Чи зрозуміли в керівництві УПЦ той факт, що МП, яка має вплив на багатомільйонну паству, просувала в Україні ідеологію «руського міра»? Основна суть цього проєкту полягала у вкоріненні кремлівської точки зору про «слов'янське братерство», а також – різкій критиці європейського шляху розвитку. Якщо поглянути на заяви Путіна і його прихвостнів, війну в Україні вони розв'язали, саме керуючись цими двома чинниками: захист «братського проросійського населення» і протидія колективному Заходу. Нині у світовому православ'ї активно обговорюється питання «руського міра» з погляду православного богослов'я, і теологи доходять висновку, що «русский мір» – це єресь. Відповідно, ті, хто сповідує це вчення, – єретики. А то куди дошкульніший удар по престижу Моспатріархії, аніж навіть позбавлення її автокефалії, що теж активно обговорюється.

Тому сьогодні УПЦ (МП) опинилася в такому становищі, коли її керівництву дуже складно вийти з нього без втрати адекватності і теплих кабінетних місць. Адже їхня православна ідентичність досі була повністю орієнтована на російські цінності, де для багатьох ворог –

це не загарбник, а «православний брат». З іншого ж боку – жорстока і кривава реальність: геноцид і терор мирного населення, бомбардування агресором цивільної інфраструктури (а серед зруйнованих православних храмів переважна більшість належить МП), голодна блокада українських міст, крадіжки і гвалтування.

Останнє соцдослідження групи «Рейтинг» продемонструвало, що 63% опитаних підтримують ідею розриву зв'язків УПЦ Московського патріархату з Російською православною церквою, 52 % респондентів, які зараховують себе до парафіян УПЦ (МП), також виступають проти підпорядкування Москві.

Потужнішим за зміну таблички на стінах храму став закон про колаборацію (№ 5144, внесення змін до Кримінального кодексу), який підписав президент Володимир Зеленський. Його положення чітко встановлюють жорстку відповідальність за будь-яку співпрацю з російськими окупантами. Не секрет, що в Криму і на Донбасі церковні структури Моспатріархату стали базою для сепаратистів та російських військ. Тому після вступу в дію закону про колаборацію кожен подібний випадок підпадатиме під статтю Кримінального кодексу, що тягне за собою покарання в 10–15 років ув'язнення.

Головною зброєю батюшок, керованих Кремлем, є слово. Його достатньо, аби зомбувати несвідомих вірян у своїй «правоті». Вони по-своєму тлумачать історію православ'я, переконують у гріховності «розкольників», які тридцять літ боролися і таки домоглися канонічного визнання Православної церкви України. Коли їхні лживі переконання спростувала жорстока воєнна реальність і люди зрозуміли їх нутро, то виникла рятівна ідея: просити у Кирила автокефалію (або навіть самопроголосити її). Але ж такої автокефалії не визнає світ, бо її має право надавати тільки Вселенський Патріарх. Тож насправді є одне правильне рішення: перейти до ПЦУ. Без усяких умов, без ніякого страху, обійнятися як брати із братами.

Митрополит Луцький і Волинський Михайл каже: «Москва – це не той релігійний центр, на який треба спрямовувати свої погляди. Сьогодні в Україні небезпека. Сьогодні у нас спільний ворог... Я бачу цей особливий момент, коли ми дійсно можемо стати єдиною помісною православною церквою. Потрібно відмовитися від зверхності і залежності від Московського патріархату. Треба об'єднатися в Україні – ста-

ти по один бік барикад на боротьбу із нашим спільним ворогом».

Зрозуміло, що навіть у путінській Росії не всі батюшки однакові, трапляється і «лучь света в темном царстве». Так, поліцейські затримали отця Іоана Бурдіна, настоятеля церкви Воскресіння Христового в селі Карабанове Костромської області. Після проповіді у Прощену неділю його притягнуть до відповідальності за посилення на петицію «Ні – війні!» на сайті цього приходу та антивоєнну проповідь. На священника склали протокол за статтею про «дискредитацію використання Збройних сил». У протоколі йдеться, що отець Іоан у присутності 10 парафіян (!) дискредитував російські війська, «навіюючи прихожанам церкви інформацію про знаходження ЗС РФ в Україні, обстріли міст України (Києва, Одеси, Харкова та ін.), що вчиняються, вбивства... жителів України (братів та сестер у Христі), а також шляхом розміщення інформації з агітаційними зображеннями на сайті». Згідно із законами країни-агресора, пастирю світить 3–5 років ув'язнення за... пропаганду Божих гуманних правил, зокрема, заповідей «не убий» і «люби ближнього свого».

Чому й досі не всі священнослужителі МП в Україні, передусім архієреї, говорять правду про війну?

Російські політичні та церковні кола через

свій структурний та особистий вплив на УПЦ (МП) робили все можливе, щоб використати її як інструмент проросійського впливу на державу, владу і суспільство в Україні, причому за основу обрали негативний сценарій – розпалення ворожнечі як найбільш простий для реалізації. Бо руйнувати – не будувати.

Структурам Московського патріархату в цьому плані дестабілізації було відведено одну з провідних ролей. Причому агентура відіграла роль розпалювачів протистояння, а рядові священники та віряни, які наївно вірили своїм провідникам, – були у ролі жертв.

Та справжнє обличчя відкрито. Хижий оскал очевидний. Є ще у когось сумніви?

СОЛОВ'ІНА ЧИ «РОДНАЯ»?

Тема мовного спілкування претендує як на першочергове обговорення, так і на конкретний докір опонентів. Чи на часі порушувати це питання в державі, яка потерпає від цинічного ворога, що прийшов «освободжати русскоязычных» від гноблення затятих українських «нацистів»?

Так уже сталося, що Україна є двомовною державою. І це не заслуга, а радше наш спільний біль. Це результат хитрого совіцького виховання – тонкого, вишуканого і далекоглядного. Починаючи від стимулювання російських філологів у загальноосвітніх школах, посадовий оклад яких був суттєво більшим. Від цього і високі конкурси у філологічних вишах на русфак. У погоні за копійкою підсвідомо стирали свою ідентичність. Школи отримали підручники із такими назвами: «Українська література»

і «Родная литература», «Українська мова» і «Родная речь». Тобто ближчою до серця мала бути «родная», із Пушкіним, Толстим і Достоевським, а своя, із творами Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, – просто «українською». Хоч офіційно й не проголошувалося, що потреба в мовах інших народів совдепу відпаде за непотрібністю і запанує повсюди одинєдиний, «великий и могучий русский язык», але це впливало з усього напряду життя.

Це ж саме відбувалося із культурними надбаннями народів, які в усіх галузях поволі переймали псевдопатріотичні російські мотиви. Російська мова в Україні в устах багатьох стала суржилом, утративши як свою ідентичність, так і скалічивши вишукані привабливості рідної. У той же час слово «русский» почало набувати далеко не позитивного змісту: «Русская

водка», «русская рулетка» і сумнопідсумовуючий термін «русский мир».

Саме вигадані утиски російської мови начебто стали причиною вторгнення на наші землі. Але те, що мало бути паролем для «порятунку» російськомовних, не спрацювало ні на йоту. Яскравий приклад: великий прихильник «русского мира» із Краматорська Олександр Ржавський, голова партії «Единая родина» і нардеп третього скликання Верховної Ради України, був застрелений російським солдатом-мародером у своїй оселі. Не допоміг ні «русский язык», ні любов до «єдиного отечества», ні ненависть до України, – словом, не знайшли «взаємопонимання».

Звісно, кожна нація має право спілкуватися рідною мовою і здобувати визнання у світі власною культурою, традиціями, звичаями. Читаємо в оригіналі польських, англійських, російських класиків і визнаємо їх майстерність. Українську літературу інтелігентні люди теж сприймають належним чином. Навіть Владімір Маяковський писав у вірші «Долг Украине»: «Говорю себе: / товарищ москаль, / на Украину / шуток не скаль. / Разучите / эту мову ... эта мова / величава и проста...»

Наша солов'їна займає природну нішу в плеяді світових мов. Лине з екранів телевізорів, динаміків радіо, радує слух народними і сучасними піснями, додає мудрості через усну народну творчість... Тож незрозуміло, чому багато громадян України відчувають у серці непідробний патріотизм – і не мають бажання вивчити українську. До деяких прозріння приходить, на жаль, унаслідок аж надто жорстоких аргументів, та й то, як не дивно, далеко не до всіх. Полякам, що прийняли більшість біженців з України, годі зрозуміти, чому ті розмовляють російською та ще й вимагають у польських школах відкриття російських класів. В одному німецькому місті групі наших біженців дали україномовного куратора, так вони стали вимагати російськомовного. Від чого ж тоді вони тікають і скільки разів їх потрібно «рятувати»?!

І все ж до російськомовних біженців потрібно ставитися терпимо. Бо декотрі наші західняки порушують питання російської, якою користуються біженці, й намагаються формувати

до них майже вороже ставлення. Опитування соціологічної групи «Рейтинг» показало: лише 2 % українців вважають, що Росія прийшла захищати російськомовних громадян України, – цей міф українці не прийняли. Але така ситуація із мовою має уже стати відправною точкою для конкретного прориву свідомості російськомовних українців щодо вивчення рідної.

В Україні подекуди вже пропонують не набирати класи для вивчення російської мови і замінити цей предмет у навчальних планах. Освітній омбудсмен Сергій Горбачов назвав прописані в законі умови, за яких цей предмет можна вивчати у школі. Вони такі: якщо у класі всі батьки бажають, щоб до навчальних планів включити російську мову як предмет варіативної складової, тоді її можуть викладати (але кожен урок має починатися словами «Россия – страна-агрессор. Путин – военный преступник. Россия виновна в геноциде украинского народа»). Чиновник вважає, що найкращий варіант для вчителів російської мови – оголосити простій. А предмет варто замінити на англійську, математику чи історію України у навчальних планах на наступний рік.

Є два чинники, які мають найбільший вплив на свідомість наших громадян із боку північного агресора. Це, звичайно, російська мова і православна віра через найбільш розгалужену мережу храмів Московського патріархату (а їх налічується 12 тисяч із неофіційною приставкою «МП»). Там батюшки приховано чи навіть відкрито пропагують «русский мир». І в Божих домах переважно ігнорують українську мову. Згадуються із цього приводу слова Олександра Довженка про свого діда Семена: «Він був письменний по-церковному і в неділю любив урочисто читати Псалтир. Ні дід, ні ми не розуміли прочитаного, і це завжди хвилювало нас як дивна таємниця». Московські батюшки завжди ратують за те, щоб прихожани вивчали церковнослов'янську мову і це буде престижно на рівні знань будь-якої іноземної. Але мають на увазі російський варіант церковнослов'янської. Хоча, зрештою, ця мова в будь-якому варіанті – мертва.

Одна літня жінка призналася мені, що їй завжди турбувало нерозуміння багатьох слів із

церковнослов'янської. Зокрема, ніяк не могла второпати значення «пакі і пакі». З'ясувалося, що це означає «знову і знову». Як старші люди, так і молодь скаржаться, що не розуміють і третини з читання Євангелія, Апостола чи Псалмів церковнослов'янською мовою з «великороссийским наречием». Так, зовсім незрозумілі для віруючих слова: «Вскую шаташася язици, і людїе поучишася тщетним (Пс. 2:1). Далі у тому ж псалмі читаємо: «Упасеши я жезлом железним, яко сосуди скудельничи сокрушиши я». Або з апостольського послання: «Но яже ми бяху приобритенія сія вмених Христа ради тщету. Но убо вмению вся тщету быти, за превосходящее разуміне Христа Ісуса Господа мого» (Фил. 3:7–8). Таких прикладів можна навести сотні.

Як же Божий храм може стати світильником нашої душі, коли в переважній більшості в ньому панує малозрозуміла церковнослов'янська мова? Мабуть, зрозумілим кожному буде переклад Святого Письма українською: «Дякую Богові моєму: я більше за всіх вас говорю мовами; але в церкві хочу краще п'ять слів сказати розумом моїм, щоб і інших наставити, ніж тисячі слів незнайомою мовою» (1 Кор. 14:18–19).

Мета ворожого вторгнення – як вони кажуть, «денацизація» – знищення всього українського, і в першу чергу мови та культурної спадщини наших пращурів. А що взамін? Взамін має бути «русский язык» і «русская культура»? Наш народ рішуче проти! Сам того не розуміючи, кремлівський фюрер розпочав по-

вномасштабну акцію дерусифікації в Україні. Фашизм рашистів викорінює безповоротно російську мову, якою користувалися наші громадяни. Вони прекрасно розуміють усю нищість помислів агресора і потребу відмови від його «языка».

Після німецького нацизму Європа оговтувалась до останнього часу, доки на зміну його відголосу прийшов свіжий рашистський. У пам'яті досі зринали вислови німецькою, що асоціювались із агресією: Hände hoch! (руки вгору!), schnell! (хутчій!). Тепер російська мова для нас стала символом насилля та жорстокості, і про неї забудуть надовго.

Інколи можна порозумітися навіть без слів. Мовчанням і покірністю можна вирішити гострі конфліктні ситуації. Недопущення до протиріч теж вирішується за посередництвом слів. Нема різниці, якою мовою вони звучать, – головне, щоб були наповнені позитивним змістом. До ворога нині звертаються різними мовами світу, і російською зокрема. Ворог не чує і не хоче розуміти навіть своєї мови. Ворог утратив людську подобу і поводить себе гірше за будь-якого хижого звіра. Від такої небувалої небезпеки потрібно відгородитися раз і назавжди не тільки надійним кордоном-стіною, не тільки розірванням будь-яких господарських контактів, а й словом. Нема у нас із ним спільної мови і бути не може.

«КАТЕГОРИЧНА ВИМОГА – СКИНУТИ МАСКИ!»

Звивиста гірська дорога. Страшний смерч. Каменопад. Величезні брили гупають на шлях, трощать мости. Брудна вода потоками підмиває ґрунт.

Вперто і настійливо над урвищами та безоднями рухається довжелезна колона машин та автобусів із людьми – учасниками та пасажирами важкого переходу. Колона рухається до Сонця. Там, є надія, буде краще, тепліше, зручніше. Там – Життя.

На вхідних дверях каламутні потоки омива-

ють від щебеню та каміння таблички із надписами: «Категорична вимога: скинути маски!». Обличчя людей, як і помисли, – відкриті. Натужно гудуть двигуни, чурхають знеможені шини по ушкодженій бруківці, валить чорний дим із вихлопних труб. Час від часу колона пригальмовує, люди вибігають і дружно з натугою скидають у прірву валуни, засипають вирви і рухаються вперед. До Сонця.

На чолі колони – автобус, почовпаний камінням, з обдертими прим'ятими боками, вибитими

ми вікнами. Ним керують ті, хто не має права на помилку. Вони вибирають маршрут. Вони уникають прямих зіткнень із брилами, вони вчасно пригальмовують над урвищем. Техніки забезпечують поточний ремонт машин, міняють колеса, запчастини, доливають пальне. Єдиний порив, єдине бажання, єдина мета.

Раптом попереду колону пригальмовує бусик із діжечкою солярки. Техніки швиденько, хапають шланг і вже готові поповнити бак. Аж ні. Власник буса не поспішає. Чекає журналістів із фото і телекамерами. Допоки вони прибудуть, наклеює на діжечку якийсь ярлик і просить обов'язково вказати, що то саме він допоміг заправити автотранспорт. Добродій чомусь у масці. Мабуть, не помітив категоричного прохання на дверях авто. Таких неуважних стає все більше і більше. Вони документують на відео дозаправку машин, заміну запчастин із щедрих приватних рук, вони знімають красномовного пасажир-оратора, який вказує інший шлях до Сонця, бо знає «трохи більше» ніж усі. Перед об'єктивом з'являються пани-добродії, що дають «експертну» оцінку руху вперед і бачать вихід у розвороті колони в іншому напрямку. Дехто із них починає виривати кермо у водія першого автобуса, бо, на його думку, має більше досвіду водіння і офіційний документ про шоферський стаж. Кілька молодиків у масках голосніше від гуркоту грому щось кричать у потужні рупори, акцентуючи увагу учасників походу на своїх меркантильних інтересах. Від шуму мегафонів з гір посипалось ще більше каміння і довелось притишити їх крик забравши із галасливих звукових приладів акумулятори...

А колона рухається вперед. Частини розгащеної каменями техніки летять із гуркотом у безодню. Люди живим ланцюгом, взявшись за руки, рятуються від страшної стихії. Всі без масок, вірять у вірність напряду колони і не сумніваються у молодих професійних водіях, що в процесі їзди здобувають безцінний досвід. Ситуація дійсно тривожна і не геть безпечна, тільки сильна віра і впевненість у своїх діях веде до омріяної мети.

А вже згодом, коли ця мужня вервечка дістанеться Сонця, можна буде спокійно проаналізувати пройдений шлях. Підрахувати втрати і витрати пального та запчастин, полагодити техніку і взятися за ремонт дороги. Без масок. З відкритим обличчям і серцем.

...До чого, запитаєте ви, ця змальована гірка і прикра картина гірського переходу під смертельними катаклізмами природи? Автор не для того її змалював аби пояснювати читачам, що мав конкретно на увазі. Можливо, хтось когось упізнає із тієї колони, можливо побачить себе, щось відчує у глибині душі. Згадаймо Святе письмо: «Хто має очі, хай побачить, хто має вуха, хай почує (Мф.13)». Розповідь розрахована на мудрих читачів, що розуміють силу Слова, яке було першим.

«Я зроблю тебе мудрим, і буду навчати тебе у дорозі, якою ти будеш ходити, Я дам тобі раду...» (Пс.32:8).

Віriamo і впевнені в тому, що Господь нас не покине і дасть усім мудрості.

А ПІД ВИШИВАНКОЮ – СЕРЦЕ... З ПІНОПЛАСТУ

Про невидимий темний фронт і його нікчемних воїнів

Ціну ковтка води і шматочка хліба нагадала всім жахлива війна. Щоденні продукти важать не тільки здоров'я а й життя. Маріуполь, Буча, Гостомель, Ірпінь – жахливі шрами цивілізації третього тисячоліття рубці від яких увійдуть в історію планети нечуваною жорстокістю не-

адекватного ворога-рашиста.

Але зараз не про москальське іго і не про північного ворога. Як писав Тарас Шевченко: «Не так тії вороги, як добрії люди, – і окрадуть жалкуючи, плачучи осудять...» Тема на сьогодні вкрай неприємна, проте важлива та актуальна.

...У Чернігові залишилися 130 тисяч людей із 280 тисяч. Хтось виїхав через страх, хтось рятував дітей, хтось втратив домівки. Гуманітарні коридори з подачі агресора традиційно не спрацювали. Люди, які залишаються, потребують допомоги. У місті закінчуються продукти та ліки. Немає електрики, водопостачання, опалення, газу та майже відсутній зв'язок. Частина чернігівців залишається у місті свідома — щоб допомагати іншим: і цивільним, і військовим. Із заходу волонтери доставляють у місто гуманітарну допомогу, продукти. Ризикують життям і навіть втрачають його. Адже там — голодні люди.

Доставлений продуктовий вантаж розпаковував сам голова Чернігівської обласної воєнної адміністрації В'ячеслав Чаус. Ні, не тому, що був дуже голодним чи продуктів було настільки мало, що їх змушена була ділити перша посадова особа. Справа в тім, що в коробці із маргарином в окремих пачках замість задекларованого продукту був...пінопласт. В неймовірному обуренні посадовець пообіцяв згодувати те, що було всередині упаковок, тим, хто це туди поклав...

«Кому війна, а кому — мати рідна (російською приказка чомусь звучить більш вдало) — скажете ви? І це серед смертей, крові, наруги і жорстокості над людьми? В тваринному світі це називається канібалізмом.

Польські волонтери, які привозять в Україну гуманітарну допомогу і сприяють вивезенню за кордон українських біженців, почали скаржитися на хабарі на українській митниці. І якщо війна, бойові дії — це суцільне зло для людей, то для представників певних професій — непоганий заробіток. Працівники митниці почали «викачувати» гроші з тих, хто абсолютно безкоштовно намагається допомогти і українським військовим, і українцям, які були вимушені покинути власні домівки, охоплені війною.

Утворилася навіть своєрідна індустрія вивезення боягузливих дезертирів з країни, вихід по «зеленці» (кілька кілометрів полем). Визначено тарифи які доступні на кордоні з Молдовою за 4-5 тисяч доларів, на Закарпатті можна проїхати через пункт пропуску на автомобілі так, що

одного з пасажирів просто «не помітять» наші прикордонники за 25 тисяч євро (при цьому, ти опиняєшся в сусідній країні легально, проходячи паспортний контроль у її пункті пропуску. Гроші вирішують все. Притім, знаючи цитату зі Святого письма «Любіть ближнього свого, як себе самого» (Мф.22.39) стражі порядку не бачать себе дійовими героями цих неоковирних дій а мають на увазі когось а не «себе самого».

Є спритні і підприємливі чиновники більш масштабних обсягів. Гуманітарна допомога за кордону акумулюється на складах західних міст, розфасовується і відправляється потребуючим. На територію луцького складу, де зберігалася гуманітарна допомога Волинської військової адміністрації, не допускали бійців батальйону «Луцьк», які отримали наказ взяти об'єкт під охорону. Власник складу погрожував бійцям зарядженою зброєю і приятельськими стосунками із представниками обласної адміністрації. На складі гуманітарної допомоги виявили бронежилети, бронепластини та плитоносники. Підозрюють, що їх збиралися продати.

На Волині член добробату намагався продати партію бронежилетів, касок та інших товарів, завезених в Україну як гуманітарну допомогу. Загальна вартість продукції становила 18 тис. доларів, повідомив прес-центр УСБУ у Волинській області. Правоохоронці встановили, що незаконну схему організував військовослужбовець добровольчого формування, який також обіймає посаду керівника одного з відділів Підгайцівської ТГ. Під час санкціонованих обшуків на складі у місті Ковель та за місцем проживання зловмисника правоохоронці виявили та вилучили бронежилети, каски, гігієнічні товари, готівку у валютах різних країн на загальну суму майже 800 тис. грн. Соцмережі повідомляють, що організатора схеми звуть Михайло Смолка, він — колишній прикордонник. Також повідомляється, що він ввіз в Україну броньований AUDI A8L 2009 р.в. Авто, яке за документами мало відправитися захисникам України, перейшло до фіктивної фірми АСТРА-ЛЮКС.

На продажі гуманітарного автомобіля правоохоронними органами було затримано першого заступника мера міста Пустомити Львів-

ської області Андрія Луківа. За дану автівку він хотів отримати неправомірну вигоду у сумі 100 тис. грн. Мікроавтобус надійшов як гуманітарна поміч із Фінляндії...

Верховна Рада затвердила пакет із 24 законів, які регламентують функціонування економіки країни у воєнний час. Зокрема, затверджено законопроект №7146, який передбачає кримінальне покарання за торгівлю гуманітарною. Таким зловмисникам передбачено до 12 років позбавлення волі.

Як тільки уряд прийняв закон про безплатне розмитнення авто привезеного за кордону під час війни, так відразу дороги заповнили підприємливі хитруни ввозячи на продаж дармовий товар. Тепер уже йдеться про наміри заборонити такі пільги бо, як виявляється, по доброму із такими «добродіями» працювати неможливо.

Такі принизливі для людської подобі дії відбуваються не тільки в екстремальні часи. Вони визрівали протягом цілої епохи совдепу, коли говорили одне, думали друге а діяли зовсім по іншому. Згадайте принцип «розноснах» партійних зборищ, коли під нищівний вогонь критики підпадали порушники. В протокол вносилися прийняті рішучі дії і... успішно забувалися. Прикривалися партквитком, високою ідеєю і принциповістю. Останнім часом додалась риторика патріотичних закликів і вишиванка, якою успішно прикривали...пінопласт, що мав би називатися патріотичним серцем. Активний «діяч» Волинської обласної ради Михайло Імберовський прикривався навіть Божими законами регулярно відвідуючи український храм і «дбаючи» про комунальне майно ради. Але на початку війни наклав п'ятами за кордон без будь якого бажання повертатися назад де успішно обезкровив галузь культури – офіційний оплот духовності Волинського краю.

Згадаймо 2014 рік, коли в зону АТО ринули справжні патріоти на боротьбу із ворогом і актуальними стали бронежилети, які могли хоч якось рятувати їх від ворожих куль. Вже у червні того ж року львівські правоохоронці затримали двох львів'ян, які підробляли бронежилети та продавали їх через одну з торго-

вельних мереж. Майже 100 таких виробів зі Львівщини потрапили в зону бойових дій на сході. Пізніше з'ясувалося, що ці ж бронежилети потрапляли до бійців не тільки із Львівської області. У зловмисників тоді вилучили 53 бронежилети та 28 тис. грн. Метикуватими «бізнесменами» виявилися 38-річний Олександр Сіростан і 31-річний Борис Марко.

Фальсифікат як явище і онкологічна метастаза присутній в організмі чи не кожного суспільства. Ми пожинаємо «заготовки» совіцького реалізму у всіх сферах починаючи із духовного. Сімейний лікар, дбаючи щиро про здоров'я пацієнта і виписуючи рецепт радить придбати медпрепарат за можливістю за кордоном. В наших вітчизняних аптеках дуже часто можна купити в кращому випадку ...глину. Підробляють ділки і дуже дороговартісні препарати від важкої недуги вартістю у тисячі доларів. Знекровлюється не тільки сімейний бюджет а й втрачається дорогоцінний час для порятунку хворого. Згідно оцінкам ВООЗ, в розвинених країнах відсоток фальсифікату складає близько 10 %, а в країнах третього світу – половину всіх лікарських засобів. В Україні, у різних версіях, продається від 50 % до 80% підроблених ліків. Якщо дивитися на максимальний відсоток – цифра жахлива.

Фальсифіковані ліки несуть високу загрозу життю і здоров'ю громадян України, особливо якщо врахувати, що по даним ВООЗ найбільша кількість підробок – 42 % це антибіотики, і 18% – психотропні речовини.

Про харчові продукти і їх підробку можна говорити багато і довго. Починаючи від штучних ковбас, вершкового масла, олії, і завершуючи червоною та чорною ікрою. Про здоров'я споживачів не йдеться, є велике бажання заробити більше грошей. Порушуємо тему, грубо кажучи, про «закуску». Спиртні напої, зокрема так звані елітні, підробляються буквально у кожному регіоні в підвалах, гаражах, підпільних цехах. Реально 70 відсотків ринку спиртного – підробка. Втім, їх реалізація відбувається офіційно із прилавків торгових закладів. Це набутки минулого часу які вже закріплені у сучасному світогляді як звичне явище.

Під час війни виник дефіцит пального. Розбомблені нафтобази, автозаправки, порушена логістика доставки пального. На безриб'ї, як кажуть, добре ловити карасів у мутній воді. Через обмеження вільного продажу пально-нафтових продуктів з'являється багато об'яв про продаж талонів на пальне. Це механізм реалізації для юридичних осіб, які купують пальне для власних потреб. Таке явище було дуже поширене й до війни, оскільки багато мереж надавали великим покупцям знижки, а ті потім перепродували їх. І до війни були випадки шахрайства, однак тепер вони стали дуже частими. Талони виявляються недійсними. А перевірити їх на справжність можна лише на АЗС чи в офісі оператора-емітента.

Ще одна проблема – змішування пального. Вона існувала і раніше, оскільки деякі люди намагалися обійти податки. Проте тепер якість такого палива погіршилась, бо немає необхідних компонентів і часто на АС з успіхом продають «шмурдяк» який шкодить здоров'ю вашого авто.

Отже, у цій війні знову і знову нагадує про себе невидимий і темний фронт корупції та злочинних дій. Замість затребуваних товарів отримуємо фальсифікати бо хтось має велику спокусу нажитися на чужій біді, хтось з успіхом реалізовує щирі гуманітарні допомоги закордонних друзів. «Благословенна людина, яка витримає спокусу, бо коли буде випробувана, то отримає вінець життя, який Господь пообіцяв тим, хто любить його» . (Як. 1:12). Чи можуть ці Божі слова вплинути на свідомість наших грішників-співгромадян? Далебі, що ні. У них інші цінності. Цінності, які втратило наше суспільство у боротьбі за вдосконалення духовності. Всі ці відхилення від норми адекватного життя чиняться руками наших ближніх, що є потенційними посібниками окупанта-рашиста. Голодомор 30-х років теж здійснювався за допомогою рук «свідомих ентузіастів» наших громадян, що вислужували собі посади і зарплати у кремлівських поневолювачів. Корегувальники путінського ракетного вогню теж знаходяться серед нас, адже точність ударів і

знищення інфраструктури відома здебільшого тутешнім посіпакам.

За різними оцінками рівень тіньової економіки в Україні складає 23-31% від ВВП. Це кошти, які недоотримав державний бюджет. Реальні цифри значно вищі поданих офіційно але чи здатні вони отверезити тіньових ділків під час воєнного лихоліття і майбутньої відбудови економіки країни. Чи будемо сподіватися на те що «заграніца нам поможет» а самі і далі будемо мати власну шкурну вигоду від сумнівної комерції?

Назріло нагальне серйозне питання зняти маски із корупційного минулого. Адже Україна за минулий рік отримала 32 бали із 100 можливих в Індексі сприйняття корупції і посіла 122 місце із 180 країн. Наш показник знизився на один бал і тепер поруч із нами — африканська держава Есватіні (Свазіленд). На один бал нас випереджають Замбія, Непал, Єгипет, Філіппіни та Алжир — всі вони мають по 33 бали.

То куди ж ми прямуємо із ким мріємо воз'єднатися? З Європою чи Африкою? Європа і світ тепер поруч із нами на єдиному фронті визволення людства від страшного рашизму. Вони підтримують його матеріально, зброєю і духовно. Контрфронт тримають метастази із московії. Щось подібне простежується і на так званому невидимому внутрішньому корупційному фронті. Приховати темні помисли задля власної наживи під вишиванкою і лицемірними промовами тепер уже не вдасться нікому. Під вишиваною сорочкою справжнього українця має битися щире українське серце а не пінопласт у формі важливого людського органу.

Пропоновані увазі читачів авторські твори Віталія Клімчука, члена Національної спілки журналістів України, письменника, заступника директора Обласного науково-методичного центру культури, не претендують на здобуття відзнаки у творчому конкурсі – ці матеріали можна використати як цілісні твори для сценічного виконання, написання тематичного сценарію або просто прочитати для підняття бадьорості духу. Пропонований жанр автор назвав політичною сатирою. Адже у віршованих байках відображаються реальні події воєнного часу, відбувається миттєва реакція на неоконкретні дії загарбника. Авторське сатиричне перо теж може бути конкретною зброєю супроти ворога.

Мішень

Слова, загострені мов бритва
І шквал емоцій на щодень,
Із наших вуст, сердець – молитва
Бо ми для ворога – мішень.
Дитя, що робить перші кроки
У звуках радісних пісень,
дзвінок що кличе на уроки,
Учні за партами – мішень.
Хтось видивляється в приціли
Щоб зупинити стук сердець,
щоб сонце тіло більш не гріло,
щоб звести людство нанівець.
Це ж не Соддом і не Гомора,
хто взяв на себе судну роль?
Відома ката всім потвора
Тирана безневинних доль.
Його, ще ніби, носять ноги
По грішній зраненій землі,
Давно свідомо зрікся Бога
І причаївся у кремлі.
Порожній череп не замінить
Всю повноту златих кишень.
Від кого зло по світу лине –
Той перша є для нас мішень.

За байраком байрак

За байраком байрак, біля хмар – байрактари,
Біля хати уже не вечеря сім'я,
Вже хрущі не гудуть, після точних ударів
На Вкраїнській землі лиш саме череп'я.
Двоголовий орел склав і крила, і ласти
Пір'я з курки летить мов під снігом земля,
Отамани в штани уже встигли накласти
На урал у підвал повтікали з кремля.
Ну, щоб, здавалося, москва?
Горілка, мат і більш нічого
А час її уже спливає
Весь світ їй пише некролога.
І на оновленій землі
Врага не буде супостата
Забудем слово «москалі»
І біснуватого їх тата.

Грамота

Я дістаю із шухляди в столі
 Неначе шкіру вічного мамонта,
 Кар'єри моєї сумні шаблі –
 Почесні подяки і грамоти.
 Гербасти, печатні, розмашисті,
 За труд, за героїство, за...за...
 Словами до серця лащаться
 А в серці сльоза і гроза.
 Вони ж бо вручалися знаково,
 Грав навіть при тім оркестр,
 Для всіх працював однаково
 Фальшивий, знатний ресстр.
 Папір без конверта зі стимулом,
 Лиш потиск руки чиновника,
 Очима радісно блимали
 Совкові колеги-човники.
 Хто в рамці прикрашує стіни
 А хто тримає в шухляді.
 Вже слава від них не лине,
 Забулися добрі дяді.
 Забудьте, як всі забули
 Плеяду обманутих «грамотних».
 Та нині це – не минуле
 Живуть і сьогодні мамонти...

Вишиванка і «више Ванька!»

Чи промовить москаль «вишиванка»?
 Трудне слово, немов «паляниця»,
 Якось ближче сказати «више Ванька!»
 Для тупого кацапа-п'яниці.
 Та й «п'яниця» – язик заплететься,
 Як і ноги від кухлика браги,
 «Више Ванька» налле і нап'ється
 І втамує похміллячко-спрагу.
 «Више Ванька» задерти лиш носа

Може з приводу «руського міра»,
 «Више Ванька» летить із утьоса,
 «Више» танка, чужої квартири.
 Хіба ж «мать» вишивала сорочку,
 Чи тримала в руках тільки рюмку?
 В матах «мать» римувалась в рядочки
 І не вишитих у візерунки.
 Косо хлопці стоять у воротах
 Їх розхитує випита водка,
 Ех, рассеяна в світі голота
 В колпаках і косоворотках!
 Косо погляди косить москалик
 Із похмілля трясє лихоманка,
 «Више Ванька» тримай в руці шкалик
 Бо умом не понять Вишиванку!

Баран і нові ворота
Байка

Був собі Баран на світі,
 Скубав травку біля плота
 І в часи спокійні, ситі
 Споглядав нові ворота.
 Мріяв він про двері власні:
 Накосив травички-сіна
 І купив ворота класні
 За цілком пристойну ціну.
 Враз зробився круторогим:
 Вівці всі, розкривши рота,
 Знявши куряву з дороги,
 Мчать дивитись на ворота.
 А Баран стриже з них вовну
 Вхід і вихід тепер платні,
 Пасовища полюбовно
 Не загальні, а приватні.
 Соковита та солодка
 Травка кожному в коробці,
 І розмова тут коротка:
 Я – Баран, ви – дурнолобці.
 А за крадену травичку
 Установлена ціна:
 На баранячому віче
 Бекать лиш за Барана.

Тут не мораль, прохання щире,
Бо є проблеми й між людьми:
Ми часто плутаєм ефіри
І з новими ворітьми.

Круті бункерні кроти

Байка

Був собі незрячий Кріт,
Ворог і противник Сонця.
Споконвіку його рід
Темноти був охоронцем.
Страшний морок і пітьму
Узаконив під землею,
Влаштував собі тюрму
І втішався тільки нею.
Для поживи – хробаки,
На десерт – коріння глоду,
Підземельні крутяки,
Геть забули про свободу.
Сталось так, що старший Кріт
Якось виглянув назовні:
Засліпив яскравий світ
І вся сонячна гріховність.
«Треба людство визволять!» –
Прийшло рішення миттєво,
Кабель став перегризати
І усі вузли життєві.
Скрізь погасли ліхтарі,
Спорожніли водні труби,
Всі підземні трударі
Вигризають путь до згуби.
Закликають до пітьми
Бо у ній життєва сила,
Навіть власними кістками
Вистеляють тут могили.
Перегризли всі дроти,

Розтерзали геть коріння,
Навіть красені мости
Похилилися камінням.
Темні справи, а проте
Боротьба іде прозоро –
У потребі золоте,
Сонце і яскраві Зорі.
Не врятує гризунів
Навіть бункер в підземеллі,
Всіх отих крутих Кротів
Дружно викурим з оселі.
Хто Кротам відкриє очі?
Для них Сонце – сліпота,
Про «Кротячий мір» торочать,
А той «мір» є темнота...

* * * *

Тут належало б мораль
Оприлюднити читачу,
Але там де є москаль,
Там мораль суто кротяча.
Хай пробачать нас кроти,
Що живуть в глибокій ямі,
Що в умовах темноти
Їх порівняли з москалями.

Трутні

Байка

У вулику, що у садку стояв роками
Зчинився неймовірний шум і гам:
Не полетіли бджоли над полями,
Не носять меду у солодкий храм.
Обурюються в злості невгамовній,
На трутнів критики спрямовують жало:
– Були б засіки наші давно повні
Якби тих трутнів зовсім не було!
І вирішили бджоли одностайно
Прогнати з вулика паразитичний рід:
– Нехай покинуть дім наш, і негайно!

– Щоби пропав їх ненависний рід!
Проте із невгамовної породи
Потрібно все ж лишити трутняків –
Задля продовження традиції і роду,
Хай лишиться хоч кілька лайдаків.
...Вже сонце піднялося у зеніті
А трутні вже вписали в протокол –
«Залишити єдиного для хіті,
І возвести його, одного, на престол.
Додати замів, помів, консультантів,
Спеціалістів, експертів в стократ,
І для таких неперевершених талантів
Негайно забезпечить більший штат!».
При ділі у сім'ї вже трутень кожний
І плани вулика глаголить наперед.
Та стільники, як і були, напівпорожні,
Як і колись, кудись зникає мед...

* * *

Навчилися ми розпізнавати зло
І рішення придумувати путні,
Та проти трутнів грізне помело
Не доручаймо «компетентним» трутням.

Пісьмо сина-орка з України

(Майже за Сірожою Єсеніним)

Ти іще жива, моя старенька?
Поки що живий і я.
Як хатинка, схилена й маленька?
Бо у мене тут депресія...
Тут такі на Україні села –
Що не хата, так тобі палац,
І живуть тут радісно, весело
І без бражки, і без зайвих фраз.
Ти ще ходиш у старій куфайці,
Що з гуманітарки привезли?
Пенсію на хлібчика окрайця
Цього місяця хоч вчасно принесли?

Чув, що ти хвилюєшся за сина
Бо воюєм на чужій землі.
Нас не милує потужна Україна,
Нас не поважають у кремлі.
Вчора ми ходили у атаку
З бою повернувся тільки я.
Ті бандери нам надерли с+аку,
Що у мене знов депресія,
А точніше, мабуть, діарея,
Бо вонючий захід – то від нас,
Обісрались ми тут за ідею
І патріотизм уже погас.
Хочу я вернутися додому
У стареньку хату край села
Не в гробу, а хоч напівживому
І напиться, щоб башка гула.
І не заставляй молитися, не треба!
Нам гріхи не змити із війни.
Нам не бачити зірок і неба
Бо служили ми у сатани...
Тож забудь печалі і тривоги
Перестань дзвонити і страждати,
Не ходи в куфайці на дорогу
Бо не буде в чому зимувати...

Диктування диктанту диктатору

Як кремлівські дилетанти
Пишуть у он-лайн диктанти

Уже в наступний листопад,
В осінню пору золотисту,
Диктант писати буде рад
В кого немає навіть хисту.
...В сирій темниці за уралом
При світлі-блиску каганця
Сидить і пише пером-жалом
Важкого тексту писемця.
Він під диктовку ще не звук,
Бо як-не-як – москальський фюрер,
Він руський прикусив язик
В контексті всіх рашиських тюрем.

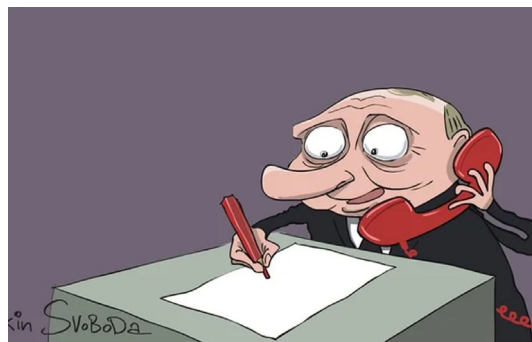
ПОЛІТИЧНА САТИРА

За прісну чашку баланди
Готов писати все, що скажуть,
Дадуть, можливо, ще й води
Та ще й ін'єкцію від сказу...
Звучить із гучномовця слово,
Що одізнеться наче криця,
Папір, чорнильниця готові,
Отож виводим – «па-ля-ни-ця».
Скрипить перо, а, може, зуби,
Горять сирі у грубці дрова,
Це не «язик» цинічно-грубий,
Це милозвучна щира мова.
«Русі столиця – місто Київ»
Тремтить скоцюрблена рука
А голос внутрішній аж вис
Залізом груди розпіка.
«Корабль російський пішов на*уй!»
О, це вже ніби як постфактум,
Сиди й руками не розмахуй
Від еротичного контакту.
«Україна – світу житниця»
«Філіжанка», «Теревені»,
«Язык – лівер, ні-се-ніт-ни-ця», –
У писаки змogli жмені...
«Дайте щось писать по руські!»
А в очах така печаль...
Гучномовець каже: «Дзуськи!» –
–Товариш москаль,
На Україну шуток не скаль,
Разучите ету мову, напишіть собі диктант,
Це Маяковський мовить слово,
Ваш пісатель-діверсант!
Ухопився за макітру
Той писака-літописець,
Випить зараз би пол-літра,
Закусити жменьку рису.
Може, щось прозріє в мізках,
Може, проковтне язика,
Бо не можна отак різко
Розтоптати «народ великий».
Десь скриплять по руських селах
Пишуть грамотно диктанти
Ті писаки невеселі
Без похмілля і таланту.
Сіра маса у тумані
Прозріватиме повільно,
Їм диктують всім старанно,
Справжню мову, щиру, вільну.
А колись вони писали
«Карл украв у клари корали...»
А якби ж вони не крали
І чуже не забирали?
Москалі, учіть без лєні,

Розумнішайте водно́раз,
Так як вчив великій лєнін:
«Что б еще раз і ещѣ раз!...».

* * *

Все, замовк в пітьмі динамік.
Навкруги тривожна тиша.
На папері свій ім'ярек
Той писака ще допише.
У рядочок косо-криво
Ляжуть літери як тло:
«Написав диктант важливий
Напівграмотний ху*ло».

**Московському сатрапу до ювілею:
замість ордена й медалі – на палю!**

Кремль. Дворець серед колон.
У палатах – всі вельможі.
Серед зали стоїть трон
А в нім цар, на чорта схожий.
Лисий, злий немов кощей
Про безсмертя тільки мріє.
Перед ним стоїть плебей,
Він читає з бумажки вміє.
То є речник-секретар
Оприлюднювач маразму,
Що, піскову, скаже цар,
Той вторить з ентузіазмом.
Цар справляє ювілей,
Сімдесят йому годочків.
Десять літ як той кощей
Бере пенсію візочком.
Авто, яхти і хорони,
Банки, золото, валюта.
Хоч не всі у нього дома
Все ж дожився до салюту.
Фейєрверки і промови,
На концертах піють оди,
Ювіляр бажає крові
І посади воєводи.
Окрім торта, свіч і краму
Принесли мішок паперу,

Там листи і телеграми
Президенту-мародеру.
Їх піськов читає чітко
Давлять вуха децибели,
Перечитує відкритки
Наче млин полову меле:

«...Вам вітання від «росцирка»!
Наші клоуни в екстазі,
Підняли ви планку-мірку
Комедійних справ наразі.
Референдум на Донбасі
Вище всіх похвал на світі,
І жонглеру бідоласі
Того навіть не вчудити.
Сім десятків – це не жарти,
Треба вже іти із цирку
Мабуть вам курити варто
Не тютюн а файну ширку...»

«...Ветер в харю, а я шпарю,
Відел я кремльовський трон,
І корона вас не старіт,
Ви в короні як кобзон.
Ветер в харю чудний царю,
Вас куда-то унесло,
Клічку вам любезно дарят
Не пахан, не царь– х*йло!
Ви, батяня, не комбат,
Ваше місце на уралі,
Где не в бункері сидят
А пашут на лесоповалі!
– С уваженієм к тебе –
Музиканти із »ЛЮБЕ”».

«...Вас вітають футболісти
І вся армія спортсменів,
Всі ми дуже хочем їсти
Та нема у нас натхнення.
Нас не хочуть визнавати
І не кличуть на турніри,
Горе нам, дурний в нас тато,
Втратив розум він від жиру.
Ви ж борець у кімоно
Вам пора би йти з помосту,
Зачекались вас давно
Стрибуни у воду з мосту.
Камінь вам іще на шию
Дві ноги – в міцний бетон.
Про таку кар’єру мріє
Кожен руській фараон».

«...Милий куме, з ювілеєм!
Врятував мене з полону,

І за мной не заржавієт –
Стану ножкою для трона.
Шле кума привіт оксана,
Хоче царські башмаки,
Ні, вона від щастя п’яна,
Чи перчатки із руки.
Ми такі, що хочем з тебе,
Щось із царської руки,
Або зірочку із неба
Або срібні п’ятаки.
– Вдячні вам медведчуки».

«...За дитинство путне,
За тривожні дні
Дякуємо, путін,
Ми уже на дні.
Ми ще октябрюта
У нас вічна осінь,
Нас усіх за ґрати
Із дитинства просять.
В подушках медалі
Ми готові нести
Вам, в білих сандалях
У поході хреснім.
Аж до мавзолея
Проведем вас в сутінь.
Діду, з ювілеєм,
Старигане путін!»

«...Царя храни, владико,
Бо він твій раб навіки,
Вітаю вас із шиком,
Без галасу і крику.
Для вас про тепле місце
Домовлюсь в небесах.
А ви мені коритце
Даруйте у речах.
Люблю я нерухомість
(бо я ж таки монах)
Хоча моя свідомість
Панує в тілесах.
У вірі наша сила,
А віра – у царя.
– З повагою – кирило,
Що вам служив не зря».

«...Любий вово-ювіляре,
Ти прожив немало літ,
Час протерти окуляри,
Поубавити живіт.
Я – твоя подруга мила,
Не красуня, все ж з косою,
Ні, не та, що начудила
Як прем’єрила з тобою.

ПОЛІТИЧНА САТИРА

Я без імені і роду.
Я невчасний гість і баста,
Я не жінка, я колода,
Пора, вова, скласти ласти.
Цього разу попливемо
Ми у даль не в кораблі
І без болісного щему
У країні і в кремлі.
Заберу тебе з собою,
Про це просить цілий світ.
Йдемо до вічного покою
Бо ти є старезний дід...»

* * * *

Зачитався-зажурився
Речник-глашатай пісков.
Задрімав на троні вбивця,
Сон його міцний зборов.
Сняться все йому вітрила
В сірій вранішній імлі,
Мчить його могутча сила
Кудись в руській кораблі.
Не в морські яскраві далі
І не в хвилі темно-сині –
Несе фюрера... на палю
Серед степу в Україні.

Референдум: А нам «до фєні» ваші бюлетені!

*«Театральна декада» в Лугандонії презентує
чергову комедію*

Холодні дощі і пронизливий вітер.
У хаті без вікон стоїть холоднеча.
Та псевдомистецтво не можна спинити –
В дворі на видовище суне малеча.

Бо там обіцяли лялькові спектаклі,
Там дяді і тьоті гратимуть ролі,
Збере телевізія кадрів по краплі

Аби верещати в ефірнім роздоллі.

Кричать мегафони, разносять легенду,
Іде з автоматом при групі конвой:
– Всім срочно явіцца на РеФерендум!
Ми все возвращаємся в рашу, домой!

Кого упіймали – дають папірчину
А там – «ізлиняє» волі під дулом,
Мовляв, добровільно іду з України
В болото брудного московського мулу.

І довго не думай! Патрон наготові,
Лиш звести до скроні цівку металу,
Розписуйтесь вдячно у щирій любові
До водкі-сельодкі, забувши про сало.

А хто з мужиків годен сісти в окопи
Тому ще й у руки всучать повістку,
Іди воювати супроти укропів
За склянку водяри й обглодану кістку!

Освясчує дійство московський попяра,
Водичкою кропить, і словом, і ділом.
А тих, хто не згоден – чекатиме кара –
У голову батюшка влупить кадилом!

А ось – надзірателі, всі іноземні
Приїхали здійснювати пильні контролі:
Буряти, башкири, чеченці нечемні,
Сябри білоруси із власної волі.

Є гості, що з'хались без перепони,
Сусіди із братніх республік-сестер,
Їх пишуть в реєстри «Свої. Лугандони»
Йде обмін гостей з «ел-єн-єр» в «де-єн-єр».

Чекали контролю з кремлівської раші,
Проте не приїхав очільник кремля.
Бо місце достойне його – у параші,
Не прийме лайна українська земля.

А діти уже вимагають забави,
Приїхав театр, є вже маріонетки,
Дорослі дядьки грають дивну виставу
Та ще й роздають всім присутнім газетки.

На шпальтах реклама про світле майбутнє,
Про вольную волю під знаком кремля,
Ось так посадить би в.путня на прутня

По курсу пророка його корабля.

На вулицях, скверах, фасадах будівель
Яскраві у фарбах сяють білборди,
Достойні ганебних історій архіву,
Де шкіряться раші потворнії морди.

А гасло кричуще, цілком справедливе:
«Ми повертаємся в рашу, домої!».
Тримайтесь рашисти міцніше за гриву
Ми всіх вас відправим на вічний покой.

Бо дім ваш десь там, за далеким уралом,
Чукотка, камчатка, де білий ведмідь,
Вас люті морози вже там зачекались,
І ваш корабель на причалі стоїть.

Доставить усіх на морозне безлюддя
І серед тюленів проводьте «опрос»,
Поставте для «путі» на кризі погруддя
Та ще й напишіть «вова велікорос».

Бо шкода паперу на ті бюлетені,
Що ви зіпсували друкованим знаком,
Бо ваш РеФерендум, по суті, «до фені»,
Ним краще підтерти кацапську сраку...

**«Учіцца, учіцца,
і ещю раз ...напіцца!...»**
*Як на Вкраїні окупанти беруться «сіяти
таланти»*

Дзень-дзелень! — луна повсюди,
Хтось шикуються в лінійку.
На плацу зібрались люди,
Агресивні, як на бійку.
Ось і школа, ось і класи,
Вікна вибиті і двері,
Офіцери у лампасах
Щось карлючать на папері.

То є, дітки, окупанти,

Недалекі вчителі,
Будуть розвивать таланти
Зі стаканом на столі.

Із указкою правиця
Щось вищукує на карті
А при вході, як годиться
Інший телепень на варті.

То, мабуть, і є «охрана»,
Захистить діток від «банди»,
Перше вересня на ранок
Дасть урок русня-команда.

За рублі з трьома нулями
Будуть вчити вас, малята,
Із тупенькими лобами
Адигейці і буряти.

Їх покликала дорога
І можливість заробити,
Їхня мова вельми вбога
Бо не вміють говорити,

Тож товчуть водицю в ступі,
Про історію расєї,
То звучить не дзвін а тупість,
Що загорнута в ідею.

«Лугандони», «де-не-ери» —
Географія на карті,
Знову йдем в ссср ми
Под «єдіначало» партій?

Як зробити з мудрих діток
Лобуряк і тупаків?
Треба пити, пити, пити,
Брати досвід з пияків.
Там, де водка, там расєя,
Там і море по коліна,
Руське судно, по ідеї,
До мети вже мчить невпинно.

Хтось на дошці «паляниця»
Написав пароль-тривогу,
— Дєті! Слово негодіцца,
За нево накажем строго!

І товкмачить вчитель знову,
(Голос перейшов у крик)
— Навсегда забудьте мову,
Будем ізучать язык!

Вимагає а не просить
Вірно підписать тетрадку:
– Пішем дружно – «малороси»,
Привикайте все к порядку!

«Педагог», (о, Боже милий!)
Приніс в школу спозаранку
Пляшку міцного «чорнила»
І налив собі у склянку.

Празнік надо би отметить –
Разогнать похмелье-смуту:
– Кто вісит на том портрете?
Это фюрер – вова путін.

Он історік-математік,
Знаєт сложніє науки,
Он немого маразматік
І в крові у деда рукі...

Дзень-дзелень! – прийшов інспектор,
Вивів «вчителя» із класу,
Захмелів добряче лектор,
Від п'яниць немає спасу...

Спорожніла зовсім школа.
Розбрелись в задумі діти.
На педраду як ніколи,
Не прийшов ніхто сидіти.

Педагоги «отмечают»
І день знаній, і зарплату.
Завтра в школу «опоздають»,
Багатьох будуть шукати.

Всіх директор телефоном
Через російськй мат-говірку,
Повідомить по закону
Про роздачу безкозирок.

Всі, так, звані педагоги
Вчителі і вчительці
Поспішатимуть в дорогу
Щоб ніяк не забариться.
Всіх на палубі фрегата
Русськй мір збере до купи
І добірним русськйм матом
Відішле усіх до д*пи.

Ну, а дітки, на причалі
Помагають їм платочком

І озвучать морські далі
Звичним вже шкільним дзвіночком.

Дзень-дзелень – пливають до раші
Вчителіці й вчителі.
Вірним курсом до параші
Йдуть російськйі кораблі!

Наші любі «воріженьки»

У славні українському, легенько
Культурно, ввічливо лунає клич –
До недруга взивають «воріженько»,
Немовби він вельможа чи панич.
І смерть для супостата в ранніх росах
Надійно забезпечать козаки,
Лежать ті воріженьки у покосах.
Снопамі без коріння, хробаки.
Любити ворога, то перше діло,
Для нього не тупий а гострий меч,
На поле бою йти рішуче й сміло
Стинати їм голівоньку із плеч.
А згодом всіх з почесним ешафотом –
В могилоньку, в земельку, без фанфар,
На пам'ять рідним навіть гарне фото
Із висоти організує байрактар.
Всі рученьки і ніженьки до купи
Зберемо з поля вдалої борні,
А уцілілих, як моральних трупів
Всіх відішлемо в глибину русні.
Нехай розкажуть як із воріженьків
Брати-слов'яни множать цифру «двісті»
І як боронять Україну-неньку
Їх руки плугатарськйі і шабlistі,
Щоби ніколи в відчайдушних мріях
Чужої не бажалось їм землі.
Попутнього вам вітру у вітрила
У трюмах руських суден-кораблів!

**Московські храми –
як ворожі дзоти**
*Про дивну сатанинську силу
від московського кіріла*

На майдані біля церкви
Відбуваються конфлікти,
Одні люди – в ролі жертви,
Інші – оголили лікті.

Витрясають кволу душу
Із ослабленого тіла,
Комуś пузо вельми душать
Бо в противника є сила.

Ділять церкву. Храм звисока
Поглядає на юрбу.
Чоловік з підбитим оком
Вирива з дверей скобу.

У хустках парафіянки
Верещать дзвінкоголоссям,
Вони тут вже спозаранку
З розкуйовдженим волоссям.

Чути крики, навіть мати,
Хтось когось зацідив в зуби,
Одні хочуть щось узяти,
Інші – повернути згубу.

На майдані біля церкви
Повна чаша із емоцій
Непорозуміння вперто
Тінню пре на кожному кроці.

В храмі – «руський дух» і «мір»,
Тут рулить московська сила,
Офіційний поводитир –
Образ рідного кіріла.

– Люди! Ми тут без протекцій
І москва від нас далеко,
Волю нам подав Алékсій
І немає небезпеки!

У нас батюшка хороший
З бородою і у рясі,
Йому навіть платять гроші
Не у гривнях а із раші...

– Ти, Іван, мовчи, як риба
Бо не відаєш, що дієш,
Піп у нас, то справжня глиба,
Пожинає те, що сіє!

Він у нас завжди «глаголить»,
І співає «пакі, пакі»,
Не відмовиться від столу
Від закуски і табаки...

– Ви розкольники, і баста!
І немає у вас вери,
Бо в молитвах досить часто
Ви взиваєте Бандеру!

Віра наша канонічна
В рамках ем/патріархату,
І молитва руська, звична
На чолі з кірілом-татом!

Українська, православна,
Незавісіма, з нуля,
Ще поставим в церкві ставні,
Як на вікнах у кремля...

– Щиро вам скажу, по суті,
Наш сусід не зовсім жлоб,
Я сам бачив як той путін
Перехрещував свій лоб.

Мабуть «Вірую» він знає,
Бо рассеї справжній син,
Про народ свій любий дбає,
Справжній він християнин...

– Не дамо храм на поталу
Тим раскольникам-бандітам,
Їм завжди усього мало,
Чужим хочуть володіти!

...Біля церкви, на майдані
Час від часу «Пливе кача»,
Діти і мужі кохані
Мовчать в трунах і не плачуть

Їх серця волають криком
До свідомості вірян:
«Хто вкорочує нам віку? –
То ж від рук московитян.

Перст напутній від кіріла
Нас благословив на смерть,
Темна сатанинська сила
Затягла вас в круговерть.

Храми, як ворожі дзоти
Вас тримають у покорі,

ПОЛІТИЧНА САТИРА

До кремлівської мерзоти
Вас єднають мізки хворі...».

...На майдані біля церкви
Знов руйнуються мости,
І щоденно нові жертви,
Свіжі тесані хрести.

А в овечій добрій шкурі
Знову шкіряться вовки
І в елейному амурі
Скулять пісню «батюшки»,

Про «єдину, канонічну,
Автономну і святу...»
Звично і шизофренічно
Сіють власну сліпоту.

* * *

На майдані біля церкви
Ще не змовкла спірна річ.
Всі в очікуванні жертви,
Щоб свідомістю доперти
І тягар зіпхнути з пліч?
...Явно
Затягнулась
Ніч.

По вулицях ху*ла возили

По проспекту, вулиці, алеї,
Через місто, селище, село
У залізній клітці в день рассеї
Їде експонатом сам ХУ*ЛО.

Є табличка на общепонятном:
«Всеї рассеї преподобний цар.
Всеєм осмотр розрешено бесплатно.
Очень интересний екземпляр!».
Це вже не Петро, що був там «Першим»,

І не «друга», тобто Катерина,
Він у клітці – безголовий вершник,
Вередлива і страшна скотина.

А була колись страна «рассея»,
Розвалилась завдяки йому,
За яку таку, скажіть, ідею,
Посадили вову у тюрму?

Вляпався в історію «намедні»,
Знають навіть діти з букваря,
Він – владімір з іменем «паследній»
Той кого турнули із Кремля.

І у пам'ять про міцну країну,
Кожен рік в день літнього тепла
Возять по Європі цю скотину,
Різновид рогатого ХУ*ЛА.

Діти подають йому цукерки,
Пряники, морозиво, халву,
Та від клітки відганяють клерки,
Кажуть, він просрав Москву.

Не вживає цар халви і хліба
Навіть воду він не п'є, а кров,
Нехай скаже комарям «спасібо»
За проявлену від них любов.

Не порожні, з кров'ю комариці
Залітають путіну у рот,
Він же цар, царям усім годиться
Хоч би від комах, та все ж щедрот.

Заборонено підходити до клітки,
Враз відтяпає зубами плоть.
Особливо потерпають дітки,
Любить жирних симпатичних тьоть.

Він вважає, що повинен зжерти,
Все, що й так належить лиш йому,
Всі границі він бажає стерти
І зробить імперію-тюрму.

Не вдалось сховатись за Уралом,
Бункер раптом хтось закрив на ключ,
Зрадили в момент вірні вассали,
Пов'язали вову голіруч.

Всі вони чекали на звитягу,
Ордени, медалі і звання.
Та чекала всіх одна ГААГА,
Ось така вже трапилась фігня.

Курява здіймається в дорозі

Бо везуть не тільки кліть ХУ*ЛА,
На шляху до пекла, (не до Бозі)
Вже кипить у казанах смола.

Клітка для окремого джигіта,
Що є родом із широт Чечні,
Там табличка до дверцят прибита:
«То кадилов. Помагав русні».

Через ґрати, лячно і сердито
Визирають слуги сатани:
Соловійов-песков з привітом,
І лавров з шойгу як увісні.

Бідолахам навіть і не снилось
Про такий безрадісний фінал.
Та в мішку не заховаш шила:
«Каждий заработал, что искал!».

Трубадури верещать повсюди,
Гучно всі озвучують кортеж,
Вийшли подивитись чудо люди
І дивуються усі без меж.

День рассеї наче чорна дата,
День ще є а ось країни – нема.
Як нема і жодного солдата
Є лиш клітка, ґрати і тюрма.

І немає йосипа кобзона
Він би вшкварив пісню «день побєди»,
Десь далеко чути дивні дзвони,
То кіріл на дзвінниці ще «брєдіт».

Для газманова олега піп кирило
Грає пісню-здравницю ХУ*ЛА,
Хоч вона, по суті, вже безсила
Та усе ж годиться для села:

- Масква! Званят калакала,
Канєц! Для путіна-ху*ла,
Бом! Бом! По колоколу лбом,
Ідьом! За русскім корабльом!

Чєлом царю всея русні от верноподданого «бацьки» (Рапорт)

Чолом з розмаху в землю вдарю
І даже стану на коліна,
Доповідаю государю
Про те, як жїє Україна.
Не дай нам Бог таких сусідів –
Тривожать серце і границю,
Щоб я на троні не досидів
І врятував свою сідницю.

Та й вам не солодко у раші,
Кремлівські стіни – не броня,
Хіба молитви чує наші
Через кіріла хтось щодня?

Я – атеїст, но православний,
З кірілом є в нас розговор,
Співаєм ми друг другу славні,
Антихрист він, а я лиш вор.

Благословив кіріл походи
Моїх армійців на Волинь.
Я, як завжди, з ним ніби згоден
Киваю черепом як кінь.

Проте у нас тепер городи,
Капуста, бульба, буряки,
А ми – селянської породи,
Нам воювати не з руки.

Сябри у плен біжать галопом
А там нужна робоча сила.
Тож мабуть ви ідіте в ж*пу
Із преподобним тим кірілом!

А бульбу хто копати буде?
А сінокоси і жнива?
У нас сябри, нормальні люди
У них твереза голова.

Коли уборочну завершим,
Тоді на зиму йдем в атаку,
Я сам, на тракторі, як вершник
Подам сигнал (як свиснуть раки).

Ти ж знаєш, царю, там – бандери
Чекають кріпаків-рабів,
Забули як в еСеСеСеРі
Ми спопеляли буржуїв.

ПОЛІТИЧНА САТИРА

Послав би Колю, свого сина
Нехай би орден заробив,
Та от, боюся «джавеліна»
І свіжих струганих гробів.

УПА зніме із тіла стружку
Бо там – колиска вояків,
За упокой підняти кружку
Там ладні всі за москалів.

Кума у мене із Волині,
(Ми якось зналися у Бресті)
У неї очі такі сині
А в мене карі і безчесні...

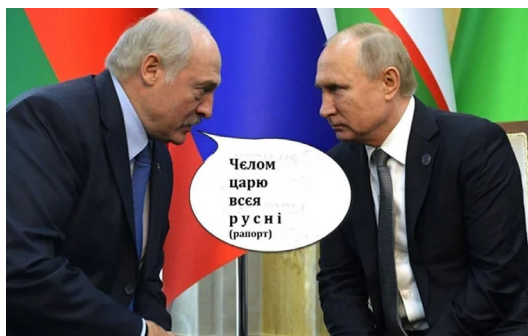
Знімаю я штани з лампасом,
На цвях припну свою фуражку.
Я на чуже, звичайно, ласий,
Та на душі тривожно й важко.

І не пробачить мені Коля
Що я, ось так, чомусь зненацька
Не передав йому престола,
Неначе вітчим а не «бацька»...

У мене тут особий вимір
Між словом, ділом і думками.
Воюй з сусідами, владімір,
А ми, якось, між крапельками...

* * *

Заадресовую конверта.
Адреса: раша, до кремля.
Печатка. Підпис. Все відверто.
Ідемо курсом корабля.

Вождь показує дорогу
*Обращеніє вождєя пролетаріата
для заблудшої русні*

– Дорогой таварісць! Слухай
Слово вірного вождє:
Зря потилицю не чухай, –

Вам я більше не суддя.
Хто придумав Україну?
Кажуть, ніби я і квіт.
Я б того на гільйотину
Запроторив на той світ.

Він володя, я – володя
Класики маразму.
Шиза нині дуже в моді,
Нею спокій дражнять.
Я придумав комуняків
І світле майбутнє,
А ви, йдіть панове, в с*аку,
Хай веде вас путін!

Скільки можна хворе тіло
Нищить в мавзолеї?
Лишаєм воно покритось
Спрагло за землею.
Ще й здригається моментом
І болять суглоби
Як вчергів з постамента
Б'ють мене у лоба.

Повалили і забули,
Дайте діду спокій,
Ні! Володя знову р'улить
На камінь високий!
Геп та геп! В асфальт з розгону!
Мізки по дорозі...
Я, як атеїст, поклони
Ладен бити Бозі!
Схилю лисину в повазі
І зніму кашкета
Вбережи мене наразі
Від падінь і злетів!

Послідовники погані
Содержать коханок,
Громогласно і впізнанно
Гімнасток-панянок.
Я, Крім Наді, мав Інессу
Соратницю вірну,
І не знала про це преса
Бо була покірна.

Випускали ми в друкарні
«Іскорку»-газету
Там було все чітко й гарно
У межах бюджету.
Потім «Правда», «Труд», «Ізвестія»
Все було, О'кей!
Нині ж преса – лжива бестія

Як «Раша тудей»!
Там тепер такі ведучі
Без совісті грама,
Наче вони – діти сучі
Як і їх програма.

А війна-спецоперація?
Скільки вже понесли втрат?
Прочитайте мою працю ви
«Шойгу вперед, а два – назад».
Бродить привид по Європі
І тремтить рассея,
Незабаром будем в ж*пі
За дурну ідею.

В степу безкраїм за Уралом –
Буде другий мавзолей.
Мені в кремлі вже не пристало
Лежать серед тупих «вождей».
В стіні багато є «двохсотих»
Пора їх скласти у мішки
І влаштувать стрімкі польоти
З моста в глибінь москви-ріки.

А я, як вождь і пролетарій
Не прочь вернутись до «разліва»,
Хай розливають в різну тару
Під брендом водку, вино й пиво.
Допоки я на постаменті,
В Донбасі, (хоч і тимчасово),
То скористаюся моментом
На проголошення промови.
Вона коротка, і, на жаль
Правдива і проста як двері,
Я підсумовую мораль
Кровопожадливих імперій.

До комунізму довгий путь
Привів усіх в пітьму й тумани.
Куди тепер народ ведуть
Шойгу, лаврови і путани?
Я, з постаменту, як годиться
Кермо тримав через віки
Моя провидиця-правиця
Давала мудрі вказівки.
Зламався нині навігатор,
Біда з керуючим кремльом.
Вам каже лєнін – вождь і тато:
– Ідіть за руським корабльом!

«Бацьки» – ума небагацько

Телестудія. Софіти.
Об'єктиви. Мікрофон.
Бацька буде говорити.
Президент. Король. Барон.
Запитання на папері.
Все узгодженно зарання.
Двоє у прямім етері.
Пуск. Початок із звертання:

– Дорогі мої собрати!
Знаю, що таке війна,
Вона вбила мого тата,
Ось така страшна ціна.
Мама дев'ять літ носила
Плід під серцем білоруса
І нарешті народила,
А у сина – вже є вуса!¹

Ось такий я хлопець бравий
І про мене слава лине
Мій дідусь був, що цікаво
Тарас Бульба, з України.
На честь діда ми картоплю
Ростимо у Білорусі,
А ще я курю коноплю
І нікого не боюся.

Не боявся з юних літ
Керувать крутим колхозом,
Скільки вже на троні літ
А усе смердю навозом.
Бо я родом із селян,
Курчат лічу восени,
Обробляв старанно лан,
Ловив кошиком в'юни.

І один такий в'юняк
Заліз сонному у рот.
Я не став ридать і плакать
А набув його чеснот.
Бацьку голими руками
Не візьме супер-хитрун,
Відбиватимусь ногами
І все ж вислизну, як в'юн.

А ось брата покусали
Хижі звірі у тайзі,
То були дикі шакали,
Рана й досі на нозі.

¹ Лукашенко О.Г. нар. 1954р.

ПОЛІТИЧНА САТИРА

Досі хижий той оскал
Чути навіть за Уралом.
Чесно кажучи, шакал
Залишається шакалом.

Старший брат мій – із кремля,
Завше слухаю володю,
Спільне все – луги, поля
Зверху він, а я насподі.
А точніше, ми на дні
В сапропелі або мулі,
Так біжать за днями дні
Крутять нам потужні дулі.

Всі до нас чомусь супроти,
А у нас найбільший стаж
Президентської роботи,
Є і досвіду багаж.
Любим ми обидва грацію,
Струнких, гарних жіночок,
Робим їм «спецоперацію»
І народжуєм діток.

Від гімнастики-лілі, в братика
Є приплід – цілий квартет,
Золоті медалі братимуть
Як і мама, за декрет.
І я, сина свого, Коліо
Сотворив на стороні,
Він продовжить мою долю –
Буде трон йому й мені.

Мій земляк-сусід, кухарці
Наплодив дітей здорових,
Тепер пишуть в аватарці
В графі «ФІО» – янукович.
Родом ми із Білорусі,
Президенти хоч куди!
Ми у вічній є спокусі
Влади, грошей, погорді.

Посилав його володя
Як представника кремля,
Щоб зайнять посаду, вроді,
Капітана корабля.
Казав: руками не вимахуй,
Не гуди як лютий шершень!
Та всі послали його на*уй,
Благо, шлють уже не вперше.

Ми на танках в Україні
Не поїдем, бо не файно,

Осідлаємо машину,
Трактора або комбайна.
Брат володя дав задачу
Так переробити трактор,
Щоб стріляти на удачу
Через атомний реактор.

Не піду проти народа,
Людей буду захищати.
А із власного города
Із гармат будем стріляти.
Ціль – земля мого діда,
Братська, мила Україна.
Землю оремо сусіду
Для цибулі, бульби, сіна...

Двадцять вісім літ у владі,
Це, скажу вам, процедура,
Люди всі щасливі, раді,
А захід каже – «диктатура».
Я диктую розпорядок,
Так було і у тюрмі.
Там я мав колись посаду
Про що писали дружно ЗМІ.

Ось і ти, дівча шановне,
Сидиш в студії, мовчиш,
Мабуть, щастям серце повне
І від радості тремтиш.
Ти гарненька журналістка,
Мабуть, я тебе люблю.
Мені будеш за невістку,
Або здам тебе кремлю.
Скажу так – пані удача
Або є, або нема.
Розум теж багато значить,
Всі від мене – без ума.
Мабуть вірус чи зараза
Так вплива на інтелект
Обнуляю я відразу
Мудрий будь-який об'єкт.

Говорили ми, балакали,
Виріж зайвину мою.
А то будеш гірко плакати
Коли виріжу сім'ю.
Підійшли ми до фіналу,
Є одна лишень деталь –
Сформулюй-но людям вдалу
Поучительну мораль.

* * *

Гасне в студії ліхтар,
Вимикають мікрофони.

На екрані – титрів парк,
Літери усі шаблонні.
Із екрану репортерка
Не зуміла сказати слово,
Якби ж на фінал – цукерка,
І солодка, і чудова...
Та, нема її, на жаль,
Загубились думки вдалі,
Мала бути тут мораль.
Та нема, на жаль, моралі.

Красная площадь: вечір. ніч...

*Репортаж із красної площі
победобесного парада*

«Р-раз, рр-аз, раз!» – все мікрофони
Горлопанять з красної площі,
Філіали-лугандони
Горло водкою полощать.
Соловійов за репортера
Умний, наглий і красивий,
За підставку в цього сера
Всім знайомий ілля ківа.
Всім «вніманіє!» і баста!
Самольот летить у хмарі
На мотузці і у ластвах
Приземлилась лиса харя.
Опустилась на трибуну,
Там, де вождь усіх робочих,
(Є там місце ще на труни
Та немає вже охочих...)
Голос диктора торочить
Про перемогу і про слово.
Виступати явно хоче
Із слабою головою.
Раптом лізе на трибуну
Ще один такий Владімір!
Хоч-не-хоч – терпи, красуне,
Це двійник, подвійний вимір.
Матюкались-брюкались,
Кому з них казати слово?
Ківа зуби й яйця скалить
Прислужить обом готовий.
А народ чека промову
Від двуглавого орла,
Тільки птиця хмурить брови
Наче курка, що знеслась.
Щось кудакхає про рашу,
Про свої одвічні землі
І про наступ черепаший,
Перспективи всі нікчемні.
Про Бандеру і нацистів,

І про «братську» Україну,
Що чекає гарні вісті,
А вони не пруть віднині...
Тут втручається колега –
Ще один двійник ля-путін
І скавулить щось сердега
Нерозбірливе й не путнє.
Посинів, кричить «Хайль путін!»
Усім щелепу звелó,
Вся юрба реве по суті:
Путін вова, ти – *уїло!
Щоб юрбу перекричати
Із динаміків – музон
День перемоги став співати
Незабутній всім кобзон.
Диктор голосом залізним
Огласити врешті рад
Хоч, можливо, і запізно,
Що пора всім на парад!
Щоби потім випить пляшку
В підворотні, на луку.
До пустої тичуть рашки
Руку лаврик і шойгу.
Поламали мікрофона
Президенти-двійники,
Осідлають одного трона
Їм, як видно, не з руки.
Важко нині двоголовим
Думка ніби є й нема:
Дурнуватою орлові
В мізках ніч або пільма...
А по площі, по камінню
Йдуть бадьоро і в екстазі,
Демонструючи уміння
Тягнуть орки унітази.
Все виблискує на сонці,
Навіть будка є собача
Із малесеньким віконцем,
А на будці ворон кричє.
Бо той ворон наче льотчик
Замість льотної частини,
Він літати ще охочий
Та нема авіащини.
Ідуть воїни рядами
Несуть пралки, ноутбуки,
Пирогами і пляшками
Переповнені їх руки.
Надо випіть за перемогу
Завтра может і не будет –
Слава президенту-деду
Дураков у нас не судят!..

ПОЛІТИЧНА САТИРА

* * *

Красна площа, вітер виє,
Летить зірка із кремля,
Хтось бажання, якщо вспіє,
Тихо й твердо промовля.
Розійшлися, розбрелися,
Лежать долу транспаранти,
Посварились, напилися,
Деся поділись музиканти.
Сміття, папірці, окурки,
Хмільне чується відлуння,
На трибуні два придурки
Б'ються вперто до прозріння.
Квасять так взаємно пики,
Що уже і не впізнати.
Два брати і два великих,
Двійники одного тата.
Хто з них справжній? Таємниця.
А під надрами трибуни
Спить навіки, як годиться
Справжній тато в справжніх трунах.
Той котрого з п'єдесталів
Вже турнули скрізь і всюди,
Хто забув про всі печалі,
Той, кого забули люди.
Так і вас навік забудуть
Як страшне і чорне зло,
Втім, лиш термін жити буде
Замість матюка – «*уйло».

* * *

Гасне лампочка на площі.
Замоває річ.
Рускій мір дійшов до точки.
Вечір.
Ніч.

«З кремля вибув адресат...»

Кілометри. Довгі милі.
Через тундру. На Урал.
Поштар-печкін на кобилі
В бункер «ліхо пріскакал»
«Кто там? Кто там?» – наче з ями
Кволий голос з-під землі.
«Пісьма вам і телеграми,
Бо нема вас у кремлі!...
Закоцублена правиця
Ухопила за мішок
«А пароль де?» – «Паляніца!»
Кляцнув з вдячністю замок.
...Блима свічка у криївці,
Хтось схилився за столом,

Пильний погляд кровопивці
Вже знайомиться з листом.
А паперів ціла куча!
Вісті в тім'я б'ють «ключом»,
Марки на конвертах – «сучі»
Із російським кораблем...
– «Здраствуй путін! Пише ківа,
Ваш товариш, друг і брат
Жизнь в мене була б красива,
Я би вам служити рад!..
Можу вам на паску яйця
Фарбувать-масажувать
І за хлібчика-окрайця
Готов родіну продать!».
– «Здрастуй, куме! Пише вітя,
Я в бандерівців в плєну,
Якби разом відкупиться,
Бо я сам не потягну.
Обмін я просити стану,
Шлю угоду напряду –
Забирай собі Оксану
Для своїх потреб, куму.
Висилаю її фото,
Роби з нею все, що хоч
Тільки витягни з болота
Бо проймає тіло дрож!...»
...Фото витягнув з конверта
І примружив ліве око.
«Хто ця курвисько відверта
В декольте украй глибоким?
Хіба ж ця була під кумом
Після пляшки «русской водкі»?
Віддай, куме, круглу суму
Й не підсовуй чужу тьотку...»
Глянув на паскудні марки,
(Путівник для корабля),
З горя б випить добру чарку
Бо вже мариться петля.
Телеграма від кобзона:
«Вова. Жду. І Жирік здесь.
Тут не рай а просто зона.
Наших тут – не перечесть!».
Серед безлічі паперів,
Що пройшли через тайгу,
Є погрози від Бандери,
Лікарняний від Шойгу,
Є «счета» за газ і нафту,
Не в рублях і зовсім мало,
Посилають дружно «на х*й»,
Так цинічно і зухвало.
Діти шлють малюнки вдалі,
(Може це для них і круто):

Хтось сидить на гострій палі,
 Підпис: «Путін. Х*йло. Путо».
 «Бач, навчилися у школі
 Так принижувать царя...»
 Затремтіли руки кволі
 Як при дачі хабаря.
 Пальці якось неслухняно
 Шарудять серед листів,
 Ось, як сонце із туману –
 Вістка з добрих, теплих слів:
 «Прийжджайте, будем раді,
 Сумніватись буде зря,
 В Чорнобаївській громаді
 «Привітаємо» царя!»
 Тьху! Зібрався на гостину,
 Краще б того не читать,
 А ось вістка від дружини:
 «Вова! В лоб же ж твою мать!
 Я з дітьми гонима всюди
 Вже не милий білий світ,
 Ти ж заривсь в уральські руди
 І живеш неначе кріт!...»
 Кинув лист собі під ноги,
 Ухопився за новій.
 Пишуть олігархи-доги
 І гудуть неначе рій.
 Плачуть за свої мільярди
 І готують ешафот.
 Треба замовляти чартер,
 Це ж ЧП, переворот.
 Ну, нарешті! Гарна вістка
 І приємні слова,
 Здобний пряник а не різка,
 Прояснилась голова:
 «Щиро ващ, вітаю радо,
 Гарних вам, щасливих свят,
 З сатанинської громади
 Шлемо темних справ стократ!
 Хай диявол дає сил,
 Із повагою – кіріл!»
 Придивився до папєра –
 Серце тьохнуло ой-йой!
 Щоб тебе взяла холера –
 Бланк листка «За упокой!..
 Так минула темна нічка,
 Забаривсь чомусь світанок.
 Вже й погасла квола свічка.
 Чорним затягло туманом.

* * *

...Їдуть «Урали» на Урал
 Суне цілий фаєтон,
 Женуть наче на аврал,

Везуть надміцний бетон.
 Від потужної колони
 Аж дрижить-тремтить земля,
 Вже ніхто не оборонить
 Горє-очільника кремля.
 Бункер. Двері. Сіра маса
 Хлюпотить аж через край.
 Хто внизу – немає спасу.
 Ауфвідерзейн! Гуд бай!
 А на камені-бетоні
 Висікаєм на граніті
 Епітафію на троні
 Найогиднішу у світі:
 «КЛОЧЧЯМ ХАЙ БУДЕ ТОБІ ЗЕМЛЯ
 РУЇНОЮ БІЛЯ КРЕМЛЯ
 БЛЯ...»

* * *

Листоноша дядько Печкін
 Осідлав велосипед
 І поїхав «возле річкі»
 Із прискоренням вперед.
 За плечима повна торба
 Телеграм, листів, депеш.
 Вже нажив на тому гóрба,
 Та доставить все, авжеж.
 Зупинився і у воду
 Кинув з легкої руки
 Листи «путіну-уроду»
 В глибину москви-рекі.
 Дали припис чоловіку,
 Справка є завжди «прі ньом»
 «Вибув адресат навіки.
 Разом з руським корабльом».

«Дарагіє расіяне!»

*Робочий запис новорічного вітання для «русь-кого міра» від х*йла-кумира*

«Тихо! – Зйомка урядова!»
 На Останкіно аврал,
 Усі грізно суплять брови
 Бо прибуде генерал,
 Той, котрий верховну ставку
 Заволік в воєнний стан
 Буде в студії він рявкать

І вітати росіян.
Оператор, режисери,
Світотехніки, гример –
Всі очікують кар'єри
Як в часи с с с р.
Їде бусик, скриплять гальма,
Охорона врізноб'їч,
Щось винюхують в вбиральні,
В раціях тривожна річ.
Йде, прискорюючи кроки,
Щоб сказати все по суті,
Щоб вітати з новим роком
Сам командуючий путін.
Титри набрані. Мотори
Зашуміли телекамер,
Несуть келих бутафори
Наливають кілька грамів.
Випив залпом, облизався,
(дай то, боже, не останню!)
І нарешті обізався:
«Дарагіє расіяне!».
«Стоп!» – кричить адміністратор,
«Пишем другий дубль, рєбята!».
...Тупотить від буса натовп
Ведуть свіжого вар'ята.
В тому ж самому маршруті,
Тільки свіжа охорона,
Йде на запис новий путін
До старого мікрофона.
Наливають. Випиває
Ще й занюхав рукавом,
Очі радістю сіяють
(Не блищать лише умом).
«Паздравляю с новим годом
І желаю всем побед!»
«Третій дубль! – цим епізодом
Ми продовжим свіжий бред».
Ведуть третього. До чарки.
(Вміють пити двійники!).
Перед камерами жарко
Та й не ті уже роки.
«Все ми будєм, расіяне
Скоро в сказочном раю.
Ми вас с радостью помянем,
Всех, погібших у бою!».
Свіжі дублі, свіжі тости,
Ллється водка через край,
В об'єктиві свіжі гості
Тільки наливачь встигай.
Про побєди і вершини,
Про яскравий «русскій мір»,
Про приєднані країни,
Мовить путін владімір.
Чешуть лоба режисери –

Як зліпити все до купи?
Скомбінована афера
Може бути всім до дупи.
А були ж колись знімання
Де писали все й відразу,
Новорічні ті вітання
Всі вкладались в одну фразу.
І шампанське залишалось
(Допивали всі гуртом),
А тепер спиртного мало –
Двійники лежать пластом.
А де ж справжній верховода?
Де його сміливі плани?
Він сховався від народу
І, мабуть, добряче п'яний.
Вів прямі ефіри бункер
Та пропав давно зв'язок,
Щось у нього кепсько з шлунком
Полюбив нічний горшок.
Фюрер справді обісрався,
Мріє про сухі штани,
Трон вже явно захитався
Як престол у сатани.

* * *

Бій курантів. Кремль. Годинник.
В кадрі – напівлисий дід.
Він не схожий на людину –
Просторікує двійник.
Рвана в немочі картинка,
Звук обривистий, скрипучий.
Десь підморгує ялинка
Щось віщує неминуче.
У руці – порожній келих,
(Все ж бракнуло для фіналу)
Знову виручає телик
В божевільнім карнавалі.
Як змогли, так змонтували,
(Всі ж були дурні і п'яні),
Всі почули те, що ждали:
– Дарагіє расіяне!..

